NATIONAL LIBRARY
JUN 22 1970
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi". Business Office: 491 College St., Toronto 174, Ontario, Canada. Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS. Telephones: 921-7121; 465-7902. United States Editorial Offices—New York Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

LATVIJA
AMERIKA

42. N-RS. TREŠDIENA, 1970. G. 3. JŪNIJS 20. GADS

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi" Atb. redaktors: ALFRĒDS VINČELS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Biroja: 491 College Street, Toronto 174, Ont., Canada; tālr. 921-7121. Nujorkas redakcijas vadītāja: V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx N. Y. 10466, U. S. A. Tālrunis 994-7917 Čikagas redakcijas vadītāja: I. ŠIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744

WEDNESDAY, JUNE 3, 1970 SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 25 centi

ALAs 19. kongresa atzinumi un lēmumi

II

Nominācijas komisija par kandidātu valdes priekšsēža amatam vienbalsīgi uzstādīja U. Gravu. Nujorkas delegāts Pauls Irbe uzturēja prof. P. Lejiņa kandidatūru. P. Lejiņu kandidēt lūdza arī P. Krūmiņš, daļai delegātu aplaudējot. Viņu atbalstīja arī E. Ieviņš no Klīvlendas, A. Kandrovičs, L. Bērziņš un D. Rudzītis.

P. Lejiņš paskaidroja, ka viņu dziļi aizkustinājis delegātu atbalsts, taču viņš savu izšķiršanos negrozīšot, kaut gan tā nav bijusi viegla. P. Lejiņš apšaubīja, vai bijis pareizi darboties par ALAs priekšsēdi 19 gadus vienai personai. Kongresa delegāti atkal ilgiem aplausiem godināja P. Lejiņu, vienbalsīgi pieņemot rezolūciju, ar kuru dziļi nožēlo viņa aiziešanu no ALAs valdes priekšsēža amata.

Par jauno ALAs valdes priekšsēdi ievēlēja līdzšinējo vicepriekšsēdi U. Gravu (par 79, pret 13, atturoties 5, bet 4 balsis nederīgas), balsošanā piedaloties visiem kongresa delegātiem. Par ALAs priekšsēža vietnieku ar 72 balsīm, pret 21, atturoties 3, ievēlēja G. Meierovicu. Visas pārējās amatpersonas ievēlēja ar aklamāciju, sadalot arī amatus. Kā apgāda vadītājs paredzēts Adolfs Lejiņš, aprūpes biroja vadītājs Arturs Valters, informācijas biroja vadītājs Ilgvars Spilners, izglītības — Tālivaldis Bērziņš, kultūras — Visvaldis Klīve, sporta — Arvids Zāģeris, bet biedrziņa un speciālu uzdevumu vicepriekšsēži nāk no tālākiem apgabaliem — Harijs Mindenbergs, Jānis Robiņš un Valdis Daiga. Kasieris būs līdzšinējais Valdis Kārkls, bet viņa vietniece Maija Ekšteina, sekretārs Uldis Kariņš, vietnieks Andrejs Baidiņš. Revīzijas komisijā darbosies Alfreds Puķīte, kas uzņēmās priekšsēža pienākumus, Jānis Riekstiņš un Augusts Gulbis. Uz nominācijas komisijas priekšlikumu par ALAs goda priekšsēžiem vienbalsīgi ievēlēja bijušo brīvās Latvijas ministru A. Bērziņu, bijušo ALAs priekšsēdi P. Lejiņu un Latvijas sūtni Vašingtonā A. Spekki, delegātiem piecelties un viņus godinot ilgiem aplausiem.

Pēc ievēlēšanas jaunais ALAs priekšsēdis savā runā norādīja, ka balsošanas rezultāts iezīmēs nākamo posmu ALAs darbībā. Viņš uzsvēra, ka latviešu sabiedrība P. Lejiņa vadībā bijusi vienota, solīties darbu turpināt līdzīgā vienotības garā.

Kongresa otrās dienas rīta cēliens bija veltīts komisiju darbam. Administrācijas un finanču komisiju ieteikumi bija līdzīgi, tāpat apskatāmie jautājumi, ALAs ziedojumu vākšanas akcija turpināma, izveidojama arī pastāvīga finanču komisija. Statūtu komisijai ieteica palielināt minimālo organizāciju biedru skaitu no 25 un 35. Noraidīja ALAs biedru naudas paaugstināšanu no 2 uz 3 dolariem, bet pieņēma organizāciju dalības naudas palielināšanu no 10 uz 20 dolariem. Atbrīvoja pagājušajā kongresā bloķētos Latvijas 50 gadu jubilejas delegāciju līdzekļus, no kuriem 5000 dolaru piešķīra Madrides raidījumiem, bet 2000 BATUN darbam, pie kam pēdējie izmaksājami pa 1000 dol. šajā un nākošajā gadā. Pārējo naudu atstāja ALAs valdes rīcībā.

Informācijas komisija atzina, ka vācamas ziņas par okupēto Latviju, tās sakopojot un izlietojot nacionālpolitiskajam darbam. Uzlabojama Madrides raidījumu programma, sevišķi kultūras laukā. Nav izdevies izveidot pietiekamu informācijas darbinieku tīklu, tāpēc tanī iesaistāmi komisijas locekļi. Noskaidrojamas radio raidījumu iespējas arī no citiem raidītājiem. Nodibināmas jauniešu stipendijas, iesaistot jauniešus nacionālpolitiskajos pasākumos. Populārizējams baltiešu informācijas kongress šā gada rudenī. Rakstos nelietot „padomju Latvija", jo tas ir propagandas termiņš.

Kongress pieņēma kultūras komisijas ieteikumu inkorporēt Kultūras fondu, lai ziedotāji būtu atbrīvoti no nodokļiem. Mūzikā nolēma veicināt koncertapvienību dibināšanu. Goda balvas mūzikā aizstājamas ar godalgotā komponista darba izdošanu skaņu platē. Ieteica sagatavot plati ar „latviešu mūzikas šķērsgriezumu". Aicināja organizācijas izplatīt K. Ābeles nošu tekstus angļu valodā. Teātra mākslā ieteica rīkot lugu un bērnu lugu sacensības. Tēlotājā mākslā uzmanība pievēršama stingrākai žūrijai, pieaicinot sveštautiešu lietpratējus un sagatavojot atbilstīgus diapozitīvus, lai pirms darbu iesūtīšanas izvēlētos tikai tos, kuri atzīti kā labākie. Literatūrā izdot dzejnieku darbus skaņu platēs, bet sekciju paplašināt ar vairākiem preses referentiem. Kultūras fondā vairāk piesaistīt jaunus ekspertus.

Ieteica aicināt organizēt latviešu skolas vietās, kur tādas vēl nepastāv un iespēju robežās mazās skolas apvienot. Atbalstīt Minsteres ģimnaziju un vasaras vidusskolu Gaŗezerā. Ieteica sagatavot rokas grāmatu mātēm un skaņu lentes mācību, aicināt organizācijas rīkot bērnu rītus, noturēt skolotāju konferences, atbalstīt speciālus projektus jauniešu pašdarbībai. Visus šos komiteju ieteikumus nodeva valdei.

Debatēs P. Kariņš un Maija Ekšteina sniedza paskaidrojumus par iespējamo telpu īrēšanu topošajā Vašingtonas draudzes sabiedriskajā namā. J. Peniķis ieteica nodibināt īpašu organizatorisku komisiju 5 vīru sastāvā, ar uzdevumu pētīt ALAs pārveidošanu no organizācijas uz biedru apvienību. G. Ozola rezolūcija ieteica paplašināt aprūpes biroja darbību, sniedzot padomus pensionāriem. Viņa otra rezolūcija ieteica izstrādāt dokumentu Apv. naciju un dažādu valstu sūtņiem par genocīda izbeigšanu Latvijā.

R. Liepkalns ieteica pārkārtot komisiju darbu līdzīgi birojiem un kongresa sarīkojumu nerīkot. J. Pūtelis ieteica ALAs pārskatus sagatavot iepriekš un tos izsūtīt delegātiem. V. Vārsbergs norādīja uz Gaŗezera vajadzībām, ierosinot izmantot no delēgāciju naudām 1000 dolarus akciju iegādei. Kongress atzina Gaŗezera izcilo kultūras darbu un ieteica iespēju robežās atbalstīt Gaŗezera vidusskolu. J. Blumbergs ziņoja, ka stipendija, 240 dolaru apmērā, latviešu valodas kursiem Rietummičigenas universitātē piešķirta Dzintrai Bungei

Sestdienas vakarā notika labi apmeklētā kongresa balle Latviešu sabiedriskā centra telpās. L. Gleške ar meitu L. Gleški-Anšmiti sarīkojumu kuplināja ar dziesmām, klavierpavadījumus izpildot A. Vinterei-Brugmanei. Deju mūziku spēlēja Indianapoles jauniešu kapella „Klusie". Balle bija pulcinājusi ap 250 apmeklētāju.

Svētdienas rīta posms iesākās ar debatēm. T. Zieriņš aizrādīja uz dažām parādībām, kuŗas komūnisti izmanto propagandas vajadzībām, piem., izmantojot pat latviešu sarīkojumu paziņojumus. A. Klīve ieteica sastādīt 10 gadu darbības programmu, ko atbalstīja E. Ieviņš, P. Austriņš un A. Dargevics. Pēdējais ieteica nodibināt 30 locekļu lielu darba padomi.

Plašas debates izraisījās par nākamo dziesmu svētku sarīkošanas vietu. E. Ieviņš ziņoja, ka Klīvlendas pārstāvji vienojušies rīkot dziesmu svētkus Klīvlendā. V. Irbe izteica Preses biedrības gatavību palīdzēt noorganizēt literāro sarīkojumu. Kongress pieņēma rezolūciju, ka 1973. gada dziesmu svētki noorganizējami Klīvlendas latviešu organizācijām.

V. Melngaile ziņoja, ka Rietummičigenas universitātē latviešu valodas studijas notiks no 22. jūnija līdz 14. augustam; pieteikušies 14 dalībnieki, iztrūkstot no vajadzīgā skaita astoņiem studentiem.

Kongress nosūtīja rezolūcijas prezidentam Niksonam, viceprezidentam Agnū, ārlietu ministram Rodžeram, sūtnim A. Spekkem, Indianas gubernātoram, ASV informācijas aģentūras direktoram, Amerikas Balss vadītājam un republikāņu partijas nacionālai komitējai.

Nobeigumā jaunais ALAs priekšsēdis U. Grava pateicās rīkotājiem un dāmām par uzņemšanu Indianapolē.

V. Irbe

Pirmā ALAs jaunās valdes sēde Klīvlendā

Amerikas latviešu apvienības jaunās valdes pirmā sēde notika 23. maijā Indianapolē, piedaloties bijušajiem valdes locekļiem. Sēdi atklāja jaunais valdes priekšsēdis Uldis Grava, aicinot strādāt draudzīgā garā. Viņš ieteica likvidēt Kultūras daļu, kuŗai nav vairs praktiskas nozīmes. Valdes locekļiem un revīzijas komisijai divu nedēļu laikā iesniedzami savi plāni par nākotnes nodomiem.

Valde vēlējās noskaidrot, cik katrā organizācijā ir biedru, jo līdz šim bija zināms tikai ALAs biedru karšu kopējais skaits. Atzina, ka katras akcijas pamatā jābūt jaunākajiem datiem par okupēto Latviju. Latvijas 50 gadu jubilejas gadījumā izgatavotās skaņu lentes labas, bet tās gausi pieprasa izlietošanai. U. Kariņam uzticēja turpināt sarunas ar Vašingtonas draudzi par ceļamās ēkas telpu izmantošanu ALAs vajadzībām.

Sēde norisinājās bez darba kārtas. Tālāk dzīvojošie valdes locekļi, H. Mindenbergs, J. Robiņš un V. Daiga, izteica savus novērojumus un vēlmes. Sevišķi plaši plāni bija H. Mindenbergam.

Priekšsēdis norādīja, ka daļa valdes locekļu jau apguvuši plašu pieredzi, daudz gadījumos veikdami ceļojumus pa ASV darba komandējumos, un ieteica līdzīgos gadījumos noorganizēt tikšanos ar apmeklējamās pilsētas latviešu organizāciju vadītājiem.

Zviedrijas DV atbalsts Vilim Hazneram

DV PRIEKŠNIEKS VILIS HAZNERS ZVIEDRIJAS VALDES PAPLAŠINĀTĀ SĒDĒ

Sēde risinājās 14. maijā Kolbekā, piedaloties 28 personām. Pārstāvji bija ieradušies, atskaitot Upsalu, no pārējām septiņām nodaļām. Apsveikumus DV priekšniekam V. Hazneram un sēdes dalībniekiem bija sūtījuši plkv. K. Lobe Stokholmā un plkv. V. Ginters Upsalā, kas bija kavēti ierasties.

DV Zviedrijas valdes priekšsēdis Zemvairis Dzelme sveica DV priekšnieku Vili Hazneru Zviedrijas vanagu saimes pārstāvju vidū, bet DV organizācijas vadītājam ziedus un piemiņas balvu pasniedza valdes kasiere Rasma Upmale un valdes sekretāre Biruta Olsena. Sekoja valdes locekļu ziņojumi par darbu pēc delegātu sapulces 18. aprīlī.

Uz DV priekšnieka Haznera atstāstījuma pamata par latviešu valodas kursu sarīkošanu pie vienas ASV universitātes šāgada vasaras brīvlaikā, valde nolēma materiāli atbalstīt viena Zviedrijas latviešu jaunieša piedalīšanos šajos kursos. Tur piedalīsies latviešu jaunieši no visas pasaules.

Pirmā kārtējā ALAs valdes sēde paredzēta ASV vidienē, 13 jūnijā, kā iespējamo vietu minot Klīvlendu, lai pārrunātu ar turienes organizāciju vadītājiem arī nākošo dziesmu svētku organizēšanas jautājumu. —be

Par DV centrālās valdes norisi 9. un 10. maijā ziņoja centrālās valdes loceklis Roberts Šmitmanis. DV priekšnieks Hazners Šmitmana ziņojumu papildināja teikdams, ka DV centrālā valde piešķirusi DV organizācijas augstāko apbalvojumu DV nozīmi zeltā diviem Zviedrijas vanagiem: Osvaldam Freivaldam par latviešu karavīru taisnības, brīvības un dzīvības un norādīja, ka ar to daļēji jāizskaidro skaitliski mazo sabiedrību ārdošo grupiņu graujošās darbības nepietiekama ierobežošana.

Sekoja DV priekšnieka paskaidrojums par organizācijas turpmākās darbības vadlīnijām un pārskats par DV organizācijas pašreizējo stāvokli un darba apstākļiem, galvenokārt ASV un Kanadā. Pieskardamies vispārējiem apstākļiem ASV, Hazners sevišķi uzsvēra to lielo nozīmi, kuŗu ASV pievērš katra pilsoņa personīgajām tiesībām, brīvībai un dzīvībai un norādīja, ka ar to daļēji jāizskaidro skaitliski mazo sabiedrību ārdošo grupiņu graujošās darbības nepietiekama ierobežošana.

Sēdi beidzot DV Zviedrijas valdes priekšsēdis Zemvairis Dzelme solīja sniegt DV priekšniekam V. Hazneram Zviedrijas DV iespējamo atbalstu turpmākajā darbā un izteica apņēmību nākotnē strādāt tā, lai padarītais darbs būtu DV organizācijai par godu un mūsu tautai par svētību.

DV priekšnieka vēlējums vanadžu saimei

Latviešu tautas nākotne lielā mērā atrodas latviešu sievietes rokās.

Daugavas vanadžu saime ir pierādījusi savas darbības 20 gados, ka izprot šo latviešu sievietēm likteņa uzticēto svarīgo pienākumu:

tā ir auklējusi un audzinājusi latviešu jauno paaudzi svešajās zemēs ar latvisko dzīves ziņu, tā ir cēlusi godā mūsu senču tikumus un tautas tradicijas, tā ir metusi tiltu uz jaunās brīvās Latvijas nākotni ar savu nacionālo apziņu un nesatricināmo ticību latviešu tautas izturībai un dzīvot spējai.

Novēlu Daugavas vanadžu saimei visos pasaules kontinentos un zemēs arī turpmākos darbības gados nepagurt un tikpat čakli un apzinīgi veikt savus pienākumus par svētību mūsu tautai un dzimtenei.

Vilis Hazners,
DV priekšnieks

„MŪSMĀJAS" ANGLIJĀ

DVF Koventrijas nodaļas vanadžu kopas vadītāja E. Pliča, valdes priekšsēdis Ž. Lieģis (vidū) un būvdarbu vadītājs E. Krasts. Foto: H. Blezurs

Pēc Kaseles sarunām

AUSTRUMVĀCIJA PIEPRASA BONNAI SAMAKSĀT PAR BĒGĻIEM

Rietumvācijas kanclers Vilijs Brants un Austrumvācijas ministru prezidents Vilijs Štofs pēc pirmajām sarunām, kas notika martā Erfurtē, Austrumvācijā, nobeidza savas otrreizējās sarunas Kaselē, Rietumvācijā, starp demonstrāciju traucējumiem ārpusē un ledaini vēsu atmosfairu konferences zālē. Abu sanāksmju nozīme tik liela, ka tās vispār bija notikušas, jo 25 gadu laikā kopš Vācijas sadalīšanas nekādas tuvākas abu Vāciju galotņu sarunas nebija notikušas, piedaloties Rietumvācijas kancleram un Austrumvācijas otrajam vīram, pieņemot ka Austrumvācijas komūnistu partijas un valsts vadībā pēc ranga ir Valters Ulbrichts, Vilijs Štofs un Eriks Honekers.

Sarunas līdz šim nav devušas nekādus taustāmus rezultātus. No tām negaida arī tuvināšanos vāciešu iekšējām, ne arī eiropiešu lietām vispār. Sarunas ir daudz nozīmīgākas Brantam, jo viņš nācis klajā ar ierobežotiem, bet vieglāk sasniedzamiem mērķiem nekā Štofs, kuŗa iebildumi sniedzas daudz tālāk.

Fakts, ka notikušas divas satikšanās ar Austrumvācijas režīma pārstāvjiem, ir Branta austrumpolitikas attaisnojums, ko varētu tulkot kā viņa „politikas atvēršanu uz austrumiem". Pagājušā gada septembra valsts vēlēšanās Brants ieguva ievērojamu politisko jūdzi. Liekas, ka kompromiss ar austrumiem būs vienīgās iespējamās pārmaiņas Branta politikā. Brantam palīdzēja arī vispārējā politiskā klimata maiņa": 24 gadi bija pagājuši kopš Vācijas sadalīšanas un 8 gadi no Berlīnes valņa uzcelšanas, vācu lielā politiskā tieksme — apvienoties bija it kā norimusi. Tauta bija sagatavojusies pielāgoties pastāvošajam politiskajam stāvoklim.

Pēc šādas pielāgošanās, dabīgi, būtu jāseko ievērojamiem uzlabojumiem abu Vāciju attieksmēs, sevišķi tīri cilvēcīgā plāksnē, kā ceļošanā, kultūras un sporta apmaiņā.

Bet kas bija noticis? Cilvēcīgā saskarsme, ja tāda vispār pastāvējusi, bija vēl vairāk sašaurinājusies Branta vadītās sociāldemokratu un brīvo demokratu koalicijas valdības nepilnu 8 mēnešu ilgajā valdīšanas laikā. Tas viss Branta samulsināja. Vēlēšanas Rietumvācijas visbiežāk apdzīvotā Ziemeļreinas-Vestfāles apgabalā notiks 14. jūnijā. Varētu sacīt, ka ārlietu politika neatrodas provinces vēlēšanu ietekmē, bet faktiski jāievēro, ka attieksmes ar Austrumvāciju nav uzskatāmas kā ārēja problēma, bet gan vāciešu iekšēja lieta. Tanī pašā laikā jāpieņem, ka politika uz austrumiem paliks „atvērta" un ka šīs attieksmes tiks uzturētas pastāvīgi ar spēcīgu turpinājumu.

Nebūtu godīgi šaubīties par to, ka tikai pa lielākai daļai iekšlietu politikas apsvērumi vadījuši Branta nodomus, spiežot uz Bonnas-Austrumberlīnes sarunām. Katrā gadījumā būtu jāiegaumē, ka kanclers Brants tikai nesen nāca pie varas ar mazu pārsvaru bundestāgā, un viņam jārēķinās ar partiju, — brīvajiem demokratiem, ar kuŗiem grūti sastrādāties.

Branta prātu it sevišķi nospiež problēmas, kas šodien nodarbina arī daudzu citu cilvēku prātus, ka var iestāties stāvoklis, kad abas Vācijas varētu vēl tālāk atsvešināties viena no otras ne tikai materiālā, bet arī garīgā nozīmē. Šīs briesmas pašlaik neliekas tik bīstamas, ievērojot Branta jūsmīgo sagaidīšanu Austrumvācijā, Erfurtē, par spīti Austrumvācijas vadoņu mēģinājumiem to noslāpēt. Bet raugoties nākotnē un vērojot vācu jaunās paaudzes centienus, tai nākot pie varas abpus robežai, sagaidāms, ka materiālā un garīgā plaisa varētu iet plašumā.

Ārpus visa tā, Vācijas sadalīšanā cieš tiešās cilvēcīgās attieksmes, pirmkārt robežpāriešana, ko Austrumvācijas režīms ļoti apgrūtina un daudzās vietās padara pat

(Nobeigums 8. lpp.)

Protestē pret jaunatnes degradēšanu

Hamiltonas vanadžu kārtējā sanāksmē 26. maijā Latviešu biedrībā Austra Saksa bija aicināta stāstīt savus personīgos iespaidus par Minsteres latviešu pamatskolu un ģimnaziju Vācijā. A. Saksa tikko bija atgriezusies no Minsteres, kur viņas 16 gadus vecā meita mācās ģimnazijas 6. klasē. Viņa vispirms atskaņoja lentē uzņemtus sveicienus no minsteriešiem, tad brīvās pārrunās pastāstīja par skolas un internāta dzīvi. Skola un internāts ir divas dažādas saimnieciskas vienības, katrai uzturot savu kasi. A. Saksa īsumā pastāstīja par financiālo stāvokli un grūtībām, jo internāts prasa vislielākos izdevumus. Viņa ieteica visiem ģimnaziju atbalstīt, aicinot visus, kam iespējams, sūtīt savus bērnus šajā skolā. Sanāksmē nolasīja dziesmu svētku jaunatnes komitejas „Nākotne 70" izplatīto „skaitļotāju satikšanās aptaujas lapu". Vakara dalībnieces sašutumā to atzina par nepiemērotu izplatīšanai latviešu jaunatnē kā nemorālisku. „Nākotne 70" ar šādu rīcību cēlusi neslavu arī gaidu un skautu organizācijām, rīkojot šāda veida „satikšanos" bez šo organizāciju ziņas gaidu un skautu deju vakarā „Kājas klonu rībināja".

BSK

ATBALSTISIM MŪSU JAUNATNI!

Apmeklēsim DV, LNJAK un LSAK JAUNATNES un SPORTA SVĒTKUS

6. un 7. jūnijā SIDRABENĒ!

LASĪTĀJU VĒSTULES

PASKAIDROJUMS LATVIEŠU SINODES JAUTĀJUMĀ

Laikrakstā iespiestā ziņa par Grand Rapidu un apkārtnes draudzes padomes negātīvo nostāju latviešu ev.-lut. draudžu sinodes dibināšanas jautājumā liecina par to, ka trūkst informācijas par šīs sinodes saistībām ar „Lutheran Council in the U. S. A.", un arī par pašu koncilu „Lutheran Church in USA". vai LC/USA, kā to mēdz saīsināt, nav baznīca, bet gan baznīcu un sinožu kopdarbības apvienība, līdzīga LELDAAi. LC/USA locekļi patlaban ir Luterāņu baznīca Amerikā (LCA), Amerikas luterāņu baznīca (ALC), Luterāņu baznīca — Misūri sinode un Slovaku ev.-lut. baznīca (SELC) — reprezentējot apm. 90% no visiem ASV luterticīgajiem. Šīs četras locekles katra ir neatkarīga baznīca un LC/USA nav pār tām nekādu administrātīvu un juridisku tiesību. LC/USA var darīt tikai to, ko tai specifiskās locekles — baznīcas uzdod. Koncila galvenie darba lauki ir luterāņu kaplānu sagādāšana un pārraudzība AS bruņotajos spēkos, studentu draudžu veicināšana pie universitātēm, iekšmisijas darba koordinēšana, un teoloģiskas studijas.

Tāpēc iestājoties šinī LC/USA, proponētā Latviešu ev.-lut. draudžu sinode nezaudētu savu brīvību un neatkarību, bet gan iegūtu iespēju runāt un darboties visu ASV luterticīgo forumā darba laukos, kas ir svarīgi arī mūsu ļaudīm. Mums taču ir daudz studentu universitātēs, daudzi mūsu jaunekļi kalpo ASV bruņotajos spēkos, un svarīgi ir mums arī iekšmisijas pasākumi, piemēram, veco ļaužu mītnes un aprūpe.

LC/USA budžetu pieņem ik gadu pēc tam, kad izstrādāti apvienības uzdevumi. Patlaban tas ir 36 centi no katra iesvētīta draudzes locekļa.

Beidzot, proponētās Latviešu ev.-lut. sinodes iestāšanās šinī apvienībā nebūtu automatiska. Sinodes satversme iestātīes lautu, bet par iestāšanos sinodei pēc tās nodibināšanas sinodes kopsapulcē un šim lēmumam jāiegūst archibīskapa piekrišana.

Vilis Vārsbergs,
sinodes satversmes komisijas sekretārs

★

DIBINĀMA „SAIMNIECISKO PADOMDEVĒJU ORGANIZĀCIJA"

Kr. Valdemārs reiz teica: „Latvji, brauciet jūriņā, zeltu krājiet pūriņā!"

Kur ir mūsu Krišjāņi Valdemāri šodien, šai „visu iespēju zemē", kad mums viņu padoms visvairāk noderētu? Mums ir daudz un dažādu organizāciju, gan lokālu, gan globālu, bet mums trūkst paša galvenā stūrakmeņa — saimniecisko padomdevēju — palīdzības organizācijas.

Divdesmit trimdas gados esam gan relātīvi daudz sasnieguši. Mums ir savi nami, baznīcas, bankas, apdrošināšanas sabiedrības, bet jautājums ir par kādu cenu? Vai tas viss nav mūsu rokpeļņu sūra darba rezultāts? Vai šis devums nevarētu būt daudzkārt lielāks un vieglāk pelnīts, ja mēs jau trimdas sākuma gados būtu rādījuši ceļu uz šo nacionālo varēšanu — saimniecisko neatkarību? Vai mums šodien nevarētu piederēt desmit reižu vairāk privātuzņēmumu, kooperātīvu, ieguldījumu fondu, zobaārsta krēslu? Mums ir speciālisti visdažādākās nozarēs, sākot no namziņiem līdz atomfizikiem. Mums ir tāds nacionālais „smadzeņu trests", kādu Amerika savā imigrācijas vēsturē nav pieredzējusi. Vienīgais, kas mums nav veicies, šo trestu organizēt materiālā plāksnē — pietrūcis mums Kr. Valdemāra. Daudz labāk mums ir veicies kultūrālajā laukā,bet mēs nedrīkstam aizmirst, ka dzīvojam zemē, kur pirmā vietā respektē dolara spēku un ar gara ieročiem vien savus mērķus neiesasniegsim.

Ja trimdas sākuma gados mums būtu izdevies šos saimnieciskos padomdevējus organizēt, līdzīgi žīdiem, tad pie latviešu sīkstuma un neatlaidības šodien mēs bez liela pārspīlējuma varētu uzdrīkstēties mūsu zemes okupantiem jautāt: „Cik jūs, kungi, vēlaties par mūsu nolaupīto dzimteni?"

Mums ir financisti, „brokeri" un tautsaimnieki, bet cik no mūsu tautiešiem zin, kā šodien pasargāt savus ietaupījumus no inflācijas? Kur ar kalkulētu risku par savu naudu spējam saņemt no 10% — 100% un vairāk (stocks, bonds, mutual funds, commodities). Sevišķi svarīgi tautiešiem tas būtu zināt pašlaik, kad augstvērtīgas akcijas varam pirkt par puscenu, kāda izdevība nav bijusi pagājušos sešos gados. Vēl vairāk no sava saimnieciska stipruma aiz nezināšanas esam zaudējuši, pārmaksājot nodokļos, kreditos, neizmantotās stipendijās, juridiskos padomos un ārstniecībā. Daudz naudas esam pārmaksājuši nodokļos un katrs individuāli, piemēram, par juridiskiem padomiem, lielāko daļu tādiem, kas mums visiem ir līdzīga rakstura.

Ja liktenis mums piešķīris tiesības dzīvot šai „visu iespēju zemē", tad mums nevien jābūt lojāliem pilsoņiem, bet arī jāmācās, kādi ieroči ir visiedarbīgākie mūsu mērķu sasniegšanā. Kautrīgiem lūdzējiem un rindās stāvētājiem šai zemē atmet tikai grašus — nabagiem nabagu daļa! Vai esam droši, ka Dievs tikai latviešu tautai noliecis ar sviedriem vaigā savu maizi ēst, vai tā nav mūsu tautas pašsuģestija, kā mantojums no mūsu verdzības laikiem? Vai šajā „vērtību pārvērtēšanas" laikmetā arī mums, latviešiem, nevajadzētu revidēt dažkārt pārspīlētās pateicības jūtas pret valsti, kas devusi mums savu patvērumu no komūnistu vajāšanām un piecelties stāvus tur, kur sākas jau cilvēcīgo tiesību piesmiešana, nebaidoties putekļu?

Mēs brīnāmies, ka šodien pēc divdesmit trimdas gadiem mums sāk pietrūkt materiālais un idejiskais atbalsts mūsu kultūrālo pasākumu sekmēšanai. Kur meklējama vaina? Liekas, vaina nav meklējama nacionālā negribēšanā, bet gan saimniecisknā nevarēšanā. Vecā paaudze, kas tuvojas pensijas gadiem, spiesta domāt par vecumdienām, kas par spīti visiem uzlabojumiem nav sevišķi pievilcīgas. Jaunā paaudze, kas pati izlauzusi savu ceļu, nejūtas parādā nacionālai kopībai, kas nav spējusi parādīt ceļu uz saimniecisku labklājību. No tautiešiem naudu savācot un tautiešiem atkal izdalot, mēs tālu savos nacionālos centienos netiksim. Ziedojumu listes un apellācijas pie tautas kopības ilgi vairs nelīdzēs, ja paši neapmainīsimies padomiem un neradīsim ceļus uz saimniecisku varēšanu. Vienīgais ceļš būtu — „Saimniecisko padomdevēju organizācija".

B. P., Viskonsinā, ASV

★

VAI VAJADZĪGAS PĀRMAIŅAS IESVĒTĪŠANAS KĀRTĪBĀ?

„Ceļa Biedrs" šāgada aprīļa mēneša numurā mācītājs Kārlis T. Kuškēvics raksta, ka Ziemeļamerikas visu trīs lielāko luterāņu baznīcu vadītājas amatpersonas īpašās studijās plašāk pievērsušās iesvētīšanas teoloģijas un prakses jautājumiem un gaidāmas tālejošas pārmaiņas. Jautājumam, kādi iemesli prasītu pēc pārmaiņām iesvētīšanas kārtībā, atbildēts, ka tie esot divējādi — teoloģiski un praktiski.

Jautājuma ierosinātāji sakot, ka teoloģiskā ziņā esot sajukums par to, kas iesvētīšana īsti esot; vai tā būtu sagatavošana Svētā vakarēdiena saņemšanai ar roku uzlikšanu, iekļaušana pieaugušo draudzes locekļu skaitā, ticības apliecināšana publiskā veidā, vai arī kristīgās derības atjaunošana un tas tādēļ, ka mazbērna kristība it kā pati par sevi nebūtu pietiekama. Turklāt iesvētīšanai (resp. konfirmācijai) neesot tieši bibliska pamatojuma.

Otrs iemesls esot praktiskas dabas. Iesvētīšana esot gaužām neiedarbīga. Bērni resp. jaunieši uz baznīcu ejot par tik, par cik tos vecāki vedot un mācītāji skubinot. Tiklīdz iesvētīšanās izdarīta, — jaunatne no draudzes un dievnama pazūdot. Arī turpmākā dzīvē jaunie pa lielākai daļai baznīcas un draudzes darbā nepiedaloties To apsverot, amerikāņu draudzēs iesvētīšanas jautājumā sagaidāmas lielas pārmaiņas. Arī pie Svētā vakarēdiena domājot pieņemt bērnus, sākot ar 10—11 gadu vecuma.

Labi, lai nu tas būtu amerikāņu draudzēs. Mēs zinām, ka amerikāņi tikai ap 47% atzīst sevi par ticīgiem un tikai 35% apmeklē dievkalpojumus. Kalpojot amerikāņu draudzēm ir jāsaprot, ka jāiet tās attiecīgās sinodes noteiktais ceļš, bet latviešu mācītāji, prāvesti un mūsu archibīskaps atzīst iesvētīšanu par derīgu iestādījumu draudžu dzīvē un nekad nav runāts par iesvētīšanas atmešanu. Tagad, kad skolās nekur vairs nemāca ticības mācību, kad dažās tautās bērni jau no mazotnes aug bezdievības garā, tad ļoti svarīgi, ka mācītājs jauniešus iesvētībām sagatavo. Tāpat nebūtu pareizi pielaist pie Svētā vakarēdiena bērnus līdz 11 gadu vecumam, kad tie vēl nespēj izprast un pārdzīvot šo svarīgo iestādījumu. Labie pamati, kas mūsu draudžu dzīvē likti jau kopš senniem laikiem, nekādā ziņā nebūtu atmetami tikai tādēļ, ka to citi dara, vai vēlas kārtību mainīt.

Pēc visa sacītā daļēji jāatceras mūsu garīgā vadītāja nelaika archibīskapa T. Grīnberga vārdi: Svešums grib mūs asimilēt, bet mēs gribam palikt latvieši. — Klausīsimies šajos mudinātājos vārdos un nenoārdīsim to, ko esam uzcēluši par svētību mūsu ticībai un baznīcai. Stiprināsim cits citu, lai visu labo spētu noturēt.

V. Celms, Bafalo, ASV.

★

NEATTAISNOJAMS LEMUMS

Daudz tautiešu ar sašutumu uzņēma ziņu, ka tradicionālais koristu gājiens dziesmu svētkos Toronto nenotiks. Koristu gājieni vienmēr radījuši tuvību ar publiku un bija arī mūsu nacionālisma un latviskuma skaista manifestācija tās tautas vidū, kurā pašlaik dzīvojam. Mums jādara iespējamais, lai atgādinātu brīvajai pasaulei mūsu cīņu pret Latvijas okupantiem. Dziesmu svētku rīcības komitejas iemesli koristu gājiena likvidēšanai ir nepārliecinoši un neattaisnojami.

Ojārs Ieviņš, Hamiltonā

LATVIJA

42. N-RS. TREŠDIENA, 1970. G. 3. JŪNIJS

GALVENA REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 174, Ont.; tālr. 531-4533. Vietējo ziņu redaktors Krišs Sidars, 34 Pasadena Gardens, Toronto 325, Ont.; tālr. 766-2261.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par mēnesi $2.00, 3 mēn. $5.50, 6 mēn. $10.00, 1 gadu $18.00. Atsevišķa numura cena 25 centi. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.20, bet tekstā $4.20 — $6.40 par 1 collas slejas telpu.

Tā viņi teica

Cirka direktors — savam klaunam: „Ko? Jūs vēlaties algas pielikumu? Šī ir pirmā reize, kad jums izdevies kādu sasmīdināt!"

Sieva — savam vīram: „Es uz vienu minūti pāriešu pāri pie kaimiņienes. Esi, lūdzu, tik labs un ik pa piecpadsmit minūtēm pamaisi viru uz plīts."

Chirurgs — savam kollēgam: „Šo operāciju izdarījām pašā pēdējā brīdī: vēl pāris dienu, un pacients būtu atveseļojies arī bez operācijas."

Britu lords — savam sulainim: „Džēm, es taču jums strikti pieteicu, ka šodien vēlos palikt viens, bet manā istabā ir muša!"

Uzņēmuma šefs — savai jaunajai sekretārei: „Ļoti labi, un rīt mēģiniet uz mašīnas uzrakstīt vēstules otru rindu."

Kanibāļu sieva — savam vīram: „Ārsts man noteicis diētu; tad nu nenes vairs pusdienām kādu jūras ūdens pārsālītu matrozi."

Ārsta izpalīdze — apmeklētājam: „Nē, jūs tagad nevarat runāt ar doktoru, jo viņam tieši ir runājamās stundas."

Ceļotājs — viesmīlim stacijas restorānā: „Ātri — divas četru mnūšu vārītas olas! Pēc trīs minūtēm atiet mans vilciens!"

Jaunsalaulāta sieva — savam vīram: „Visu labu, mīlulīt, un domā vienmēr par mani, tikai ne, ejot pāri ielai, lai tevi nesabrauc."

PASMAIDĪŠANAI

„Tēt, kādēļ tu mani vakar nopēri un tik bargi bāri?" pie brokastu galda beidzot iedrošinās apvaicāties Kārlītis. — „To tu, dēls, pats labi zini," atbild tēvs. „Tu slepeni kūpināji manu pīpi." — „Bet ko tu pats vakaros slepeni dari, kad es guļu," nenomierinās Kārlītis. „Tu domā, ka es to nezinu?" — Tēvs apjūk un piesarkst: „Nu, ko... tad... es daru?" — „Tu spēlējies ar manu elektrisko dzelzceļu!"

★

„Indulīt, dod nu tantei roku," aicina māte. „Un — ko saka, kad ļoti mīļš ciemiņš iet mājās?" — „Paldies Dievam," priecīgi nosaka Indulītis, kā vienmēr dzirdējis vecākus uzelpojam pēc viesu aiziešanas.

ED. KEIŠA VALODAS KURSS (36)

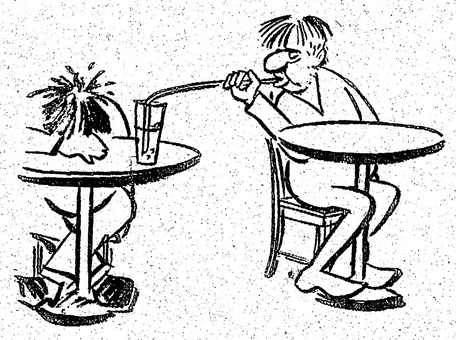

...pieķērās pie salmiņa...

(15. turpinājums)

Morisā Denī raugoties, daugavietim bija jāatceras sava krievu skolotāja Lambina norādījumi glezniecīskai pieejai arī teātŗa gleznieciībā. Denī bija mācījies Žuljena akadēmijā, studējis klasiķus Luvrā, tad sadraudzējies ar Sezannu un uzgleznojis tagad tik pazīstamo „Cildinājumu Sezannam" — Homage à Césanne (1900), attēlojot 1.8 m x 2.4 m audeklā, ap ielogotu Sezanna kluso dabu, 10 viņa cienītāju, Vollāru ieskaitot. Gleznu nopirka Andrē Žids, to 1928. gadā uzdāvinot Luksemburgas mūzejam.

Varētu teikt, ka Moriss Denī un „nabisi" pārstāvēja franču gleznieciību starpposmā starp pēcimpresionistiem un kubismu. Jānis Kuga, tātad, iepazinās arī ar šo mākslas virzienu tikpat kā no pirmavota.

Piemetināms vēl, ka mūsu daugavietis Parīzē ne tikai drudžaini pētīja un mācījās, bet arī drudžaini strādāja, ieviešot iegūtās atziņas jaunos darbos, gleznoja, gatavoja teātŗa maketus, divus no tiem nosūtīja uz skolu Pēterpilī. Viņš pat paspēja paciemoties Spānijā, kur apbrīnoja El Greko, Italijā, kur viņu iejūsmināja un iegrēbās neizdzēšamā atmiņā renesanses māksla un Pompejas freskas. Bet tur viņš ne tikai vēroja un apbrīnoja, bet arī uzbūra uz papīra Pompejas drupu un sienas gleznu attēlus, kas, Pēterpilī nosūtīti, guva ievērību un izpelnījās latviešu gleznotājam vēl vienu stipendiju gadu.

Savā milestībā daugavietis ieslēdza arī franču impresionistu mākslu, kas tam sagādāja veldzi līdz sirmam vecumam. Vai vēl pieminēt viņa svētceļojumu uz Leonardo da Vinči kapa vietu Ambuāzas pils tuvumā, kur Sv. Florentīna klostera baznīcā, saskaņā ar viņa pēdējo vēlēšanos, guldīts viens no lielākajiem Florences dēliem, kas par sevi teicis, ka spēj kā gleznotājs „veikt visu, ko vien cilvēks spēj, lai kas tas būtu".

Drīz vien arī Kugas laika biedri par viņu spēs teikt to pašu: teātŗa gleznieciībā viņš spēj visu, ko vien cilvēks spēj, lai kas tas būtu. Tālu ir Arno upe no Daugavas, tālu italiešu renesanses quattrocento no latviešu renesanses XX gadsimtā, bet cik tuvi garā bija „dievišķo samēru" illustrētājs un jaunais censonis no latvju zemes! Bet vai viņam toreiz, pie lielā italieša kapa stāvot, varēja iešauties prātā, ka arī viņam nāksies savu pēdējo stundu sagaidīt svešā zemē, ka arī viņam nāksies dzīvot trimdas pusdzīvi ne trīs gadus, bet turpat gadsimta ceturksni?

Savus divi pirmos studiju gadus lielumties pavadījis Parīzē, Kuga bija iepazinis cieši, ar viņam īpato pamatīgumu, visu, ko Parīzē spēja sniegt māksla un mākslinieki: Luvrs, Luksemburgas mūzejs, Žēdepōms un citi mūzeji, gadskārtējie oficiālais Šalons, Neatkarīgo un Rudens Saloni, gleznu galerijas pie gleznu pārdevējiem, gleznu skates pie pašiem mākslinieķiem — klasiskā un romantiskā, reālistiskā un impresionistiskā, pēcimpresionistu „nabis" un fōvu māksla, kubisma sākumi...

Šķiet, ka Kugas tapšanas gadus pētījot, pateicīgā pacietībā jāpievēršas ne tikai tam, ko viņš savā studiju laikā darījis, ko mācījies, ko ieviesis savā garīgajā satversmē, bet ar līdzīgu rūpību un uzmanību jāpētī tas, ko viņš iepazinis un noraidījis, jo tas vairāk kā jebkas cits izceļ viņa īsto lielumu. Viņš palika uzticīgs mākslai un cilvēcei, jūtu un intellekta saskaņai, dabai un mākslai. Mākslu un pienākumu pret savas tautas ilgām un alkām pēc brīvības un skaistuma viņš stādīja augstāk par personiskiem labumiem un egotisko slavas kāri.

Viņš mācījās pie Karpezā, par kuŗu, diemžēl, zinām ļoti maz, pie Anketēna, Morisa Denī; „ciemojās" pie Vandongena, Pikaso, Metcenžera un, viņu paviršo, egocentrisko„ palaikam slimīgo, palaikam brutālo Batolavuāra pasauli iepazinis, auksti noraidīja. Pazīstamais franču ķīmiķis un biologs Luijs Pastērs zināja, par ko runāja, ja teica Le microbe n'est rien, c'est le terrain qui compte — Mikrobs nav nekas, bīstama ir vide (ko mikrobs izmanto pereklim). Kuga Monmartra pereklim neļāvās.

Gars „Faustā" saka: Du gleichst dem Geist, den du begreifst. — Tu līdzinies tam garam, ko tu saproti. Bet vai nebūtu vēl pareizāk teikt: tu līdzinies garam, ko saproti un mīli, jo tikai ar mīlestību cilvēks apgūst saprasto, padarot to par savas satversmes organisku daļu. Daugavietis bija panācis ārkārtīgi daudz. Bet viņam bija jāpanāk vēl kas. Viņš bija teātŗa gleznotājs, viņam bija jāiepazīstas ne tikai ar franču drāmas ietērpu, viņam bija jāiepazīstas arī ar pašu franču tūkstoš gadu veco drāmu.

FRANČU TEĀTRIS

Le théatre instruit mieux que ne fait
un gros livre.
Teātris ir pamācīgāks par biezu grāmatu.
(Voltērs)

Aplūkojot dabā vai ģeografiskā kartē grieķu un romiešu teātŗa drupu vietas ap Vidusjūru, Magna Graecia un Romas imperijas robežās no Londonas līdz Ēģiptei un no Spānijas līdz Babilonijai, pārsteidz lielais romiešu teātŗu skaits Francijā, kur no 125 seno romiešu teātŗiem atrodama turpat trešā daļa. No tā varētu secināt, ka Francija savas skatuves tradicijas atvedina tiešā līnijā līdz Aischilam. Secinājums tomēr būtu maldīgs, jo tās varas, kas iznīcināja Romas imperiju, iznīcināja arī klasisko teātri, atstājot vēlākajiem gadsimtiem tikai drupas. Franču teātrim tālab bija jāpiedzimst par jaunu, bez sakariem ar grieķu drāmu.

Viduslaiku teātris Francijā piedzima katedrālē, kā vizuāls papildinājums svinīgai Lieldienu un Ziemsvētku liturģijai. Attiecīgi pārģērbti svētnieki tēloja Kristus dzīves galvenos notikumus, ieaužot pamazām latīņu tekstā franču replikas. Tā radās pusliturģiskā drāma. XII gadsimta otrā pusē ticīgie savās katedrālēs jau varēja apbrīnot Ādama spēles, kas rādīja Ādama un Ievas krišanu grēkā un Ābela nāvi. Drīz vien tēlojumi ietvēra arī svēto dzīves.

Neviens nebūs tiešāk un patiesāk uzminējis baznīcas un modernā teātŗa sakarus par vīnieti Maksi Reinhardu. Viņš rakstīja: „Katoļu baznīca, kas tiecas visaugstākajā, visvarīgākajā, vispārdabiskākajā, to dara ar līdzekļiem, kas tieši iedarbojas uz maņām. Tā mūs apdveš ar savu pret debesīm slieto svētnīcu torņu patētiku; tā mūs apņem ar katedrāļu mistiskām ēnām; apbur skatu ar varenajiem mākslinieciskiem darbiem, savu logu stiklu krāsainību, tūkstoš sveču spožumu, kas atmirdz zelta traukos un priekšmetos. Tā piepilda mūsu ausis ar mūziku, dziesmām, ērģeļu pērkoniem. Tā mūs nobur ar vīraka smaržu. Tās svētnieki kustas bagātajos un dārgajos tērpos. Un šai jūtekliigajā gaisotnē mums atklājas visaugstākais un vissvētākais. Mēs atklājam paši sevi un atrodam savas būtes iekšējos ceļus, atrodam koncentrācijas, eksaltācijas un spirituālizācijas ceļu.

Baznīca, īpaši katoļu baznīca, ir patiesais mūsu modernā teātŗa šūpulis. Nost tādēļ ar svētbilžu ienaidniekiem! Viņi novērš teātri no sava svētlaimības ceļa."

Nebūtu viegli noliegt Reinhardam lielu tiesu patiesības. Bet nebūtu jāaizmirst, ka baznīcas gars dziļākajos pamatos bija naidīgs dionīziskajiem priekiem un līksmībai, no kuŗiem izauga grieķu drāma. Baznīca bailēs no velna un elles pretojās cilvēku normālajai nosliecei uz dzīves priekiem, uz tēlojumu un laicīgo teātŗa mākslu.

Kāda sena ķīniešu gudrība vēstī: „Savā priekā cilvēks izsaka vārdus. Ar vārdiem nepietiek. Viņš tos pagarina. Ar vārdu pagarināšanu nav gana, viņš tos sāk modulēt. Ar vārdu modulēšanu nepietiek un viņš to apzinās un pievieno kustības, kustina rokas, kustina kājas." Vai šais četros teikumos nav izteikti patiesie teātŗa sākumi? Bet kā jau teicām, kristiešu baznīcas sākotnējais askētisms fizisko prieku noraidīja, aizcērtot ar to teātŗa dabiskās saknes. Tā 533. gadā lasām pēdējo romiešu teātŗa pieminējumu. Tad uz gadu simteņiem drāmu aprija tumsa. Vai vēl pieminēt, ka Bībelē pašā, vismaz reizi, ir pieminēts romiešu teātris Efesā, kā drupas saglabājušās labāk par Jeruzalemes raudu mūri.

Baznīca teātrālam tēlojumam sāka pievērsties mesā, kas ir Svētā vakarēdiena tēlojums, sadaloties trīs daļās: lasītā, dziedātā un tēlotā. Gadījās, ka didaktiskos nolūkos dievkalpojumam īpašos gadījumos pievienots vēl sevišķs tēlojums. Piemēram, kāds pārģērbies svētnieks sēdēja netālu no altāŗa pie „kapa". Trīs citi viņam tuvojās, it kā kaut kā meklēdami.

Pirmā un pienākušo starpā risinājās šāds dziedājums:

Quem quaeritis in sepulchro, Christicolae?
Jesum Nazareum crucifixum, o caelicolae.
Non est hic, surrexit sicut praedixerat.
Ite, nuntiate qui surrexit a mortuis.

Meklētāji tad griezās pie koŗa gavilēdami: Alleluia! resurrexit Dominus. Kapa sargs pacēla aizkaru un, rādot, ka kaps ir tukšs, pasludināja: Venite et vedete locum. Sekoja himnas Surrexit Dominus de sepulchro un Te Deum laudamus, visiem baznīcas Ap 14. gadsimtu Kristus ciešanu spēles risinājās dievnama laukumā, ar katedrāli kā skatuves aizmuguri. Parīzes Dievmātes katedrāles priekšā šādas spēles īpašos gadījumos uzved vēl šodien.

(Turpinājums sekos)

Lidija Auzāne Tiemane

Dziesmu svētku rakstnieku rīts Toronto

DZĪVAIS VĀRDS UN DZIESMA — MŪSU TAUTAS SPĒKS

Var droši teikt, — kamēr vēl skaņēs latviešu dziesma un dzīva būs latviešu valoda, dzīvos arī latviešu tauta. Dziesmu svētki trimdā apliecina mūsu tautas garīgo spēku un vienību. Rakstnieku cēliens ir Dziesmu svētku neatņemama sastāvdaļa, jo tas nes tautā dzīvo vārdu.

Jau nosaukums „Dzeja ar dziesmu atbalsīm" rāda, ka Kanadas latviešu 5. dziesmu svētku rakstnieku rīts atšķirsies no agrākiem rakstnieku cēlieniem ar divām rakstura īpatnībām — dzeja un proza tur skanēs dziesmu atbalsīs, un autoru darbos atspoguļosies gaišais latviešu pasaules uzskats. Ticība gaišā uzvarai mūsu tautu ir izvedusi cauri visām nedienām — līdz šodienai, līdz šiem dziesmu svētkiem un pavērs mums atkal ceļu uz labāku nākotni, uz brīvību.

Rakstnieku rītu ievadīs Latviešu preses biedrības Kanadas kopas priekšniece Biruta Senkēviča. Viesis no Anglijas, literāts un redaktors Jānis Andrups runās par tematu „Iesākumā bija vārds".

Kad izskanēs dziesmas, kuras skandinās vīru ansamblis Kalvis Juŗa Dzeguzes vadībā, klausītāju priekšā stāsies dzejnieki un rakstnieki, ar kuŗiem iepazīstinās šo rindiņu rakstītāja.

Starp dzejniecēm viena no tālākām viešņām būs Margarita Ausala no Anglijas, kuŗu Kanadā dzirdēsim pirmo reizi. Margaritas Ausalas, dzeja ir bagāta saturā un izkopta formā. Dzejniece dziļi sakņojas Latvijas zemē, viņa izjūt to kā daļu no sevis. Ar viņas pašas vārdiem: „Kāpj zie-meļzemes baltu bērzu elpa no manas dvēseles." Dievs un zeme, gars un tauta ir viņas dzejas kodols.

No ASV rakstnieku rītā dzirdēsim divas dzejnieces — Valdu Moru un Janinu Babri.

Valda Mora raksta priekam un skaistumam. Viņas dzejas katrā rindā jūtam strauju dzīvības pulsu, tā plūst un skan kā mūzika. Laikam tādēļ viņas dzeja ir daudz komponēta. Viņas spalvai pieder Otrā pasaules kaŗa iemīļotās dziesmas „Zilais lakatiņš" teksts.

Janina Babre jau agrā jaunībā bija atradusi dzīves jēgu, un šai atradumā viņa dalās ar mums savā dzejā. Viņas pašas vārdiem sakot: „Šai pasaulei viens vienīgs spēks, tas trijos vārdos tverts: Dievs ir mīlestība." Janina Babre domā, ka šis spēks liek „cilvēkam augt, garā pārtopot par būtni cēlāku". Janinas aBbres dzeja ir kā avots, kas spirdzina un spēcina.

No Kanadas dzejniecēm savus darbus lasīs trīs.

Ingrida Vīksna ir formas meistare. Viņas dzejoļi pašas tulkojumā ir nolasīti Kanadas radiofonā, un dzejolis „Ir laiks" iespiests žurnālā Canadian Literature. Gandrīz katrā viņas dzejolī slēpjas kāda dziļāka doma — bieži tur cilvēks meklē cilvēku. Ingrida Vīksna prasa: „Kur tu esi, kur paliec, dvēsele, dzīvības vainags?"

Indra Gubiņa kā savā prozā, tā dzejā ir māksliniece. Viņa glezno un tēlo, uzbur mūsu acu priekšā ainas, krāsas, tēlus, uzbur jaunu pasauli — domu pasauli. Ar viņas pašas vārdiem: „Domas ir vesela pasaule, kuŗai nav robežu." Šai domu pasaulē ir daudz domu. Varbūt viena no galvenām tomēr ir milestības doma, tā mīlestības doma, kas cilvēkiem tiek dota Ziemsvētku naktī un, Indras Gubiņas vārdiem, „ir lielāka dāvana nekā cilvēka prāts spēj saprast vai rokas satvert".

Elviras Lejas dzeja sevī nes īstu dziļu siltumu. To siltumu, ko mēs kādreiz jutām dzimtenē mūsu mātes sastrādāto roku pieskārienā. Pati uzaudzinājusi četrus bērnus, Elvira Leja dziļi izprot bērna pasauli. Savu dzejoļu krājumu bērniem viņa nosaukusi „Mātes villainīte", un tie tiešām ir kā balta mīksta mātes villaine, zem kuŗas pslēpties kādreiz bija tik labi.

Pārskatot rakstnieku rīta programmu, redzam, ka šoreiz dzeju lasīs tikai dzejnieces, toties visi prozas lasītāji būs vīriešu kārtas pārstāvji: no ASV trīs — Nikolajs Kalniņš, Kārlis Ķezbers un Aivars Ruņģis, no Kanadas divi — Arnolds Rasa un Arturs Voitkus.

Nikolajs Kalniņš ar savu nenogurdināmo rosību vislabāk ir pazīstams ņujorkiešiem. Viņa kritikas un apcerējumi bieži lasāmi laikrakstu slejās. Būdams baltu filologs, viņš izceļas ar valodas tīrību un daiļskanību. Sarakstījis daudz jaunatnes grāmatu, viņš par vienu no tām — romānu „Laipu licēji" saņēmis ģen. Goppera fonda balvu. Pašreiz top šī romāna otrā daļa. Viņa stāstu „Uguns jūra" Latvijā godalgojis Kultūras fonds.

Kārlis Ķezbers ir vienīgais man zināmais rakstnieks, kas ir saņēmis divas ģen. Goppera fonda balvas par jaunatnes grāmatām „Nordeķieši" un „Brenčītis". Sarakstījis un publicējis 8 grāmatas, viņš ļoti daudz darījis, lai audzinātu mūsu jaunatni latviskā garā. Viņa spalvai pieder vairākas jaunatnes lugas, un patlaban top jaunatnes grāmata „Takšelis Makšelis".

Aivars Ruņģis ir ne tikai rakstnieks un dzejnieks ar īpatnēju vienreizēju stilu un domu, bet arī jaunatnes žurnāla „Mēs" galvenais redaktors. Savā dzīves vietā, Kalamazū, viņš aktīvi darbojas sabiedriskos pasākumos un jaunatnes organizācijās un ir „Studiju grupas biļetena" atbildīgais redaktors. Šis biļetens ir domāts latviešu nacionāli politisku jautājumu risināšanai. Savā dzīvē un darbos Aivars Ruņģis prot apvienot moderno ar latvisko un uzcelt tiltu pāri paaudžu plaisai.

Arnolds Rasa Latvijā saņēma Kultūras fonda godalgu par stāstu „Sējējs". Šis stāsts pauž latviešu zemes mīlestību, tās zemes, kuŗu mums ir devis Dievs. Zemes un Dieva mīlestība ir Arnolda Rasas dzīves un darba sinteze. Šīs abas mīlestības vijas kā gaišs pavediens Arnolda Rasas darbos. Ar viņa vārdiem sakot: „Cilvēks ir tikai rīks Radītāja rokās."

Arturs Voitkus ir viens no ražīgākiem un daudzpusīgākiem trimdas rakstniekiem. Domāju, ka nemaldīšos, ja teikšu, ka viņam ir jau apmēram 20 publicētu grāmatu. Pēdējā ALA Kultūras fonda lugu sacensībā viņš dabūja pirmo godalgu par lugu „Sogis". Būdams draudzes gans Montrealas latviešu draudzē, viņš kalpo Dievam un cilvēkiem. Savos romānos, stāstos, lugās un humoreskās viņš prot ieskatīties cilvēka dvēseles dziļēs un likt mums gan raudāt, gan smieties, vērojot šo Dieva radīto brīnumu — cilvēku.

Latvieši vienmēr ir bijuši tuvi dabai, savai zemei un Dievam, vienoti tautas smagajos brīžos. Pēdējos gados bieži tomēr liekas, ka mēs esam it kā pazaudējuši šo tuvības un vienotības sajūtu. Cerēsim, ka mūsu skaistie dziesmu svētki un gaišais rakstnieku rīts palīdzēs mums to atkal atrast.

Austra Balode

MĒS RAKSTĀM

Mēs rakstām, rakstām, rakstām
latviskos rakstus cimdu pārī,
svētku sveicienus prievītēs,
petīcijas, memorandus,
savstarpējas apkaŗošanās rakstus,
kritikas bargas un niknas,
bet cildenas draugiem
un savu ieskatu laudīm.

Mēs rakstām . . .
Bet kā ar sirdsapziņas tiesu —
šo Dieva rakstu mūsos?
Vai lasām to
Un tulkojam
pēc Viņa nolikuma?

Mēs rakstām . . .
Bet vai lasīt protam
saules rakstus,
siržu rakstus —
lielās gaismas vairotājus,
dižu darbu veidotājus —
cēlējus un vienotājus!

Lai rakstām tā,
ka atklājamies,
un atklājoties — saprotamies.

Jau dabūjamas dziesmu svētku aploksnes

LATVIEŠU FILATELIJAS UN NUMIZMATIKAS IZSTĀDE

Kad mums pašiem bija sava valsts, pasaule to bija atzinusi kā līdztiesīgu. Mūsdienās, kad pasaulei ir cita seja un citi tiesību mēri, kad mūsu suverēnā, brīvā Latvija vairs pastāv tikai mūsu sirdīs un prātos, ir labi ja mums pie rokas ir uzskatāmi un neapgāžami pierādījumi par savu valsti. Un tādi mums ir!

Ja par tautas kultūru liecina gara vērtības — dziesmas, dzeja, māksla, mūzika un daiļamatniecība, tad neatkarīgai valstij ir savi īpaši suverenitātes liecinieki — nauda, monētas, pastmarkas, ordeņi, goda zīmes u.t.t. Toronto latviešu filatelistu kluba ilggadējais priekšnieks, mākslinieks Manfrēds Zichmanis, šīs vērtības trāpīgi nosaucis par „valsts archīvu miniatūrā"!

Latviešu krājēji, kaut izkliedēti visos kontinentos, radījuši paši savu globālu organizāciju — Latviešu filatelistu apvienību, apņemdamies rūpēties par šīm Latvijas valsts vērtībām. Visos nozīmīgākos latviešu sarīkojumos redzam lietpratīgi un gaumīgi sakārtotus klāstus, kas liecina par Latvijas valsti.

LFA ar savu pārstāvju un vietējo krājēju klubu līdzdalību pielikusi ne mazums pūļu un līdzekļu, lai pašu sabiedrībai, īpaši mūsu jaunaudzei, kā arī cittautiešiem uzskatāmā veidā parādītu, cik kopšas naudas zīmes bijušas Latvijai, bronzā un sudrabā kaltās monetas, iespaidīgas pastmarku kolekcijas, ordeņi un goda zīmes, pasta vēstures dokumenti u.t.t. Bez visa tā, krājēji rūpējušies arī par iespaidīgu un tālejošu mūsu dziesmu svētku un Baltijas valstu popularizēšanu. Lai atceramies un ielūkojamies krājēju klāstos agrāko latviešu dziesmu svētku izstādēs. Mūsu filatelisti cer, ka arī šoreiz varēs panākt labvēlīgu izkārtojumu ar Kanadas pasta ministriju par jauno dziesmu svētku pasta zīmogu: „FIFTH LATVIAN SONG FESTIVAL in Canada 1970", ar kuŗu apzīmogot pastu.

Izstādes rīcības komiteja, kuŗu vada mūsu filatelistu seniors un žurnāla „Krājējs" redaktors Jānis Ronis, cer, ka jaunais spiedogs Toronto sāks apzīmogot pastu jau ar 1. jūniju, tādā kārtā miljoniem pasta sūtījumu iznēsās ziņu pasaulei par latviešu dziesmu svētkiem Kanadā.

Sadarbība ar dziesmu svētku rīcības komiteju mūsu filatelistiem izveidojusies jau kopš trešajiem dziesmu svētkiem 1961. gadā. Latviešu filatelistu darbs vispārējās dziesmu svētku programmas ietvaros atzinīgi vērtēts, un svētku rīcības komiteja iespēju robežās sniedz mūsu krājējiem palīdzīgu roku materiālo rūpju izkārtošanā kā izstādāmo ielogu izgatavošanā, pastmarku iegādei svētku un izstādes apmeklētāju vajadzībām u.t.t. Par to īpaši iepriecināta izstādes naudas lādes glabātāja Erna Alberinga, apsolot sagādāt Kanadas simtgades jubilejas pastmarkas, kā arī bagātu izvēli Latvijas marku un monētu tirdziņā. Šoreiz mākslinieks M. Zichmanis nācis klajā ar četriem košiem tautas tērpu zīmējumiem svētku aploksnēm — katrai aploksnei pa tērpam no Zemgales, Lielvārdes, Nīcas un Abrenes, trīskrāsu iespiedumā. Jāpieņem, ka šīs aploksnes atradīs ceļu arī uz Latviju, iepriecinot saņēmējus! Svētku aploksnes rakstiski pieprasāmas: J. Ronis, 56 Mill St. South. Brampton, Ont., Canada. Turpat pieprasāmi izstādes noteikumi un pieteikumu lapas, kā arī adresējami visi tirdziņam domātie filatelijas un numizmatikas materiāli (20% komisija). Šoreiz izstādei dubulti svētki, jo arī Latviešu filatelistu apvienība atskatās uz 15 gadu darbību.

Philicus

„Es viņu nepazīstu, bet gribu to dzirdēt"

Apmēram tādus vārdus bija teikusi 17 gadu vecā Grand Rapidu austrumu vidusskolas 11. klases audzēkne Mērija Mesi (Mary Massie), lai panāktu Teda Zieriņa uzaicināšanu par lektoru viņas apmeklētajā skolā. Mērija Mesi pērngada beigās bija izlasījusi laikrakstā „Grand Rapids Press" ievietoto Teda Zieriņa vēstuli, kuŗā viņš pastāstījis par savu viesošanos un filmas izrādi „My Latvia" Viskonsinas universitātē un studentu lielo interesi, noklausoties paskaidrojumus, ar kādām metodēm Kremlis uzkundzējies brīvajām valstīm, pakļaujot sev arvien jaunus upuŗus. Pēc filmas „My Latvia" izrādes un mūsu valsts likteņa izgaismojuma, ko Mēriju Mesi vēlāk izlasījusi T. Zieriņa vēstulē, viņa devusies pie savas skolas vadības, lūdzot T. Zieriņu aicināt arī uz Grand Rapidiem un priekšnesumu atkārtot. Skolas direktors jautājis, vai Mērija ar T. Zieriņu ir pazīstami? — „Nē, bet es gribu viņu dzirdēt," skolniece atbildējusi, kam sekojuši viņas paskaidrojumi, ka arī jaunajiem amerikāņiem jāmācās saglabāt brīvību.

Pēc labvēlīgās atbildes Mērija aizrakstījusi vēstuli organizācijai „Young Americans for Freedom" Viskonsinas universitātē, lūdzot Zieriņa adresi. Pēc atbildes Mērija Mesi tūliņ stājusies sakaros ar T. Zieriņu, kuŗa ierosmē „East Grand Rapids" vidusskolas auditorijā notika divi priekšlasījumi ar filmas „My Latvia" izrādi, kopskaitā pulcinot katrā izrādē ap 1200 skolēnu. Sekoja pārrunas klasēs par komūnistu iefiltrēšanos skolās, universitātēs un jaunatnes organizācijās. T. Zieriņš pēc filmas izrādēm guva sevišķus sumināj umus, kad skolēni,, kājās piecēlušies, veltīja tam jūsmīgus aplausus. To apstiprināja arī skolotājs Jānis Zīmelis, kas šajā vidusskolā pasniedz ķīmiju, pārzināja arī skolēnu organizāciju. T. Zieriņš vēlāk paskaidroja, ka šini virzienā mūsu jauniešiem paveras iespējas savās skolās darboties Latvijas brīvības centienu labā, kā to darījusi Mērija Mesi.

Piezīmējams, ka „East Grand Rapids" vidusskola sekmju un disciplīnas ziņā ir viena no priekšzīmīgākajām mācības iestādēm. No skolas beigušajiem ik gadu uz universitātēm aiziet apm. 94% abitūrientu.

V. Zirnītis

JAU 55. IZSTĀDE

Gleznu izstādi Dziesmu svētku laikā rīko mākslinieks Otto Grebže savā mākslas studijā, 47 Pemberton Cresc., Ričmondhillā, Toronto. Izstāde būs atvērta no 24. jūnija līdz 5. jūlijam, katru dienu no plkst. 10 rītā līdz 10 vakarā. Šī būs jau 55. O. Grebžes gleznu izstāde.

STĀSTS

PĒTERIS LĪVĀNS

ARTURS VOITKUS

(8. turpinājums)

— Ja jūs toreiz nebūtu bijis pie manis, es laikam būtu... Es nezinu, ko es būtu izdarījusi. Bet viena es uz Ansbachu nebūtu braukusi. Viena ne. Bet tad, kad viss bija gaŗām, kad mēs ar Mārci bijām palikuši vieni, kad visas cerības bija beigušās, kad skaidri sapratu: viņa tiešām nekad vairs nebūs — tad... tad te iekšā kaut kas salūza, pārtrūka, apklusa. Atceraties, kā Latvijā iezvanīja svētvakaru? Zvans skanēja lēni un svinīgi, un visu laiku jūs zinājāt — kuŗu katru brīdi nāks pēdējais sitiens. Bet nē... vēl — un vēl — un tad vēl... Tad piepeši — klusums. Visu laiku likās, būs vēl viens sitiens, bet nē. Cauri. Nav. Un tāpat man visu laiku bija ar Kārli. Visu laiku kaut kur skanēja kā zvans. Viņa vēstules nāca gan no tālienes, gan tuvienes. Un visu laiku nelāgā izjūta... vai tik nav pēdējā? Jūs ateceraties, mācītāj, ko es jums teicu dienā, kad braucāt uz Ansbachu? Ka man nojauta, ka viņa vairs nebūs. Nojauta bija, bet sirds negribēja ticēt. Sirds vēl visu laiku cerēja: vēl ne. Vēl nebūs beigas. Bet — bija.

— Jūs neesat vienīgā, kas kaŗā zaudēja apgādnieku, — Līvāns teica un tūlīt iekoda mēlē; šie nebija pareizie vārdi.

Viņš nebija maldījies.

— Apgādnieku?! Martas seja kļuva tumši sārta, acis dzirkstīja. — Apgādnieks — sunim pie ļipas! Es zaudēju vīru! Bet to jūs nesaprotat. Jūs pats dzīvojat bez jūtām kā koka dievиņš un tādēļ jums liekas, ka bēdīgākais, kas cilvēkam var gadīties — ja tas zaudē apgādnieku. Nē, mācītāj. Ja jūs kādreiz būtu mīlējis vai nīdis, tad zinātu, ko nozīmē zaudēt cilvēku.

— Arī nīsto? — Līvāns negribot pasmaidīja.

— Arī nīsto. Jo mīlestība un naids cilvēka sirdi ir tas pats, kas ūdens krūzē — izlej ūdeni, un krūze ir tukša.

— Un jums liekas, ka es nespēju ne nīst, ne mīlēt?

— Vai jūs to spējat?

— Kādēļ es pašreiz esmu šeit?

Marta Krauze strauji pacēla galvu.

— Neākstieties! Jūs mani ne mīlat, ne nīstat. Es no jūsu simt avīm —

— Četri simti, — Līvāns mierīgi pārlaboja. — Četri simti.

— Labi, četri simti. Un es esmu tā viena, kas pazudusi, bet jums rūp kārtība, tāpēc nācāt mani meklēt. Jūs mani gribat atpakaļ stallī pie tām trīs simti deviņdesmit deviņām.

— Vai domājat, ka jūsu Kārlis pašreiz par jums priecīgs? Ka viņš par jums lepns?

— Lieciet Kārli mierā! — Marta iedegās. — Ja vispār dvēsele eksistē, tad Kārlis arī zina, kāpēc esmu tāda, kāda esmu.

— Zināt — jā. Jautājums tikai, vai viņš ar jums mierā. Nedomāju, ka viņu iepriecina tāds dzīves veids, kādu pašreiz dzīvojat.

Marta Krauze neatbildēja, un Līvāns piecēlās. Viņa lielais augums piepildīja šauro telpu. Marta piecēlās reizē ar mācītāju. Vienu mirkli likās, ka viņa tam grib ko teikt, bet tad tā pagriezās, piegāja pie plaukta, uz kuŗa stāvēja ūdens glāze un vācu alus pudele ar porcelāna aizbāzni. Paņēmusi pudeli, viņa atdarīja aizbāzni, piecēla pudeli pie deguna, paostīja, paskaloja un tad ar pudeles saturu piepildīja glāzi gandrīz trešā daļā pilnu, pacēla pret gaismu, mazliet acis piemiegusi paskatījās, cik saturs dzidrs un tad glāzi piecēla pie lūpām. Likās, ka viņa ciemiņu pavisam aizmirsusi. Līvāns noskatījās, kā glāze iztukšojās, paraustīja plecus un atvēra durvis. Viņam bija krietni jāpieliecas, lai izkļūtu pa šaurajām, zemajām durvīm. Pretī sitās cūkkūts smaka un sieviešu balsis.

Bija cūku barojamais laiks. Pusdienās bija dota nūdeļu vira; to tagad kopā ar citām ēdienu atliekām salēja silēs. Urkšķēdamas un kviekdamas, cūkas sagrūda purnus baltajā, biezajā šķidrumā, kuŗā peldēja gan maizes gabali, gan vārīti kartupeļi, gan pagalas kumosam. Visam pa vidu kā baltas sliekas locījās nūdeles. Sievas, labpatikā smaidīdamas, vēroja savu mīluļu labo ēstgribu un klusībā lēsa, cik tauku, cik karbonādes un cik kumpja še būs gūstams.

Pametis īsu skatu uz trokšņainā dzīvīguma pilno pasauli, mācītājs Pēteris Līvāns sāka ceļu pāri nometnes laukumam uz savas mītnes pusi. Viņam bija noruna ar kādu jaunu pāri, kas gribēja pārspriest savu laulāšanu.

☆

— Jo dzerdams tu aizmirsti dzīvi,
Šo dzīvi, kas neder nekam!

— Ēj, tā nav pareizi! — Reinis Jonis pārkliedza pārējos. — Jādzied: šo dzīvi, kas neder ne vella!

— Ej gar malu, — Krasts, kam bija palikusi tikai labā kāja, bet kreiso aizstāja koka stuburs, ar vienu roku turēja apskautu Martu Krauzi, ar otru lēja glāzē pienainu šķidrumu. Viņš bija piedzēries, pats to juta un tādēļ bija reizē lepns un nelaimīgs. Lepns, ka varēja šavā dzimšanas dienā uzņemt draugus un pats iekļūt kunga prātā, bet nelaimīgs, ka drīz būs pilnā, ka pakritīs un aizmigs. Un pie tam viņam, dzīrošanu sākot, galvā bija plaiksnījusi doma nakti pavadīt kopā ar kaŗa biedra Krauzes sievu. Sievu? Nē, ar sievu viņš to nedarītu. Lai tad viņam zustu arī vēl otra kāja, ja viņš darītu tādu cūcību! Bet ar atraitni bija cita lieta. Atraitnei varēja būt tikai pa prātam, ja kāds par to rūpējas. Un Marta par sevi ļaujot rūpēties. Viņš ieņēma no glāzes krietnu malku un atlikumu pasniedza jaunajai sievietei.

— Martiņ, še! Dzer uz manu veselību!

— Kas tavai veselībai vainas? — Marta Krauze paņēma pasniegto glāzi. — Koka kājai varžacs uzmetusies? Vai galoša spiež?

— Tu mani nemācīsi! — Reinis Jonis bija dzirdējis Krasta nicīgo piezīmi. — Es esmu beidzis ģimnaziju pie Lapiņa un latviešu literātūru pazīstu labāk kā tu savu — — savu — —

Te Reinis iedomāja, ka telpā nebija tikai vīrieši vien un aprāvās. Kopš uzņemts nometnē, Reinis biežāk satikās ar Līvānu un centās ievērot tā vēlēšanos: atradināties no kaŗa laika valļigās valodas. Tikai tādās reizēs, kad Reinis iekļuva vecāko gūsta un kaŗa biedru pulkā, valoda kļuva tāda pati kā toreiz grāvjos. Parasti arī sieviešu klātiene viņu daudz netraucēja, bet šoreiz bija citādi. Šovakar klāt bija Marta Krauze, un tās priekšā Reinim gribējās būt tādam, kādu vēlējās Līvāns. Jo arī Marta Krauze kādreiz bija berzusi ģimnazijas solus, un Līvāns bija teicis, ka esot pat studējusi.

Pēcpusdienā Līvāns Joni bija sameklējis tā istabā un teicis: „Reini, pie Krasta būšot iedzeršana; aizejiet un pavērojiet, lai Krauzes kundze... ka ar viņu viss pa godam. Pēdējā laikā viņa pārāk dziļi ieskatās glāzē; ka neiznāk nepatikšanas ar nometnes vadību."

Vilks viņu zina, kā mācītājs bija saodis par gaidāmo liksmošanos pie Krasta, bet tā viņš bija teicis, un Reinis Jonis centās paklausīt. Tikai — ko viņš varēja darīt, ka vakara gaitā arī viņam bija jātukšo ļergas glāzes? Krasts bija solījis, ka šoreiz būšot īsts vācu baueru cvečgens, bet spriežot pēc krāsas un smakas, bija skaidrs pašmāju brūvējums. Nevarēja būt šaubu, ka rīt sāpēs galva, un māgā žurkas metīs kūleņus. Bet projām iet nevarēja, jo Līvāns bija teicis: „Reini, pieskatiet Martu."

Kas mācītājam bija par interesi par Martu Krauzi? Ja uzkopās, nekas. Sieviškis kā simtiem citu, bet tāda kā tagad — kā apzelēts cigāra gals. Bet mācītājs gandrīz katru dienu vilka uz cūkkūts pusi, vadāja šās dēļu uz pilsētu, nesa pa reizei uz viņas kambari pilnu portfeli un ar tukšu nāca atpakaļ. Ko viņš nesa, nevarēja zināt, bet portfeli Reinis pazina labi.

— Ej, Reini! Nesapņo

Reinis pacēla galvu; saucēja bija Marta. Viņa bija nokratījusi Krasta roku un atsēdusies taisnāk. Krasta acis bija stiklainas; varēja būt, ka viņš pat vairs nemaz nemanīja, ka Marta no viņa skāviena atbrīvojusies. Viņš lēni bugojās uz priekšu un atpakaļ un klusi pie sevis skaitīja:

(Turpinājums sekos)

20.000 dolaru kultūrāliem mērķiem

TORONTO LATVIEŠU KREDITSABIEDRIBAS PILNSAPULCE

Tā bija visneparastākā pilnsapulce, kāda vien latviešiem gadījos trimdas gados šķiet notikusi —bez debatēm, bez strīdiem, bez asumiem un gandrīz bez balsošanām. Ja kāds savu balsi pacēla, tad tikai, lai izsacītu pateicību biedriem, vēlētām amatpersonām un darbiniekiem. Visus daudzos un gaŗos pārskatus pieņēma vienbalsīgi, un visas amatpersonas ievēlēja aklamācijas kārtībā. Sapulces vadītājs lūdza nobalsot tikai sta tūtu grozījumu priekšlikumu, lai konstatētu ⅔ balsu vairākumu. Sa pulce ritēja raiti un visa 13 punktu gaŗā darba kārta bija izlemtavienā stundā un 15 minūtēs!

Sapulci 27. maijā Latviešu namā atklāja Toronto latviešu kreditsabiedrības valdes priekšsēdis A. Kānbergs. No vairāk nekā 2000 lielā biedru skaita bija ieradušies tikai 83. Priekšsēdis vispirms nolasīja mirušo biedru vārdus un lūdza klātesošos godināt viņu piemiņu ar klusuma brīdi. Pagājušajā saimniecības gadā miruši 17 kreditsabiedrības biedri: Jānis Imenickis, Jānis Šternbergs, Bernhards Jēkabsons, Arvīds Rublis, Armīns Rēķis, Osvalds Breņķis, Jānis Lipins, Irma Treimane, Jānis Uļuks, Jānis Niedra, Zelma Niedra, Marija Roze, Arturs Upītis, Marga Kalniņa, Juris Piegāze, Ausma Turķe un Verners Grava. Priekšsēdis pieminēja arī tieši pilnsapulces dienā mirušo kreditsabiedrības biedru Jāni Ķeksi, kas aktīvi piedalījies gandrīz visās kreditsabiedrības pilnsapulcēs. Viņš bijis arī centīgs naudas krājējs un noguldītājs.

Pilnsapulces darba kārtu un daudzos biedriem jau iepriekš piesūtītos valdes, komisiju un revidentu ziņojumus un pārskatus pieņēma vienbalsīgi un bez diskusijām. Valdes priekšsēdis A. Kānbergs izteica pateicību valdes un komisiju locekļiem par labo sadarbību un krietno darbu pagājušā saimniecības gadā.

Kreditsabiedrības kasieris un pārvaldnieks A. Svenne gaŗākā runā pakavējās pie grūtībām, kādas kreditsabiedrībai bija pārvaramas aizvadītā saimniecības gadā, izteikdams sirsnīgu pateicību kā klātesošiem, tā arī tiem biedriem, kas nebija varējuši pilnsapulcē ierasties, pieminot uzticību, kādu tie ir dāvājuši savai kreditiestādei, par spīti daudzajām reklāmām un vilinājumiem pārskaitīt savus naudas līdzekļus citās finanču iestādēs. — Pārskata gada virsrakstā varam rakstīt to pašu, ko Latvijas karaskolas audzēkņi rakstīja savā karogā: „Ar grūtībām pie zvaigznēm', — teica A. Svenne. — Ja mūsu pagājušā darbības gada bilance bijusi veseliga, stabila un droša, tad tas ir galvenā kārtā pašu biedru nopelns. — A. Svenne ziņoja, ka neilgi pirms pilnsapulces kreditsabiedrības darbību revidējis arī Ontario provinces valdības revidents un atzinis, ka pateicoties biedru intensīviem noguldījumiem ir panākts, ka kreditsabiedrībai saimniecības gadu noslēdzot, nav ārēju aizņēmumu un tā var rīkoties pati ar savu kapitālu, kas tai dod veselīgu un stabilu financiālu situāciju. Valdības revidents ziņojis, ka kreditsabiedrības fondi, dokumenti, grāmatas un saraksti atrasti vislabākā kārtībā. A. Svenne uzsvēra, ka šinī ziņā liels nopelns arī sabiedrības biroja darbiniekiem, kas labi iestrādājušies un veikuši savu darbu gandrīz bez kļūdām, izpelnīdamies pateicību.

Kreditsabiedrības pārvaldnieks A. Svenne pakavējās arī pie dažiem nozīmīgiem postenjiem sabiedrības bilancē. Gandrīz 2,5 miljonu lielais kapitāls ieguldīts tikai absolūti drošās vietās. Daļa kapitāla atrodas valdības garantētās naudas iestādēs. Viss vairums, gandrīz pusotra miljona dolaru, ieguldīts pirmtiesīgos hipotēkāros aizdevumos un tikai pāri par 800.000 dolaru ieguldīts personīgos aizdevumos, kas nodrošināti ar garantijām. Tas nozīmē, ka biedru nauda atrodas pilnīgā drošībā. A. Svenne arī pieminēja vēl vienu līdz šim neizmantotu naudas ieguldīšanas veidu — nekustamo īpašumu iegādi.

Savas runas beigās A. Svenne pieminēja arī kādu „vājo vietu" kreditsabiedrības bilancē, proti, pagājušā saimniecības gada peļņu. Ievērojot nestabilitāti Kanadas un pasaules naudas tirgū, un procentu likmju nepārtrauktu paaugstināšanos, kā arī citas „vājas vietas" Kanadas saimniecībā, kreditsabiedrības peļņa pagājušā saimniecības gadā ievērojami samazinājusies, ķādēļ šogad, diemžēl, nevarēs izsniegt daudzos palstus mūsu kultūrāliem un sabiedriskiem mērķiem, kā tas darīts visus iepriekšējos desmit gadus, kad kreditsabiedrība šiem mērķiem izsniegusi kopsummā 28.996 dolaru, kas sadalās sekojoši: Latviešu nacionālai apvienībai Kanadā 12.381 dol., LNAK kultūras veicināšanai — 500 dol., kooperācijas veicināšanai — 700 dol., Baltijas tautu federācijai —200 dol., TLB sestdienas kolai — 6.800 dol. TLTA sestdienas ģimnazijai — 2.130 dol. Neklātienes skolai — 350 dol., Toronto latviešu tautas augstskolai — 300 dol., Latviešu namam Toronto — 2.600 dol., Latviešu dienām Expo 67" — 1.000 dol., Sv. Andreja ev.-lut. draudzei — 425 dol., skautiem un gaidām — 400 dol., Kreditsabiedrību apvienībai — 400 dol., „Res Baltica" izdošanai — 300 dol., DV teātrim Kanadā — 300 dol., Sidrabenes un Saulaines nometnēm — 200 dol., MakDonalda pieminas fondam — 10 dol. vai kopā 28.996 dolarus.

Sava pārskata nobeigumā A. Svenne aicināja visus palikt uzticīgiem savai kreditsabiedrībai, noguldīt vēl lielākas naudas summas, pieskaitīt vēl jaunus biedrus un jaunus kapitālus, izsakot cerību, ka finanču un saimnieciskiem apstākļiem nostabilizējoties, kreditsabiedrības peļņa augs un tā varēs izsniegt vēl ievērojamākus pabalstus mūsu kultūrālām un sabiedriskām vajadzībām.

Ar pagājušā saimniecības gada peļņas sadalījumu pilnsapulci iepazīstināja valdes loceklis I. Zamlovskis. Valdes priekšlikums izmaksāt 6% dividendes par noguldījumiem akcijās, kopsummā apm. 19.298,44 dol., 4.673 dol. atstāt garantiju fondā un 500 dol. iemaksāt izglītības fondā. Pēc īsām pārrunām pilnsapulce proponēto peļņas sadalījumu vienbalsīgi pieņēma.

Ar aklamāciju uz nākošiem trīs gadiem ievēlēja visas līdzšinējās pārvēlamās amatpersonas. Valdē: K. Borisu un I. Zamlovski, aizdevumu komisijā — L. Vēveri, bet revīzijas komisijā O. Perro, pēc nominācijas komisijas priekšlikuma, kuŗā darbojās T. Kronbergs, R. Roze un J. Koncis.

Ar visām pret vienu balsi grozīja kreditsabiedrības statūtus, nosakot, ka kreditsabiedrībai tiesības atvilkt no katra biedra 1,50 dol. Ontario kreditsabiedrību līgai par labu.

Vienprātīgi apstiprināja nākošam saimniecības gadam arī „Ronald S. O'Hearn" zvērinātu revidentu biroju.

Ae

Tautiešiem!

nepalaidiet gaŗām vienreizēju izdevību apmeklēt daudzos **Nākotne 70 un Latviešu dziesmu svētku sarīkojumus Toronto un Los Angelos.**

Ja ceļam un biļešu iegādei pietrūkst naudas, griežaties latviešu **kreditsabiedrībās.**

Latvian

(TORONTO)

Credit Union Ltd.

491 College Street, Toronto 174, Ontario. Tel.: 924-2775.

HAMILTONA

Ev.-lut. Kristus draudzes gaŗīgajā koncertā 24. maijā piedalījās soprāns Astra Kalniņa no Detroitas, komponistam Imantam Saksam sniedzot ērģeļpavadījumu. Programmā bija kā latviešu komponistu, tā cittautu gaŗīgās dziesmas. Pateicoties mākslinieciem, māc. E. Pavasars uzsvēra, ka dziesmas tuvina Dievam. Sekojošajā draudzes vakarā māksliniekus apveltīja ziediem, solistei Astrai Kalniņai vadot kopīgās dziesmās. Hamiltonas latviešu ģimnazijas audzēkņi izrādīja skolotājas E. Fogeles drāmatizēto un iestudēto Kārļa Skalbes pasaku „Kā es braucu ziemeļmeitas lūkoties". Ritai Kopai lašot ievadu, bet Aivaram Jēkabsonam tēlojot galveno lomu.

KĀJAM UN DIVRITEŅIEM UZ SIDRABENI

Šās nedēļas nogalē Sidrabenē risināsies jaunatnes un sporta svētki, bet maija gaŗajā nedēļas nogalē, spītējot vēsajam un lietainajam laikam, no Toronto uz nometni Sidrabenē ar divriteņiem 30 jūdžu braucienā devās astoņi Rīgas (72..) vienības skauti. Negaidīta bija satikšanās ar Hamiltonas Aivieksstes (39.) skautu vienības pieciem dalībniekiem, kas 20 jūdzes no Hamiltonas bija veikuši kājām.

Uzņēmumā augšā pa kreisi: Rīgas (72.) skautu pulciņa vecākais vad. Vilnis Ezers (pa labi) ceļu uzsākot, dod norādījumus kopniekam Edgaram Gobam un Pēterim Kusmanim. La ijā stūrī augšā: hamiltonieši I ulis Zutis, makskautu vad. vietniece Dzintra Treimane un gaidu kopniece Laura Roze iesoļo nometnes vietā. Aapakšā: dala Rīgas (72.) vienības skautu ierodas pie mērķa. No kreisās — Ivars Pļavinskis, Guntars Tannis, Valdis Grīnbergs, Pēteris Kusmanis un Edgars Goba.

Foto: Arv. Aldermanis

Latviešu jaunatnes audzinātāja jubileja

LUDVIGAM VĪKAM 75 DZĪVES GADI

Izcilajam latviešu jaunatnes audzinātājam Ludvigam Vīkam 15. jūnijā piepildīsies 75 mūža gadi. Viņš dzīvo tagad Toronto, Kanadā, strādā latviešu ģimnazijā un vada latviešu skolotāju praktisko semināru

L. Vīks bija tikai deviņi gadi vecs, kad nomira tēvs un ģimenei sākās grūtas dienas. Māte ar abiem bērniem, Ludvigu un viņa māsu Hildu, pārcēlās dzīvot uz laukiem, Dobeles apkaimē, kur tagadējais jubilārs uzsāka gana gaitas un piepalīdzēja lauku darbos. Radu atbalstīts, 1914. gadā beidza ar zelta medaļu N. Mironova komerckolu Rīgā. Sākumā bija iecerām, nokļuva kaŗa inženieru vienībā, kur pārdzīvoja Krievijas revolūcijas sākumu. Kaŗa beigu posmā nokļuva vācu gūstā, no kuŗa atgriezās 1921. gadā.

Smagie pārdzīvojumi un pieredze kaŗā, revolūcijas laikā un gūstā nostādīja L. Vīku daudz grūti atrisināmu problēmu priekšā. Tas pamudināja viņu pievērsties skolotāja darbam, vēloties, lai mūsu jaunatne savā latviskajā apziņā aug labākai un pilnvērtīgākai dzīvei.

Pēc atgriešanās no kaŗa gaitām dzimtenē L. Vīks uzsāka filozofijas studijas, kuŗas ļoti sekmīgi beidza ar filozofijas maģistra grādu. Jau studiju laikā dzīvi ieinteresējās par paidagoģiju valodniecību un literātūru, pievēršoties arī filoloģijas studijām, tās sekmīgi beigdams ar baltu filoloģijas maģistra gradu.

Studiju laikā, 1925. gadā, L. Vīks iesaistījās skolas darbā Gaujienas ģimnazijā, kas atradās ļoti gleznainā vietā, Gaujas tuvumā. Par šo pirmo darba gadu lauku skolā jubilāram ir palikušas visjaukākās atmiņas. Pie skolas darbojās internāts, skolotāji bija pastāvīgā saskarē ar skolēniem.

Pirmie audzinātāja gadi Rīgā Ludvigam Vīkam aizritēja dažādās minoritāšu skolās, vēlāk Rīgas valsts technikumā, Valsts komerckolā un Rīgas pilsētas 2. ģimnazijā, kur viņu iecēla par inspektoru un pēdējā laikā par direktora vietas izpildītāju. Jubilārs bija pasniedzējs skolotāju sagatavošanas kursos, darbodamies arī izglītības ministrijas eksāmināciju komisijās, piedalījies ar referātiem skolotāju konferencēs un aktīvi piedalījies vidusskolu skolotāju savienībā.

Komūnistu okupācijas laikā L. Vīku no inspektora amata atcēla. No deportācijas izglābās pateicoties bijušo audzēkņu palīdzībai. Noklūstot bēgļu gaitās Vācijā, strādāja par skolotāju un inspektoru Hanavas latviešu ģimnazijā un palīdzēja noorganizēt Tautas augstskolu.

Jubilārs 1947. gadā emigrēja uz Kaliforniju, ASV, kur dzīvoja viņa dzīvesbiedres radi. Vienu gadu darbojās kā Dienvidkalifornijas latviešu biedrības priekšnieks, vadot arī latviešu papildskolu.

Ar nodomu turpināt skolotāja gaitas ASV, pēc pārbaudījumiem iestājās Dienvidkalifornijas universitātē, bet materiālo apstākļu dēļ studijas doktora grada iegūšanai bija jāpārtrauc, kādēļ sāka strādāt elektrotechnikas fabrikā, kur 12 gados izpelnija pensiju.

L. Vīks aizgāja pensijā, lai koptu savu slimo dzīvesbiedri. Pēc viņas nāves 1967. gadā pārcēlās uz dzīvi Toronto pie audžu meitas. Toronto strādā latviešu ģimnazijā un vada skolotāju praktisko

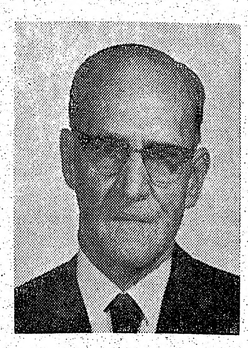

seminaru.

Par trimdas latviešu jaunatni sirmais audzinātājs ir labās domās. „Kaut gan esmu pieredzējis daudz ļauna, taču ticību labā uzvarai latviešu jaunatnē nekad neesmu zaudējis," viņš saka. „Jaunatne mums uzmanīgi jāvēro, jāaktivizē tās spējas un dotības, kam ir pozitīva nozīme pilnvērtīgas dzīves veidošanā. Par skolotāja - audzinātāja ideālu esmu vienmēr uzskatījis jaunatnes gara dzīves mērķtiecīgu izkopšanu, tā sagatavojot mūsu jaunatni vispusīgai, cilvēcīgai dzīvei savas tautas un visas cilvēces labā.

Jaunatnes audzinātāja Ludviga Vīka 75 gadu dzīves jubileju 15. jūnijā, plkst. 7.30 vakarā DV namā Toronto, 125 Broadview Ave, rīko viņa bijušie audzēkņi.

J. Popelis

DV Toronto bibliotēka

Apmeklējot DV Toronto nodaļas bibliotēku atvēršanas stundās, pie grāmatām apkrautā galda sastopams bibliotēkārs Edgars Plūme, kas, nesen atgriezies no īslaicīgas otrreizējas veselības pārbaudes, citīgi šķiro iegūtos krājumus. 23. maijā viņa vadītai bibliotēkai noslēdzās otrais darbības gads DV organizācijas namā. Šajā laikā grāmatu skaits trīskāršojies, kādēļ jāpadomā par iekārtas paplašināšanu, lai bibliotēkā varētu novietot visas ienākušās, trimdā izdotās grāmatas, kas prasa arī materiālus līdzekļus.

E. Plūme atzīst, ka bibliotēkas pirmais darbības gads bijis daudzsološs, pateicoties DV organizācijas materiālajam atbalstam un līdzstrādnieku pakalpojumiem. Arī grāmatu ziedojumi bijuši ievērojami. Otrajā darbības gadā līdzekļi apsikuši, mazinājušies arī brīvprātīgo darbinieku pakalpojumi. Taču bibliotēkas vadītājs cer, ka atbalstītāju netrūks arī turpmāk, un uzsākot trešo darbības gadu, labvēļu skaits audzis līdz grāmatu krājumiem.

Bibliotēkārs sirsnīgi pateicas pēdējiem nepublicētajiem grāmatu ziedotājiem. Tie ir: A. Jaunzeme, P. Ratnieks, A. Valenieks, J. Kukņa, K. Purvs, E. Treilons, F. Jēkabsons, A. Hovels, mācītājs R. Ekšteins, J. Dubinskis, J. Brants, Z. Puliņš. Atsaukušās arī latviešu vienības: Toronto latviešu baptistu draudze, LKIA un daudzas DV nodaļas.

Bibliotēka atvērta katru piektdienu no plkst. 7 līdz 8.30 vakarā. Tās krājumos atrodami pat G. Merķeļa raksti, tāpat jaunākās un vecākās grāmatas, arī vecās ortografijas iespiedumā.

R. P.

VANKUVERA

DV Britu Kolumbijas nodaļa Vankuverā kopā ar Vankuveras latviešu biedrību rīko Jāņu svētkus 20. jūnijā, 2871 Dewdney Trunk Rd., Port Coquillam. Sākums plkst. 5 pēcpusdienā. Dejos Vankuveras latviešu tautas deju pulciņš. Jāņu sieru, alu un jāņugunis gādās rīkotāji. Jāņuzāles, vainagus un jāņu dziesmas — visi jānabērni.

TORONTO ZIŅAS

Sv. Jāņa draudzes lauku īpašumā Saulaines pārvalde paplašināta ar 3 jauniem locekļiem, pieaicinot divus lietpratējus — režisoru E. Jurševski, kas kārtos sarīkojumu lietas, un O. Ozoliņu, kas pārzinās būvniecības jautājumus, bet V. Krugers pārstāvēs draudzes padomi un vadīs saimniecības lietas. Draudzes dāmu komitejas pārstāves padomē šogad ir V. Lauge, N. Tanne un M. Sproģe. Pārējie pienākumi Saulaines pārvaldē sadalīti šādi: priekšsēdis A. Lucs, viņa vietnieks R. Salna, sekretārs E. Puķītis, kasieris J. Skrastiņš un vasaras nometnes atbildīgais vadītājs G. Kārkliņš. Pēc aizvadītajiem 3 līguma gadiem ar līdzšinējo Saulaines pārvaldnieku R. Rukšānu turpmākajiem 3 gadiem par pārvaldnieku saistīts torontietis Jēkabs Dravnieks, kas jau pārcēlies uz pastāvīgu dzīvi Saulainē. Architekts N. Sebris pašreiz izstrādā vispārēju Saulaines izbūves un izdaiļošanas plānu tupmākajiem 5 gadiem. Telpu īres likmes šogad atstātas līdzšinējās, bet automašīnu vienreizēja novietošana maksās 75 centu darbdienās un 1 dol. svētdienās, kamēr sezonas karte visam gadam dabūjama par 5 dol. Līgo svētki Saulainē šogad paredzēti 27. jūnijā, kuŗiem režisors E. Jurševskis iestudē O. Liepas uzvedumu „Saulgrieži 1941. gadā", galvenās lomas tēlojot pašam režisoram, E. Krēmanei, A. Putniņam, A. Gaiķim, A. Butānam, R. Barušai un citiem.

Alfreds Štrombergs, kas darbojas par diriģentu un galveno repetītoru Toronto universitātes mūzikas fakultātes operu nodaļā, šogad jau otru gadu diriģēs divas operas Kanadas operas sabiedrības šāgada jau 22. sezonā laikā no 18. septembŗa līdz 17. oktobrim, izrādēm notiekot Okīfa centrā. Pērn A. Štrombergs diriģēja „Rigoleto" izrādes, bet šogad viņam uzticēts diriģēt ik pa vienai „Karmenas" (dziedās franču valodā) un „Dona Džovani" (angļu valodā) izrādei. Bez abām šīm operām šāgada sezonas repertuārā vēl būs „Fidelio" (vācu valodā), „Fausts" (franču valodā) un „Traviata" (italiešu valodā).

Beidzot mācību gadu, Sv. Andreja draudzes svētdienas skolas audzēkņi Ģimenes dienas dievkalpojumā nodziedāja vairākas dziesmas, pēc tam pulcējās baznīcas sarīkojumu zālē, kur ar ziediem apsveica savus vecākus. Skolas vadītāja A. Cēbere ap 60 skolēniem izsniedza liecības, bet māc. Ā. Čops pateicās vecākiem un 7 skolotājiem. Pēdējie no draudzes pr-ka R. Rozes kā veltes saņēma jauno dziesmu grāmatu. Pēc skolas audzēkņu priekšnesumiem vecāki bija klājuši azaida galdu. Līdz rudenim darbu pārtrauca arī abas jauniešu grupas, kuŗās māc. Ā. Čopa un M. Lorberga vadībā piedalījās ap 25 jauniešu.

Sv. Jāņa draudzes svētdienas skola mācības beidza Ģimenes dienā, šīs dienas kollekti ziedojot draudzes samāriešu kopas vajadzībām. Skolu, kuŗā mācījās ap 125 bērnu, vadīja A. Kurse, darbojoties 14 audzinātājiem un 7 izpalīgiem. Mācību noslēguma sarīkojumā, kuŗā katra klase uzstājās ar priekšnesumiem, sekmīgākie audzēkņi un nevienu mācību dienu nekavējušie, tāpat tikai 1—3 mācību reizes izlaidušie saņēma balvas, bet draudzes pr-ks J. Koncis skolotājiem un citiem darbiniekiem pateicās, pasniedzot archibīskapa A. Lūša grāmatu par archibīskapu Dr. T. Grīnbergu, kamēr no vecākiem viņi saņēma H. Jaunzemes darinātas keramikas. Sarīkojums beidzās ar kopīgu azaidu.

DV, LNJAK, LSAK kopīgi rīkotajos sporta svētkos 6. un 7. jūnijā Sidrabenē, skaistuma karalienes „Miss Rīga" vēlēšanām, kas notiks 6. jūnija vakarā, kandidātēm jāpiesakās turpat, līdz plkst. 5 pēcpusdienā pie kases. Tām jābūt no 16 — 25 gadu vecām, neprecētām. Vēlēšanas notiks plkst. 7 vakarā. Rezultātus pēc stundas paziņos īpaša žūrijas komisija. Ceremoniālo daļu vadīs Valdis Tuklers. Kandidātēm būs jāatbild arī jautājumi, kas skaŗ latviešu sabiedrisko dzīvi. „Karalieni" apbalvos un kronēs, apliekot lenti.

Sakarā ar Ļeņina „simtgadi", 30. maijā Toronto notika plašs vietējo ukraiņu gājiens no „Trinity" parka uz veco pilsētas valdes namu, kur pie pieminekļa nolika vainagu, atceroties komūnistu upurus, kādi bijuši Ļeņina ideju iedzīvināšanas rezultātā. Gājiens, kuŗā piedalījās arī latvieši, orķestra pavadībā, apstājās Natana Filipa laukumā, pie jaunā pilsētas valdes nama, kur uzstājās vēl vairāki runātāji.

Līdzīgi nesen skautiem, 11. maija īpašā sanāksmē apspriede un vakariņās — pulcējās 6 etnisko grupu gaidu pārstāves: latvietes, lietuvietes, igaunietes, ungārietes, polietes un ukrainietes. Latviešu gaidas šai apspriedē pārstāvēja jendas pr-ce Gundega Upīte un Ilze Kalniņa, bet piedalījās arī bijušā jendas pr-ce Austra Martinsone, kuŗu Kanadas gaidu pr-ce K. Klais dēla izraudzījusi par savu konsultanti. Kanadas gaidu priekšniece, ierodoties arī viņas otrai konsultantei Kreitonei apspriedē norādīja, ka latviešu gaidas, ja viņas pievienotos Kanādas gaidu organizācijai, varētu savās nodarbībās arī turpmāk lietot latviešu valodu, kā arī paturēt savus līdzšinējos ietērpus, atšķiras un citu, gūstot iespēju pēc vēlēšanās kā novērotājas piedalīties kanadiešu gaidu nometnēs, nodarbībās un mācībās. Piezīmējams, ka pašreiz latviešu gaidas darbojas gan labā sadarbībā ar Kanadas gaidu organizāciju, taču ārpus tās ietvariem, būdamas pilnīgi neatkarīgas.

Sidrabenē uzcelto atpūtas namu, kuŗu Sv. Andreja draudze izmantos savu veco ļaužu vasaras atpūtai un daļēji arī bērnu vasaras nometnes personāla apmetināšanai, iesvētīs 7. jūnijā plkst. 11 dienā ar dievkalpojumu pēc kuŗa paredzēts kopīgs azaids no līdzņemtiem groziņiem. Šai sakarā draudze organizē arī kopīgu braucienu uz Sidrabeni autobusā, kas atiet no Sv. Andreja baznīcas plkst. 9 rītā, bet no Sidrabenes atpakaļ uz Toronto izbrauks plkst. 6 vakarā. Interesenti kopīgajam braucienam aicināti pieteikties pie J. Bārdiņa (tālr. 767—4466).

Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojumā 4. jūnijā plkst. 8 vakarā Latviešu namā komponists Alberts Jērums no Anglijas, kuŗš būs arī viens no diriģentiem Kanadas latviešu 5. dziesmu svētkos runās par tematu „Latviešu mūzika trimdā un dzimtenē". Pēc referāta paredzēta paneļdiskusija, kuŗā piedalīsies komponisti prof. Tālivaldis Ķeniņš, Imants Saksa un Arvīds Purvs. Ieejas maksa 2 dol., bet studentiem puscena.

Sakomplektēts personāls šāgada bērnu vasaras nometnei Saulainē, kuŗa sāksies 6. jūlijā, kaut oficiālā atklāšana būs tikai 12. jūlijā, un ilgs līdz 23. augustam. Nometnes komandants būs Guntis Siliņš, zēnu vaditājs Māris Siliņš un meiteņu vaditāja Vija Udenāne no Detroitas, bet mazo bērnu nometni pārzinās N. Tanne un E. Sile. Par grupu vadītājām meitenēm izraudzītas R. Ezeriņa, R. Baruša un I. Vīmane, bet zēniem — L. Hābs, A. Puķītis un J. Krūka. Par audzinātāju nometnē 6 nedēļas darbosies evaņģelists M. Ozoliņš, nometnes ārsts būs Dr. Ludvigs Upenieks, bet virtuves saimniece E. Šteinbacha. Šogad nometņošanas maksa izstrādāta tā, lai tā pazeminātos ar katru Saulainē pavadīto nedēļu. Pirmajā nedēļā „tīrā" nometņošanas maksa būs 25 dol., bet kopā ar reģistrācijas, medicīniskās pārbaudes un filmizrādes maksu 34,50 dol.; otrā nedēļā šī maksa samazināsies uz 25.50 dol., trešajā — uz 23 dol., bet ceturtajā nedēļā uz 21 dol. Tāpat katram nākošajam nometņotājam no tās pašas ģimenes maksa pazemināta.

Sv. Jāņa draudzes padomes sēdē nolēma radīt īpašu bāreņu fondu, bet 14. jūnijā pulcēties deportēto pieminas dievkalpojumā. Jūnijā visi draudzes dievkalpojumi notiks Sv. Jāņa baznīcā un sāksies plkst. 11 dienā, bet jūlijā katru svētdienu notiks divi dievkalpojumi — plkst. 10.30 dienā Saulainē un plkst. 6 vakarā draudzes baznīcā Toronto.

DV Toronto nodaļas makšķernieku sekcijas sacensības notiks 13. junijā, plkst. 6 rītā Simko ezerā (Cooks Bay). Pulcēšanās Millera laivu un motoru rentēšanas vietā. Sacensību nobeigums plkst. 12 dienā. Lai nerastos pārpratumi, slikta laika dēļ un tamlīdzīgi, iepriekšēja pieteikšanās nepieciešama pie sacensības vadītājiem R. Puriņa, tālr. HO5—6801 un A. Kalves, tālr. BA1—6037. Zvanīt vakaros. Pare-

dzētas godalgas.

JA

LATVIEŠU BIEDRĪBU SAI

„Daudz gadījumos mēs no trim
Mēs uztraucamies par padomj
bet esam naīvi, ja neredzam.
pība ir starp brutālo genocīdu
mešanu Amerikā? Starpība i
kuŗi cieš un mirst kā varoņi
met!" — Šādu jautājumu k
va Omahas pilsētas domes lo
kas ievēlēts šādā amatā, ru
ra darbinieku sanāksmē. Cik
Vīksniņš, protokolējot A. Ka

Runājot par latviešu iesaist
ASV politiskajā dzīvē, J. Rītu
nāksmē uzsvēra, ka bez AS
svarīgāk būtu sadarbība ar
jām Eiropas valstīm, jo vien
ropas valstu apvienība — vie
kāda veida tā būtu — spēs k
atbrīvot un apvienot arī ko
tu apspiestās tautas. J. Rītu
kavējās arī pie sakariem ar
okupētajā Latvijā, atzīstot,
sakari nekādā ziņā nav sa
ar t.s. „kultūras sakaru ko
ar tautiešiem ārzemēs". Ru
domāja, ka brīvās pasaules
nības pievēršanai Latvijas
cijai būtu izveidojams īpašs
jas apceļošanas birojs ame
tūristiem, gan nenorādot, k
būtu darāms; tāpat būtu jā
lai lielajos amerikāņu žurnāl
rādītos plašāki raksti par
un latviešiem. „Būtu vēlam
nodibināt Latvijas eksporta
mumu, tādā veidā virzot L
ekonomiju brīvo rietumtautu
nā un mazinot Latvijas at
no Krievijas," izteicās J. R
gan aizrādot, ka katrai viņa
tajai iespējai ir arī sava ne
puse, kuŗa netieši atbalsta
dējus. Sekojošajās debatēs iz
ja noraidīga nostāja pret šī
teikumiem, sanāksmes da
kiem sakaru jautājumā ar
vienprātīgi pievienojoties La
nacionālās apvienības Kana
domes sesijā šāgada 15.
pieņemtajai rezolūcijai, kur
dēļu vēlāk pievienojās arī
das DV nodaļu delegātu s

Visi ceļi ved uz „Mūsmājām"

Visi ceļi Anglijā, kas v
DVF Koventrijas nodaļas
mu „Mūsmājas", bija b
pilni, steidzoties 16. ma
jaunceltnes atklāšanas sv
Kad, svinībām sākoties,
strēlnieks E. Celmiņš, ja
goda sardzes pavadīts, 4
vietu lielajā zālē svinīgi
Latvijas karogu, tur nebi
nevienas brīvas vietas, pu
pāri par 500 tautiešu, ka
jas latviešu dzīvē ir n
skaitlis. Svētbrīdi vadīja
prāvests J. Savickis un V
lijas ev.-lut. draudzes
Jurģis, kas izlūdzās Diev
bu jaunajam namam;
izdarīja prāv. J. Savickis
teica DVF Koventrijas
valdes priekšsēdis Žanis
Sekoja Latvijas lietveža
T. V. Ozoliņa apsveikums
prezidija vārdā sveica
kuks, novēlot, lai „Mūsmā
turpmāk valdītu vienprāt
saticības gars. No DVF
tās priekšsēdis J. Frišva
viešu pensionāru savie
E. Līcis, ELJA's — I. Lūs
— Kalviņš, Vidusanglijas
draudzes un DVF Lester
ļas — V. Tomsons. Bija a
rakstveida apsveikumu,
sveicieni no plkv. V. Jan
Rietumvācijas valdes s
A. Mežala. Sekoja konc
ventrijas DVF vīru kor
dināts ar „Mežezera" v
Notinghamas, sniedza
dziesmas, tāpat Koventri
tais koris „Senatne", p
ar Notinghamas dziedāt
ru un jaukto kori „Sena
ģēja V. Rītiņš.

„Mūsmāju" īpašums a
ja kalpojis kā dzīvojamā
gad tanī izbūvēta sarīk
le, atsevišķa telpa bāra
un ērta ēdamzāle. Iekār
višķa telpa bibliotēkai u
tu galdam. Sadalot daža
telpas, iegūtas vairāk
jamistabas. Nodaļas va
atsevišķa telpa, tāpat
istaba bērnu un jaunie
bībām. Mājas apakšstā
ta centrālā apkure.

„Mūsmājas" paredz
izbūvēt, tajās varētu u
— 120 viesu. „Tautiešiem a
valinājumos braucat uz
jām", ikviens tur būs
dīts!" savā aicinājumā
„Mūsmāju" saimnieks
K.

JAUTĀJUMS SIRDSAPZIŅAI

LATVIEŠU BIEDRĪBU SADARBĪBAS CENTRA DARBINIEKU SANĀKSME ČIKAGĀ ● LNAK REZOLŪCIJA ATTIEKSMĒ UZ SAKARIEM AR LATVIJU GŪST ARVIEN LIELĀKU PIEKRIŠANU

„Daudz gadījumos mēs notrimdiniekiem esam kļuvuši par izcelotājiem. Mēs uztraucamies par padomju pārkrievināšanas centieniem dzimtenē, bet esam naivi, ja neredzam, kas notiek mūsu pašu vidū. Kāda starpība ir starp brutālo genocīdu Latvijā un labprātīgo savas tautas pamešanu Amerikā? Starpība ir tika viena: tauta var lepoties ar tiem, kuŗi cieš un mirst kā varoņi, bet kauns tiem, kuŗi savu tautu pamet!" — Šādu jautājumu katra latvieša sirdsapziņai un atbildi deva Omahas pilsētas domes loceklis J. Ritums, vienīgais latvietis ASV, kas ievēlēts šādā amatā, runājot Latviešu biedrību sadarbības centra darbinieku sanāksmē Čikagā, kuŗu vadīja centra priekšnieks V. Vīksniņš, protokolējot A. Kandrovičam.

Runājot par latviešu iesaistīšanos ASV politiskajā dzīvē, J. Ritums sanāksmē uzsvēra, ka bez ASV vēl svarīgāk būtu sadarbība ar brīvajām Eiropas valstīm, jo vienīgi Eiropas valstu apvienība — vienalga, kāda veida tā būtu — spēs kādreiz atbrīvot un apvienot arī komunistu apspiestās tautas. J. Ritums pakavējās arī pie sakariem ar tautu okupētajā Latvijā, atzīstot, ka šie sakari nekādā ziņā nav saistāmi ar t. s. „kultūras sakaru komiteju ar tautiešiem ārzemēs". Runātājs domāja, ka brīvās pasaules uzmanības pievēršanai Latvijas okupācijai būtu izveidojams īpašs Latvijas apceļošanas birojs amerikāņu tūristiem, gan nenorādot, kā tas būtu darāms; tāpat būtu jāpanāk, lai lielajos amerikāņu žurnālos parādītos plašāki raksti par Latviju un latviešiem. „Būtu vēlams arī nodibināt Latvijas eksporta uzņēmumu, tādā veidā virzot Latvijas ekonomiju brīvo rietumtautu virzienā un mazinot Latvijas atkarību no Krievijas," izteicās J. Ritums, gan aizrādot, ka katrai viņa minētajai iespējai ir arī sava negātīvā puse, kuŗa netieši atbalsta apspiedējus. Sekojošajās debatēs izskanēja noraidīga nostāja pret šiem ieteikumiem, sanāksmes dalībniekiem sakaru jautājumā ar Latviju vienprātīgi pievienojoties Latviešu nacionālās apvienības Kanadā padomes sesijā šāgada 15. martā pieņemtajai rezolūcijai, kuŗai nedēļu vēlāk pievienojās arī Kanadas DV nodaļu delegātu sapulce.

Sanāksmes dalībnieki izteica cerību, ka šai LNAK rezolūcijai pievienosies arī vēl citas latviešu organizācijas.

Sanāksmē bija arī paneļdiskusijas par baltiešu sadarbību, kuŗās latviešus pārstāvēja V. Vīksniņš, lietuviešus B. Nainis un igauņus A. Kops, vienprātīgi atzīstot, ka turpmāk panākama ciešāka sadarbība un baltiešiem „uz ārieni jāiet kā nedalāmai vienībai", par 'ko līdz šim gan runāts, bet praksē tikpat kā nekas nav darīts. Ka tas iespējams, apliecināja sanāksmes laikā Latviešu namā iekārtotā kopīgā baltiešu mākslas un daiļamatniecības izstāde, kuŗu atklāja tūlīt pēc paneļdiskusijām. Tās atbildīgais rīkotājs bija P. Rieksts, mākslas daļu pārzināja A. Šīmanis, bet šai izstādē ieguldījusi ap 20.000 daiļamatniecības — O. Grīns, skates iekārtošanā palīdzot visu trīs tautu talciniekiem. Izstāde bija atvērta divas dienas un liecināja par Baltijas tautu kopīgajām likteņgaitām.

Sadarbības centra pr-ks V. Vīksniņš sanāksmes laikā arī ziņoja, ka latviešu sabiedrībai iespējams iegūt savā īpašumā daudzināto Lieldeskalniņa celto Koraļļu pili Floridā, kas izveidojusies par vienu no tūristu atrakcijām. Tās pašreizējais īpašnieks, kas dzīvo Čikagā, to piedāvā pirkšanai par 300.000 dol., uzsverot, ka šo daudz apbrīnoto vietu drīzumā var nojaukt, lai rastu būvvietu kādam tirdzniecības centram, ja latviešu sabiedrībai nebūs intereses to pārņemt savā īpašumā. V. Vīksniņš arī ziņoja, ka Amerikas latviešu apvienības kultūras daļā saņemts piedāvājums Sadarbības centram pārņemt Latvijas 50 gadu ceļojošās izstādes materiālus, no kuŗiem varētu izveidot mazāka apmēra ceļojošu kultūras skati. Klātesošais prof. P. Lejiņš norādīja, ka ALA Čikagas, J. Brūns no Grand Rapidiem un O. Reinvalds no Kalamazū. Revīzijas atzinumus nolasīja D. Rudzītis.

Sadarbības centra prezidijā ievēlēja līdzšinējos darbiniekus, tā arī turpmākajā darba posmā centra priekšnieks būs V. Vīksniņš (Čikagā), viņa vienieks O. Reinvalds (Kalamazū), sekretārs un kasieris A. Kandrovičs (Čikagā), bet revidents D. Rudzītis (Detroitā).

Sanāksmes dalībnieki nosūtīja telegrammu ASV prezidentam Niksonam, apliecinot atbalstu viņa pretkomūnisma politikai, kā arī vienojās, sekojot ALAs kultūras daļas ierosinājumam, lūgt Latviešu apvienību Detroitā uzņemties ASV latviešu centrālo kultūras dienu rīkošanu 1971. gadā. —liv—

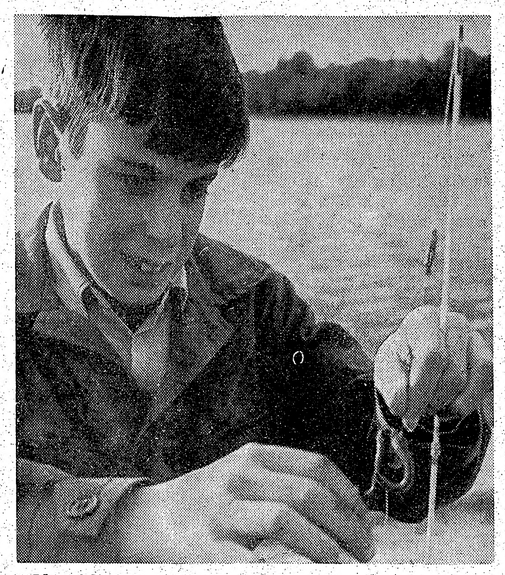

Kāds prieks būtu maksķerēt, ja nebūtu jānodarbojas ar tārpu... Tās ir „mokas" nevien maksķerniecēm, bet par to nav sajūsmināts arī 12 g. vecais Jānis Kurvītis Toronto.

Foto: J. Liģers

Visi ceļi ved uz „Mūsmājām"

Visi ceļi Anglijā, kas veda uz DVF Koventrijas nodaļas īpašumu „Mūsmājas", bija braucēju pilni, steidzoties 16. maijā uz jaunceltnes atklāšanas svinībām. Kad, svinībām sākoties, vecais strēlnieks E. Celmiņš, jaunatnes goda sardzes pavadīts, 400 sēdvietu lielajā zālē svinīgi ienesa Latvijas karogu, tur nebija vairs nevienas brīvas vietas, pulcējoties pār 500 tautiešu, kas Anglijas latviešu dzīvē ir nozīmīgs skaitlis. Svētbrīdi vadīja katoļu prāvests J. Savickis un Vidusanglijas ev.-lut. draudzes māc. J. Jurģis, kas izlūdzās Dieva svētību jaunajam namam; svētīšanu izdarīja prāv. J. Savickis. Uzrunu teica DVF Koventrijas nodaļas valdes priekšsēdis Žanis Lieģis. Sekoja Latvijas lietveža Londonā T. V. Ozoliņa apsveikums. LNPL prezidija vārdā sveica A. Abakuks, novēlot, lai „Mūsmājās" arī turpmāk valdītu vienprātības un saticības gars. No DVF valdes tās priekšsēdis J. Frišvalds. Latviešu pensionāru savienības — E. Līcis, ELJA's — I. Lūsis, LKB — Kalvišs, Vidusanglijas ev.-lut. draudzes un DVF Lesteras nodaļas — V. Tomsons. Bija arī daudz rakstveida apsveikumu, to vidū sveicieni no plkv. V. Januma, DV Rietumvācijas valdes sekretāra A. Mežala. Sekoja koncerts. Koventrijas DVF vīru koris, papildināts ar „Mežezera" vīriem no Notinghamas, sniedza vairākas dziesmas, tāpat Koventrijas jauktais koris „Senatne", papildināts ar Notinghamas dziedātājiem. Vīru un jaukto kori „Senatne" diriģēja V. Rītiņš.

„Mūsmāju" īpašums agrāk bija kalpojis kā dzīvojamā ēka. Tagad tanī izbūvēta sarīkojumu zāle, atsevišķa telpa bāram, gaiša un ērta ēdamzāle. Iekārtota atsevišķa telpa bibliotēkai un grāmatu galdam. Sadalot dažas lielākās telpas, iegūtas vairākas dzīvojamistabas. Nodaļas vanadzēm ir atsevišķa telpa, tāpat atsevišķa istaba bērnu un jauniešu nodarbībām. Mājas apakšstāvā ierīkota centrālā apkure..

„Mūsmājas" paredz vēl tālāk izbūvēt, tajās varētu uzņemt 100 — 120 viesu. „Tautieši aizjūrā, atvaļinājumos braucat uz „Mūsmājām", ikviens tur būs mīļi gaidīts!" savā aicinājumā izteicās „Mūsmāju" saimnieks Ž. Lieģis.

K. Zemdega

Vadība atrasta

KĀ NOTIKA ALAs JAUNĀ PRIEKŠSĒŽA MEKLĒŠANA

Amerikas latviešu apvienības delegāti Indianapoles kongresā bija sagatavojušies jauna priekšnieka meklēšanai, kaut daļa domāja, ka vidējā paaudze kandidātu ir atradusi. 1. maija vakarā vienā lidmašīnā no Ņujorkas uz Indianapoli izlidoja 10 Ņujorkas delegātu, jau ceļā sākot spriešanu par jauna priekšsēža kandidātūru.

Viesnīcas „Manger Inn" sēžu zālē tai pašā vakarā pārrunas turpinājās plašākā apjomā, piedaloties ap 40 delegātiem. Sarunas tomēr ritēja it kā burvja aplī, no kā nevarēja izkļūt. Bija tikai viens oficiāls kandidāts; daži delegāti vēlējās citus, bet kandidāti paši nevēlējās par kandidēšanu ne dzirdēt. Līdzīgs rezultāts bija arī naktī no piektdienas uz sestdienu, kaut arī sestdienas pēcpusdienā bija paredzētas priekšsēža vēlēšanas. Sarunas turpinājās līdz sestdienas pusdienas laikam, kad pēkšņi dzirdēja, ka jaunais kandidāts „atrasts", kaut patiesībā delegāti vienvienas brīvas vietas, pulcējoties ņu bija izraudzījušies jau pašā sāpāri par 500 tautiešu, kas Angli- kumā.

Kas notika viesnīcas sēžu telpā, no kurienes žurnālistus izraidīja, ar aizbildinājumu, ka „te notiek sprieša na, kur žurnālistus nevar ielaist"?

Kā jau agrāk rakstīts, vidējās paaudzes stratēģisti par kandidātu ALAs valdes priekšsēža amatam bija izraudzījuši Gunāru Meierovicu. Tomēr daļa delegātu šo izvēli neatzina, norādot uz vairākiem iemesliem, kas ietekmējuši viņu izšķiršanos. Viens no svarīgākajiem un arī visvairāk debatētais bija G. Meierovica darbošanās ASV valdības dienestā. Radās pat ierosinājums G. Meierovicam uz vienu gadu dabūt bezmaksas atvaļinājumu, ko tad varētu veltīt tikai ALAs darbam. Radās arī ieskats, ka tādā gadījumā būtu jāmaksā atalgojums, bet to varētu apņemties 10 vidējās paaudzes pārstāvji, gada laikā ikviens iemaksājot 1000 dol. Plāns tomēr neatrada piekrišanu delegātu vairākumā. Tā kā ALAs priekšsēdis pēc noteikumiem ir arī Brīvās pasaules latviešu apvienības priekšsēdis, tad arī citu kontinentu vai valstu pārstāvji varbūt vēlējās izteikt savus uzskatus ar dažu delegātu starpniecību un likās, ka tie nav labvēlīgi Meierovicam.. Par kandidātiem minēja Uldi Gravu un Ilgvaru Spilneru, kas nevēlējās amatu uzņemties. Jauno kandidātu izvēlē piedalījās arī bijušais ALAs priekšsēža vietnieks A. Bērziņš, ko bieži varēja vērot kopā ar kandidātiem. Spēcīgākā opozicija Meierovicam tomēr bija Daugavas Vanagu 14 delegātu bloks. Tāpat nākamajiem valdes amatiem nevēlējās kandidēt kāds draudžu darbinieks, ja Meierovics būtu priekšnieks. Tā kandidātu neizdevās atrast daļēji arī tādēļ, ka paši ievērojamie nevēlējās savas domas maināt.

Pārējiem ALAs valdes amatiem kandidāti bija atrasti, atskaitot kultūras biroju. Pagājušajā gadā šis birojs ar sekmēm darbojās Bostonā un „stratēģisti" vēlējās vadītāju izraudzīt no Bostonas. Tas neizdevās. Bija zināms, ka V. Klīve vairs nebūs priekšsēža vietnieks, bet radās pārdomas, vai viņš nevarētu vadīt kultūras biroju. Daļa stratēģu gan bija pārliecināti, ka V. Klīve pērn valdē iekļuvis ar priekšsēža P. Lejiņa svētību. Tomēr noskaidrojās, ka Klīvi izvēlējuši paši vidējās paaudzes politikas veidotāji. Tā arī neredzēja šķēršļu jaunā kultūras biroja vadītāja kandidatūrai. Pirmās dienas vakarā vidējā paaudze rēķinājās labvēlīgā gadījumā ar 55 kongresa delegātu balsīm, sliktākā gadījumā ar 46 balsīm no apmēram 100 delegātiem.

Aktīvi bija arī otrās grupas pārstāvji, mēģinot noskaidrot sava kandidāta P. Lejiņa izredzes kongresā un izstrādājot savu stratēģiju. No Ņujorkas bija ieradies P. Irbe, ko daļa uzskatīja par šīs kampaņas vadītāju. Kongresam bija iesniegta Ņujorkas korporācijų kopas un Dienvidkalifornijas latviešu biedrības raksti, uz kuŗiem arī dibināja P. Lejiņa kampaņu. Atzina, ka P. Lejiņam varētu būt panākumi tikai tad, ja pretkandidāts būtu G. Meierovics, kas trīs stundas pirms vēlēšanām vēl likās iespējams. Tomēr — vācot parakstus nominācijas iesniegumam, varēja sameklēt tikai 26 delegātu atbalstu bijušajam priekšsēdim.

Bija gaidāms, ka ar abu organizāciju atbalsta rakstu varētu saņemt nepieciešamo 51 balsi, tādēļ viena daļa delegātu vēlējās šos rakstus nolasīt, bet citi mēģināja no tā atrunāt. Delegāti runāja ar Korporāciju kopas delegātu J. Medni no Ņujorkas, kas sākumā piekrita raksta atsaukšanai, bet vēlāk norādīja, ka nav kompetents to darīt. Bija jābaidās, ka raksts varētu izraisīt asas debates kongresa dalībniekos. Abi šie raksti vērsās pret G. Meierovica kandidatūru, un savādā kārtā tika nolasīti pirms kandidātu uzstādīšanas. Šie raksti arī izraisīja debates, visvairāk no korporāciju delegātiem. A. Gulbis no Denveras brīdināja, ka raksta saturu un lasīšanas atskaņas vēl kārtos korporācijās.

Sestdienas pusdienlaikā nominācijas komisija uzzināja, ka Uldis Grava piekritis savai kandidātūrai. Likās, ka viss nokārtojies. Kaut gan bija paredzams pretkandidāts, varēja diezgan droši pieņemt, ka U. Gravu ievēlēs. Tomēr rakstu nolasīšana vēlreiz saduļkoja ūdeņus, kas pēc vēlēšanām tomēr nomierinājās. Tā arī jaunajā valdē visi ir vidējās paaudzes kandidāti, kaut ne visi vairs ir vidējās paaudzes gados.

V. Irbe

Lāčplēsis — septiņdesmitgadnieks

LKOK Roberts Blankenburģis 19. maijā Kalamazū atskatījās uz 70 mūža gadiem. Goda dienā viņu apsveica Kalamazū latviešu biedrība, DV apvienība un vanadzes, draudzes mācītājs ar draudzes priekšnieku un dāmu komiteju, kā arī liels radu un draugu pulks. Brālis no Latvijas bija atsūtījis svečturus.

Roberts Blankenburģis jau 18 gadu vecumā stājās karavīru rindās, piedaloties Latgales atbrīvošanas cīņās. Zīmīgi, ka viņa karagaitas cieši saistījās ar trīs citiem sava pagasta jauniešiem. Visi viņi reizē uzsāka cīņas, tās turpināja sirsnīgā draudzībā un kopīgi veica pārdrošus pārgājienus. Vienotība tiem deva cīņās izšķirējus panākumus. Par drosmi un izveicību visus četrus apbalvoja ar Lāčplēša kara ordeni. Kara gaitā gūtā draudzība turpinājās pēc kara arī privātā dzīvē. Katru gadu Lāčplēša dienā, 11. novembrī, tie visi četri pulcējas, lai godam svinētu savus svētkus.

1944. gada rudenī R. Blankenburģis atstāja savu labi nostādīto lauksaimniecību Tadaiķu pagasta „Lejās" un devās bēgļu gaitās uz Vāciju. 1951. g. viņš ieradās ASV un apmētās uz dzīvi Kalamazū. Zemes mīlestība jubilāru arī svešumā saistījusi pie sava „stūrīša un kaktiņa". Viņš kopīgi ar dzīvesbiedri Kalamazū priekšpilsētā apsaimnieko savu „zemes stūrīti" un ir apmierināts ar tā klusumu un mieru.

V. Bokis

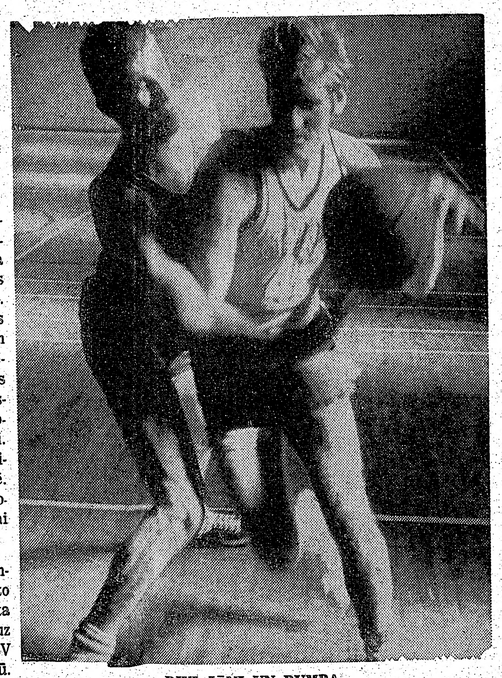

DIVI JAŅI UN BUMBA

Lielisks cīnītājs Toronto latv. YMCAs vienībā Kanadas latv. basketbola meistarības finālā bija Jānis Zentiņš, uzņēmumā redzams ar bumbu straujā skrējienā uz pretinieku grozu. Viņu aizkavēt mēģina DV vienības spēlētājs Jānis Daugavietis. Jānis Zentiņš uz basketbola spēlēm ierodas no Ontario ziemeļu gala — Kirklandleikas pilsētas, kur strādā par fiziskās audzināšanas skolotāju pilsētas ģimnazijā.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Pulcinot latviešu, lietuviešu un igauņu sieviešu klubu pārstāves, kā arī baltiešu diplomātus un citus lūgtus viesus, Baltijas sieviešu padome jau 26. aprīlī Igauņu namā Ņujorkā atzīmēja savus gadasvētkus. Svētku aktā baltiešu sieviešu darba centienus un nozīmi izcēla Igaunijas konsuls A. Linkhorsts, tāpat atzinīgus vārdus veltīja Apspiesto tautu asamblejas pr-dis A. Bērziņš un Lietuvas ģenerālkosuls A. Šimutis. Akta dalībnieku vidū bija arī Gabonas sūtne M. Premingera. Akta nobeigumā līdzšinējā Baltijas sieviešu padomes pr-ce igauniete Malla Jurma nodeva pienākumus (padomes prezidijs katru gadu mainās rotācijas kārtībā) lietuvietei Galijai Žilionei, kuŗai darbā atbalstu apsolīja arī latviešu sieviešu delegācijas vadītāja Helga Ozoliņa.

● Latviešu inženieŗu biedrības ASV gada sapulcē, pēc 5 darbības gadiem vairs nekandidējot līdzšinējam valdes priekšsēdim inž. Fricim Bērziņam, par priekšnieku ievēlēts būvinženieris Alfreds Kūlītis, bet valdē inženieŗi A. Borkmanis, V. Gobiņš un elektroinženieŗi E. Jurēvics un J. Kalniņš. Jaunais biedrības pr-ks A. Kūlītis ir spēkstaciju projektēšanas nodaļas vadītājs Stone and Webster Engineering Corporation Ņujorkas birojā un pieder pie korporācijas Beveronijas saimes. Piedaloties Amerikas betona institūta kongresā (tajā piedalījās arī latviešu inženieŗi M. Grietēns, A. Palejs un U. Ķirsis) gada sapulcē ieradās arī Latviešu inženieŗu apvienības ārzemēs prezidija priekšsēdis inž. N. Zoldners no Otavas, humoristiskā stāstījumā pakavējoties pie saviem pieredzējumiem Pad. savienībā, kur viņš Kanadas valdības uzdevumā iepazinies ar betona ražošanu, kā arī informēja, ka Amerikas betona institūts kongresa laikā ar LIAA vicepr-dī A. Paleju, „Technikas Apskata" būvniecības nod. red. M. Grietēnu un inž. F. Bērziņu pārrunāja latviešu tehniskās termino loģijas vārdnīcas izkošanas jautājumus. Vārdnīcas sagatavošana veicas lēni, tādēļ to iespiedīs pa daļām, vispirms publicējot jau sakārtotos un izredzētos apm. 4000 terminus.

KALAMAZŪ

● Kalamazū Centrālo vidusskolu šogad beidza: Modris Krautmanis, Imants Minka, Dzintars Gendrikovs, Valdis Ozoliņš, Rita Vennera un Sandra Miķelsone; „Loy Norix" vidusskolu — Mārīte Grīntāla un Raimonds Lejiņš. „Hackett" vidusskolu — Juris Baltmanis.. Pēteris Bērziņš kā vissekmīgākais beidza Mattenaw vidusskolu. Visi izvēlējušies izglītību turpināt augstākās mācības iestādēs.

● Latviešu skolas izlaiduma aktu 24. maijā Kalamazū latviešu biedrības namā ievadīja māc. A. Piebalga svētbrīdis. Skolas pārzine P. Skrupškele teica uzrunu un kopīgi ar 8. klases audzinātāju L. Sintu izsniedza skolas beidzējiem Kārlim Galēnam, Andai Lejiņai, Lilitai Lielzuikai un Leonam Puriņam apliecības. Beidzēju vārdā audzinātājiem pateicās L. Lielzuika. Skolas karogu nodeva nākošai 8. klasei. Visus skolotājus apveltīja ziediem. Gadskārt. DV apv. stipendiju skolas naudas apmērā šogad saņēma Leons Puriņš un Irene Elksne. To pasniedza apv. pr-ks A. Minka. Skolas beidzējus ar grāmatu veltēm apsveica no Latv. b-bas J. Grotēns, DV apv. — A. Minka, Latv. draudzes — K. Brūveris, Sv. Jāņa draudzes — V. Grīnbergs. Jauniešu pulciņa — M. Laurēna un skolas vecāku padomes — U. Šmidchens. Skolas pārzine vēl apbalvoja ar grāmatām Daci Galēnu un Māru Skrupškeli kā centīgākās vidusskolnieces, bet Māru Galēnu par izpalīdzību. Aktu noslēdza skolas koŗa dziesmas V. Galēnas vadībā.

ASV pūtēju kvintets Fēnikss Eiropā

Jūnijā Fēnika pūtēju kvintets no ASV ieradīsies koncertu ceļojumā Eiropā. Ceļojumu finansē Rokefellera mūzikas fonds, kas konkursa veidā izvēlējies ansambli no Amerikas jauno mūziķu vienībām reprezentācijas nolūkiem. Šinī Fēnika kvintetā obuju pūš Andrejs Jansons, Ņujorkas kokļu ansambļa vadītājs.

Eiropas koncertos, bez starptautisko autoru darbiem, kvintets atskaņos arī latviešu darbus. Rokefellera fonda piešķīrums dod iespēju sniegt dažus koncertus latviešiem, kas citādi nebūtu finansiāli iespējams.

Pūtēju kvintets 3. jūnija rītā koncertē Minsteres latviešu ģimnazijā, sniedzot īpašu koncertu skolu jaunatnei, bet vakarā ģimnazijas aulā dod koncertu vispārējai publikai. Marga Apkalna kvinteta pavadījumā dzied tautas dziesmas.

Kvintets 5. jūnijā koncertēs Amsterdamā, Holandē, bet 6. jūnijā sniegs koncertu DV namā Bradfordā, Anglijā. 7. jūnijā turpat notiks īpašs koncerts jaunatnei, bet 15. jūnijā kvintets viesosies izbūvei.

Zviedrijā.

V. Z.

GRAND RAPIDI

● Mežvidos šajā vasarā izplānoti vairāki sarīkojumi un sabraukumi. 24. un 25. maijā jau viesojās Venus skaņu studija no Vašingtonas, kopīgi ar jauniešu orķestri veicot kādu ieskaņošanas pasākumu. 30. maijā notika latviešu skolas organizētā bērnu un jaunatnes diena. 7. jūnijā notiks rajona kopmēģinājums 5. Latviešu dziesmu svētkiem Kanadā. No 12. — 25. jūlijam draudze organizē bērnu vasaras nometni 2. augustā Latviešu biedrības dāmu komiteja rīko organizētus izbraukumu. 8. augustā — „Saulrieta Mežvidos", veltīts Kārlim Skalbem. 13. sept. notiks draudzes dāmu komitejas sarīkojums, bet 27. septembrī vasaras sezonas noslēgums.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes Ģimenes dienas sarīkojums notika pēc dievkalpojuma baznīcas sabiedriskajās telpās. Socioloģijas zinātņu maģistre Ilze Švecha - Zemzare stāstīja par ģimeni, bet latviešu skolas audzēkņi un draudzes jaunatnes pulciņa dalībnieki sniedza jautrus priekšnesumus, piedaloties bērnu korim skolotājas A. Lībantes vadībā. Bērnu koris dziedāja arī dievkalpojumā.

● Kaut arī lielāka apmēra talkas Latviešu biedrības namā vairs nenotiek, taču tautiešu atsaucība dažādu vajadzību īstenošanai vēl turpinās. Tā V. Valts un P. Ritums ar īpašu segumu noklājuši balkona grīdu, bet A. Meiers izgatavojis ziņojumu dēli, galdu kasiera vajadzībām — P. Ritums. K. Puriņš dāvinājis foto uzņēmumus Mūsu Rīga un Latvijas armijas parāde.

● Ateroties nelaikā bīskapa Jāzepa Rancāna iecelšanu amatā, uz viņa kapa Augšāmcelšanās kapsētā uzstādīta piemiņas plāksne, saskaņā ar viņa testamentāro vēlēšanos. Tādā pašā sakarā Dr. Z. Zadvinskis nodevis Sv. Annas klosterim bīskapa J. Rancāna krāsu ģīmetni, kuŗu novietos klostera izcilākā vietā viņa piemiņai.

● Nopelnu stipendijas pārbaudījumos Grand Rapidu latviešu skolā piedalījās 8 skolēni, bet no Vienības draudzes skolas — viens. Pārbaudījumus vadīja ALAs izglītības biroja vicepriekšsēdis E. Avots. Komisijā darbojās skolotāji P. Kļaviņš un J. Rumberga, piedaloties vecāku pārstāvjiem M. Zirnei un P. Eriņām.

● Latviešu biedrības nama auto novietošanas laukuma izbūvēs un noklāšanas darbi Grand Rapidos, saskaņā ar līgumu, nodoti firmai, kuŗa apņēmusies tos paveikt jūnijā. Tas nepieciešami ne vien apmeklētāju ērtībai, bet arī pilsētas saistošo noteikumu ievērošanai. Biedrības rīkotais Jāņu vakars notiks 27. jūnijā V. Pogas saimniecībā pie Loveles. V. Virsnieka filmas izrāde „Svešās zemēs" paredzēta Latviešu biedrības namā oktobrī. Latviešu biedrības nama augšējās zāles vajadzībām valdes locekļi A. Krūmiņš un M. Ostelis izgatavojuši 20 jaunus galdus. Dr. N. Kazmers ziedojis biedrībai valsts aizņēmuma zīmi. Alberts Purviņš ziedojis 30 dol. auto novietošanas laukuma izbūvei.

INFLĀCIJA

(Nobeigums)

Lietojot ikdienas valodu, varētu domāt, ka pilnas nodarbinātības stāvoklis ir tāds, kurā nemaz neeksistē bezdarbs. Tautsaimnieki tomēr šo terminu saprot citādi. Pilna nodarbinātība pastāv tad, ja izmantota pilnā mērā ražošanas kapacitāte un produkciju nav iespējams vairāk kāpināt. Tāds stāvoklis var būt arī tad, ja pastāv bezdarbs. Īstenībā nekad un nekur nav un nevar būt stāvoklis, ka bezdarba nemaz nav. Ja ne vairāk, tad katrā modernā saimniecībā būs tādi bezdarbnieki, kas technoloģisku iemeslu dēļ pāriet no vienas darba nozares uz kādu citu.

Pilnas nodarbinātības stāvoklī inflācija nevar palielināt produkciju, bet tās dēļ kopprodukcija tiek citādi sadalīta.

Piemēram, var gadīties tā, ka ceļas lauksaimniecības produktu cenas. Tādos gadījumos lauksaimnieku palielinātie ienākumi dos tiem iespēju iegūt lielāku tiesu no kopprodukcijas nekā pirms inflācijas. Turpretim ar pensionāra ienākumiem, paliekot agrākā līmenī, iespēja iegūt mazāku daļu no kopprodukcijas nekā agrāk. Šie piemēri tomēr pārāk vienkārši un var arī neatbilst īstenībai. Lieta ir tā, ka inflācija var izpausties tādā veidā, ka dažu preču cenas ceļas, bet citu preču cenas paliek tādas pašas vai pat samazinās. Vai inflācijas apstākļos lauksaimniekiem klāsies labāk un pensionāriem sliktāk, tas atkarās no tā, kādas patēriņa vai citas preces viņi parasti pērk, vai arī kādas iespējas viņiem ir pāriet uz citu preču patērēšanu. Ir arī svarīgi, kādas iespējas dažādām iedzīvotāju katēgorijām izmantot agrākos ietaupījumus.

Visumā tomēr ir pareizs spriedums, ka inflācija nodara laimu personām, kam ir nemainīgi ienākumi: pensionāriem, tiem, kas dzīvo no agrāko ietaupījumu augļiem un tml. Turpretim personas, kas dzīvo no ienākumiem, kuŗos izpaužas cenu celšanās, var inflāciju tikai apsveikt.

Nepilnas nodarbinātības stāvoklī vienmēr ir kāda neizmantota kapācitāte, un šāds stāvoklis praksē biežāk sastopams nekā pilnas nodarbinātības stāvoklis. Inflācijas apstākļos, cenām ceļoties un pastāvot nepilnai nodarbinātībai, produkciju var kāpināt un kopīgais tautas ienākums vairosies. Tomēr nav teikts, ka visi saņems lielāku daļu. Tāpat kā pilnas nodarbinātības gadījumā, dažiem ienākums augs straujāk nekā citiem, un tiem tad arī inflācija patiks, bet kam ienākumi aug lēnāk, tiem inflācija nepatiks.

Visumā var teikt, ka jebkurā stāvoklī tie, kas dzīvo no nemainīgiem ienākumiem, inflācijas gadījumā cietīs, bet pārējie necietīs, vai pat iegūs. No inflācijas visvairāk cieš pensionāri, ja vien viņu pensija ir nemainīgi noteikta. Turpretim uzņēmēji inflācijas gadījumā pelna vairāk, un tiem inflācija ir izdevīga. Arī strādnieki ir ar inflāciju apmierināti. Šāds apgalvojums var būt neparreizs individuālos gadījumos, piemēram, ja strādnieks par līdzšinējo algu iegūst mazāk patēriņa preču. Tomēr, runājot par strādnieku kopumu, viņiem inflācija nāk par labu, jo ražošanai paplašinoties, vairāk strādnieku atrod izdevīgāku darbu un visu strādnieku kopīgie ienākumi vairojas. Sava loma inflācijā ir arī strādnieku arodbiedrībām. Tās tagad ir labi organizētas un nodarbina tautsaimniekus, kas pratuši strādniekiem inflācijas gadījumos nodrošināt arvien lielāku tiesu no kopīgā tautas ienākuma pīrāga.

Vēl īsumā jāpiemin debitori un kreditori. Ir skaidrs, ka no inflācijas iegūst parādnieki, jo viņiem ir iespējas dārgu dolaru samaksāt ar lētu dolaru. Tik, cik iegūst debitori, savukārt pazaudē kreditori. Tā kā naudas noguldītāji ir kreditori, tad, saprotams, inflācijā cieš arī naudas noguldītāji.

Kādas tad nu ir sekas, ko rada inflācija visā tautsaimniecībā? Līdzšinējā pieredze rāda, ka ložņājošās inflācijas gadījumā, t. i., ja inflācija nav strauja, tautas saimniecības stāvoklis uzlabojas. Ja salīdzina tautas ienākumus ASV, Kanadā, Austrālijā vai citās valstīs pēc otra pasaules kara ar tagadējiem, izrādās, ka tautas ienākums audzis visās valstīs. Tai pašā laikā visās valstīs arī valda inflācija. Tautas ienākuma pieaugums ir izteikts attiecīgā gada cenās. Turpretim inflācijas lielumu var mērīt ar t. s. dzīves iztikas indekiem. Pēdējos aplēš pēc pārmaiņām vidējās ģimenes normālos izdevumus, izteiktas naudā. Ja izdala attiecīgā gada cenās izteikto tautas ienākumu ar dzīves iztikas indeku, tad dabū to, ko tautsaimnieki sauc par reālo tautas ienākumu. Šis reālais tautas ienākums visās valstīs ir audzis. Secinājums — inflācija nav bijusi kaitīga.

VALSTS POLITIKAS LOMA

Modernajā pasaulē valstij ir lielas iespējas rēgulēt saimniecisko dzīvi, tomēr neierobežotas tās nav. Pat Pad. savienībā, kur visa noteikšana ir valsts rokās, izrādījās, ka valstij nav neierobežotas iespējas rēgulēt saimniecisko dzīvi. Kārlis Markss un viņa laika biedri inflāciju ieskatija par kaitīgu. Marksa mācība ir valdošā Pad. savienībā, un tur arī inflāciju ieskata par kaitīgu. Tomēr valsts vara, par spīti pūlēm, nav spējusi Pad. savienībā inflāciju novērst.

Mazliet padomājot, kļūst saprotams, kādēļ tas nav izdevies. Pad. savienībā krietnu daļu tautas ienākuma izlieto, lai bruņotos un ražotu izplatījuma raķetes. Par tādiem izdevumiem valstij jāmaksā strādniekiem, kas ražo ieročus un raķetes. Strādnieki, tātad, gūst ienākumus, bet viņu ražojumi nav domāti pašu patēriņam. Šo strādnieku ienākumiem tātad neatbilst patēriņa priekšmetu ražošana, un tas vien rada inflāciju — apgrozījumā valsts izlaidusi vairāk naudas nekā ir preču, ko par šo naudu nopirkt. Bruņošanās un prestiža raķešu ražošana notiek arī citur, piemēram, ASV. Tomēr citur šī parādība mazāk rada inflāciju, jo tur patēriņa preču ražošana dod lielāku pārpalikumu nekā Pad. savienībā. Piemēram, ASV, Kanadā, Austrālijā lauksaimniecības ražojumi tālu pārsniedz patēriņu. Austrālijā tagad saražots tik daudz, ka tie sedz ne vien lokālo patēriņu, bet krājumi atļautu turpināt vēl desmit gadu līdzšinējos visai prāvos eksportus. Pad. savienība, turpretī, ar neprātīgo zemnieku spiešanu kolchozos un ar neracionālo sovhozu saimniekošanu, tiktikko spēj apmierināt savas vajadzības un, ja gadās sliktāks gads, labība jāimportē, kaut apmēram puse no iedzīvotājiem nodarbināti lauksaimniecībā!

Iepriekš minētais piemērs par bruņošanos un raķetēm ir paplašināms citā virzienā. Ja ceļ jaunas fabrikas patēriņa preču ražošanai, tad šīs fabrikas, kamēr ražošana nav uzsāka, arī rada inflāciju. Inženieri un strādnieki, kas fabrikas ceļ, saņem algu, bet viņu darbs neražo patēriņa priekšmetus. Apgrozībā, tātad, tiek laista nauda, kuŗai nestāv pretī patēriņa preces. Šāda veida piemērus varētu minēt loti daudz, bet lasītājam no tiem būs skaidrs, ka modernā valstī un modernā tautsaimniecībā inflācija nav novēršama.

Tomēr valstij ir sava loma, lai rēgulētu inflāciju, lai tā nesāktu pārāk strauji plesties plašumā. Bet valstij, lietojot inflācijas bremzes, ir jāraugās, lai bremzi nepievilktu pārāk cieši un neiestātos strauja deflācija. Kamēr inflāciju pavada bezdarba samazināšanās, deflācija rada bezdarbu.

Kādi līdzekļi tad nu brīvajā pasaulē ir valsts rīcībā, lai rēgulētu saimniecisko dzīvi? Kamēr Pad. savienībā saimniecisko dzīvi rēgulē ar lielo kalēja veseri, tikmēr kapitālistiskās zemēs valsts ricībā ir tikai skrūvgrieži. Tie ir divi — fiskālā politika un naudas politika. Modernās kapitālistiskās valstīs valsts budžetam ir lielā loma saimnieciskās dzīves rēgulēšanā. Kamēr senāk valstsvīri iedomājās, ka valstij jāsaimnieko tāpat kā privātā saimniecībā un budžets vienmēr jābalansē, tagad saprot, ka budžetu var izlietot, lai ieplūdinātu saimniecībā vairāk līdzekļu (ar deficita budžetu, t. i. tādu, kas paredz lielākus izdevumus nekā ienākumus), vai arī līdzekļus nosmeltu, palielinot nodokļus. Tie ir fiskālās politikas līdzekļi.

Naudas politikas līdzekļi savukārt ir tie, kad valsts vai nu ieteic, vai pavēl (atkarā no centrālās bankas satversmes) paplašināt vai sašaurināt kredītus vai arī, lietojot maigāku skrūves pagriezienu, ietekmē augļu likmes.

Ar uzmanību un saprātu lietojot šos saimnieciskās politikas līdzekļus, pēckaŗa pasaulē izdevies noturēt inflāciju mērenās robežās un, galvenais, izdevies novērst saimnieciskās dzīves straujās svārstības, kas tai bija rakstuŗīgas pirms otra pasaules kaŗa. Tagadējā paaudze nepazīst bezdarbu, kas agrāk bija pasaules lielākais ļaunums.

Tiem, kas uzskata inflāciju par lielu ļaunumu, vajadzētu apdomāt, ka inflācija novērš vēl lielāku ļaunumu — bezdarbu. Ja no inflācijas cieš daži individi, tad jāsaka: tāda ir dzīve, visiem nevar būt labi. Turklāt ar saprātīgu rīvību ikvienam ir iespējas izvairīties no inflācijas sekām.

Edgars Dunsdorfs

GRĀMATNIECĪBA OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Ja trīmdas grāmatniecībā 1969. gads bijis pārsteiguma gads, tad par okupētās Latvijas grāmatniecību to nevar teikt, jo visā iepriekšējā gadā tanī nav atrodami nekādi sevišķi jaunumi. Mums pieejamas ziņas tikai par pirmajiem 10 mēnešiem, bet vadoties no agrākās pieredzes, varam dot diezgan drošu secinājumu par visu gadu.

Rīgā izdotais bilbliografiskais mēnešraksts „LPSR Preses hronika" samērā labi reģistrē visas okupētajā Latvijā iespiestās grāmatas un periodiku. Tur pirmajos 10 mēnešos reģistrēti „Fundamentālajā bibliotēkā" saņemtie 1972 izdevumi, to vidū daudz agrāko gadu izdevumu, bet vēl vairāk — krievu valodā izdoto grāmatu, brošūru un instrukciju. Ja to visu atsijā, pāri paliek 580 latviešu grāmatu un 217 latviešu brošūru, kas iespiestas ar 1969. vai 1970. gadu. Mācības grāmatas rudenī iespiež jau ar nākošā gada datumu... Pārlēšot šos skaitļus uz 12 mēnešiem, dabūjam apm. 680 grāmatu (1968. gadā bija 678) un apm. 250 brošūru (1968. g. — 224). Kopējo lappušu skaitu varam lēst uz 145.000 (1968. gadā — 131.000). Koptiráža 11 milj. — tāda pati kā 1968. gadā.

Ja okupētās Latvijas grāmatas salīdzinām ar brīvās pasaules latviešu grāmatām, tad ne tikai saturā, bet arī techniskā apdarē ir nenoliedzams komūnisma sistēmas žņaugs. Un tā tas kopš komūnisma sistēmas rašanās 1917. gadā. Brīvajā pasaulē kaut ko līdzīgu pirmajos 2—3 pēckaŗa gados varēja redzēt vienīgi izpostītajā Vācijā, kur toreiz trūka papīra un izejvielu. Padomija no tā nav atbrīvojusies 52 gados!

Samazinājies grāmatu skaits lauksaimniecības jautājumos, bet pieaudzis grāmatu un brošūru skaits veselības jautājumos. Vai tam kāds sakars ar veselības pasliktināšanos? Grāmatas un brošūras domātas vispārēja satura — tautas patēriņam, bet to metiens ir tik mazs, ka tikai katrs desmitais latvietis kļūst pie viena no šiem izdevumiem.

Lielās skaits ir mācības grāmatām, kā titulu, tā lappušu un eksemplāru ziņā. Mazāk latviešu autoru prozas darbu, bet vairāk dzejas. 1968. g. bija izdotas 26 dzejas grāmatas, bet 1969. gadā — jau 40. Koptiráža kā prozai, tā dzejai ir stipri līdzīgs — pieticīgais pusmiljons. Pārsteigums, sāreiz negatīvā nozīmē, ir drāmatiskā literatūrā, kas līdz šai dienai, par spīti daudzajiem aktīvajiem teātŗiem ir neapskaužamā pabērna lomā. Trimdā ir rakstītāji, bet nav rēgulāru teātŗu, kādēļ saprotams nelielais lugu skaits, bet tas nav mazāks par dzimtenes lugu ražu. Bērnu literatūrā tā pati vecā nelaime — latviešu autoru oriģinālderbi ir nedaudzi un sīki apmēros; absolūtais vairums — tulkojumi.

Atzīmējama Zinātņu akadēmijas vēstures institūta izdotā „Latviešu etnografija". Šķiet, pirmo reizi, vismaz tik plašos apmēros. Turienes autori izmantojuši trimdiniekiem publikācijas etnografijā, kā A. Švābes, K. Strauberga, Z. Līgera, H. Biezā, E. Bleses, P. Kundziņa un citu darbus. Šī 595 lappušu biezā grāmata izdota tikai 3500 eksemplāros.

Interesanti atzīmēt, ka grāmatas, piemēram, par Salaspili, latviešu tautas dzīves pieminekļiem, „Kurzemes katlu" resp. cietoksni, ietilpinātas vispārējā Pad. savienības vēsturē. Okupanti joprojām vēl nav samierinājušies ar NATO eksistenci. Arī pāgājušajā gadā izdota 16 lpp. brošūra „NATO — Drauds mieram un drošībai Eiropā". Bet tā kā ar Rietumu kritizēšanu Latvijā tālu nevar tikt, tad drošs paliek drošs, brošūra izdota tikai 550 eksemplāros — aģitātoru vajadzībām. Savādāk ir ar ķīniešu briesmām, kas draud sagraut Ļeņina-Staļina imperiju. Par Ķīnas konfliktu gadījies papīrs 3 reizes lielākai brošūrai, ar 9 reizes lielāku tirāžu. Lai latviešus labāk sagatavotu savam liktenim Pd. savienības nomalēs, tos iepazīstina ne tikai ar azerbeidžāņu, tadžiku, turkmeņu un kazaku literatūru, bet arī ģeografiju.

Daudz runāts „par laimīgām un nodrošinātām vecuma dienām". Tā tomēr tikai propaganda. Īstenību attēlo 25.000 eksemplāros izdotā 215 lappušu grāmata, kuŗai ir kuriozs apzīmējums: „Īsi par pensijām". Interesanti, cik lappušu ir pilnīgam pensiju nolikuma izskaidrojumam? Acīm redzot komūnistu funkcionāri domā, ka pietiek ja mūsu sirmajiem tēviem un mātēm naudas vietā dod pabiezu grāmatu — sak' lasi un priecājies, ko par pensiju sapņoja Ļeņins.

Paldies Dievam, mūsu zemes verdzinātājiem pēc 25 gadiem sāk izzust bailes no iekšējiem spiegiem un tie sāk atļaut apmeklēt arī citas pilsētas, piem., Cēsis, Tukumu un Rīgu. Lai tur „nenomalditos", izdoti īsi „vadoņi". Protams, uzsvērts tikai komūnistiskais, kas tur atrodams.

Nesakiet, ka tikai izlepušie rietumnieki ierīko vēsinātas telpas savās dzīves un darba vietās. To tagad „pazīst" arī Latvijā, tikai sauc par „gaisa kondicionēšanu". Atzīmējams, ka 10.000 eksemplāros izdota mācības grāmata „Elektriskās mašīnas". Tikpat lielā metienā arī grāmatas „Metalu technoloģija un Traktora Belorus ekspluatācija". 2000 eksemplāros izdotā grāmata par benzīna motorzāģiem liecina, cik plašos apmēros tiek noplicināti Latvijas meži.

Ka Rīga ir diezgan svarīgs modes centrs, liecina izdevums „Rīgas modes bērniem" — 50.000 eks. latviski un 155.000 krieviski, bet „Vispārējās Rīgas modes" — latviski 10, bet krieviski 190.000 eksemplāros.

Lauksaimniecībā kā kuriozs atzīmējams, ka kādreiz populārie „Kūtsmēsli" ir gandrīz pilnīgi pazuduši. Tiem veltītas tikai 30 lappuses un tirāžs — ticiet vai ne — 100 eks.! Arī boļševiki turpina „buržuazisko niekošanos" ar ciltsgrāmatām. Tās izdotas ne tikai zirgiem, bet arī cūkām un aitām, pēdējām pat 2 sēumi. Domājams, ka nākamgad būs arī „Trušu un kazu ciltsgrāmatas".

Lasāmo grāmatu vidū atrodams arī vilcienu saraksts un 7 reizes mazākā tirāžā iespiestais autobusu saraksts.

Ko lai saka par televīziju? Tur ir izdota labi pabieza grāmata — „Palīgs televīzijas skatītājiem". Jā, skatītājiem, ne remontētājiem. Šai ziņā mēs, rietumnieki, esam „atpalikuši" — mums ir vienīgi TV raidījumu programmas...

Runājot par veselību, okupantiem rūpes dara gara slimības, aptaukošanās un bezmiegs, jo šiem jautājumiem veltīts vislielākais metiens. Grāmatai „Būsim slaidi" ir pat 20.000 liels metiens, bet „Psichiatra piezīmēm" — 15.000.

Ja mēs jau šausminājāmies par „Pensiju grāmatas" plašumu, tad vēl vairāk esam pārsteigti par bērnu audzināšanas vienkāršošanu. Pietiek izlasīt 7 lappuses, kas iespiestas 30.000 eksemplāros un jūs jau zināsit, kā bērnu izaudzināt līdz pilniem 3 gadiem. Grūtāk ir ar komūnistisko audzināšanu. Tur vajadzīgas 211 lappuses, bet panākumu tāpat nav. To atzīst paši funkcionāri, grāmatu izdodot tikai 1000 eksemplāros. Acīm redzot, kad bērns sasniedzis 3 gadu vecumu, viņš ir pietiekami gudrs, lai zinātu, kas ir labs, kas ļauns. Un trakākais, ka šie 1000 komūnistiski audzinātie bērni neprot uzvesties kultūrāli, jo kā lai izskaidro tikpat lielā metienā iespiesto „Komūnistiskās uzvedības audzināšana skolēnos"? Attiecībā uz kaŗu būtu jāprasa psichologam, vai arī speciālistam militāros jautājumos, kādēļ tik liela gatavošanās civilai aizsardzībai — bēdīgas otrā pasaules kaŗa atmiņas, vai gatavošanās trešajam pasaules kaŗam? 15.000 eksplāros izdota grāmata skolēniem: „Arī jūsu vieta civilā aizsardzībā". Civilā aizsardzība ir arī mācības priekšmets skolās.

Konstatējams, ka latviešu valodniekiem ir interese un iespēja nodarboties ar valodniecības jautājumiem un rezultātus publicēt grāmatās. Biežuma vārdnīcai izdotas otrā sējuma abas daļas, kas veltītas laikrakstiem un žurnāliem. Bet atkal nelaime — pārāk niecīgs metiens — 1000 eks. Tas valodniecības grāmatām turpat vai standarts. Atmiņēsimies, ka plašā, 1951. gadā izdotā J. Endzelīna „Latviešu valodas gramatika", ko tagad meklē ar uguni, iespiesta tikai 1000 eksmplāros. Ļoti aktīva ir jaunā valodniece A. Laua, kuŗai pag. gadā izdotas divas grāmatas: „Latviešu leksioloģija" un „Latviešu literārās valodas fonētika". E. Blinovai ir 410 lpp. plaša „Latviešu interpunkcija", pie tam neparasti lielā metienā — 5000 eks. Vai tādēļ ka autorei krievisks uzvārds? Valodniekiem interesēs kādas citas brošūras nosaukums „Adverbs un adverbēšanās mūsdienu latviešu valodā".

Literatūras zinātnē izdotas 7 grāmatas 1628 lpp. un 70.500 eks. Te ietelp atmiņas, rakstu krājumi (L. Laicēna „Sarkanais semafors", par ko bija U. Ģērmaņa kritika laikrakstā „Laiks"), tad J. Niedre, L. Paegle un citas. Krievu literatūra pirmajos 10 mēnešos reprezentēta ar 19 grāmatām 6803 lpp. un 507.000 eks.

Latviešu daiļliteratūrā atzīmējama rekordraža romānu laukā — veseli septiņi! Okupētajā Latvijā tas patiesi izcils notikums, kaut trimdas mazā saimīte tai pašā laikā devusi 12 oriģinālromānus. Šie 7 romāni aptver 2301 lpp., iespiesti katrs 15.000 vai 30.000 eksemplāros, atkarībā no autora popularitātes, kopsummā 135.000 eks. Daudz tas nav. Stāstu krājumi izdoti 24 autoriem. To metiens 8000—30.000 eks. Dzejā 31 krājums aptver 6153 lpp. No mums pazīstamiem autoriem dzejā reprezentējas respektīvi tikuši „apžēloti": — M. Bendrupe, R. Blaumanis H. Dorbe, J. Grots, P. Rozītis, A. Saulietis, K. Skalbe. Izdota mīlestības dzejoļu antoloģija „Zelta tvaiks", pie tam neticamā metienā — 50.000 eks. un vēl vairāk, absolūtais vairums brīvās Latvijas dzejnieku. Acīm redzot, „komūnisma saulītē" par mīlestību dzejot nav viegla lieta. Obligātā dzejā — „Latvieša dzejnieki un Ļeņins" — pietiek ar 119 lpp. Tik vien sagrabināts. Atzīmējams, ka 2000 eksemplāros, 70 lappusēs izdoti latviešu dzejnieku darbi esperanto valodā, bet tikai 3 jaunas lugas, 263 lpp. Pieminām, ka ceļš uz krievu un no tās uz citu tautu literatūru pagājušajā gadā pavērts šādiem nacionāliem rakstniekiem: J. Akurāteram. E. Ādamsonam, R. Blaumanim, A. Brigaderei, Pērsietim, V. Plūdonim, J. Porukam, A. Saulietim. Metiens gan tikai 5000—15.000 eksemplāru.

Ja spējam priecāties par vienā igauņa un četrām lietuviešu autoru grāmatām latviešu valodā, tad par armeņu, tadžiku, turkmeņu, kirgizu un kazaku piesārņojumiem mūsu grāmatniecībā nav ko priecāties. Vienīgais mierinājums, ka šie darbi izdoti tikai 8000 — 15.000, bet lietuviešu — 30.000 eks. Bez tam latviski tulkotas bulgāru, čechu, vācu, franču, spāņu, angļu, austrāliešu, amerikāņu, italiešu, norvēģu, islandiešu un arabu autoru darbi, lielais vairums no oriģinālvalodas. Folklorā bez latviešu mīklām izdotas arī īru leģendas un pasakas, vietnamiešu pasakas un teikas, pēdējās — pārspilētā 75.000 metienā. Krievu valodā, 200.000 eksemplāros iespiestas „Latviešu tautas pasakas", par ko laikrakstā „Laiks" parādījās diezgan negatīva kritika. Toties zinātniskā apcere par Baltijas tautu folkloru izdota tikai 1000 eksemplāros. Bērnu literatūrā audzināšanai veltītas 6 grāmatas un 2 brošūras, kopīgā metienā — 258.000 eks. Liela „svētība" ir tulkojumiem, 25 grāmatas un 5 brošūras, 928.000 eks. M. Stārastes un O. Vāciešа bērnu grāmatas izdotas arī krievu valodā, 20.000 un 40.000 eksemplāros.

Mūzikas laukā izdotas 8 grāmatas un 4 brošūras.

Tas īsumā būtu ieskats par pagājušā gada grāmatniecību okupētajā Latvijā. Paldies Dievam, latviešu tauta pietiekami inteliģenta, lai prastu lasīt starp rindām, lai sēnalas atšķirtu no graudiem. Nesalīdzināsim tagadējo grāmatniecību okupētajā Latvijā ne ar brīvās Latvijas, nedz trimdas, jo grāmatniekiem Latvijā tagad trūkst brīvības. Viņi dara iespējamo, ko atļauj režīms...

L. R.

PIRMAIS MALKS NO IZCĪNĪTĀ KAUSA

Kanadas latviešu meistarvienības DV sporta kluba Toronto dalībnieki, pēc sviedru nomazgāšanas, gērbtuvē iebauda no izcīnītā kausa.. No kreisās: kluba valdes priekšsēdis R. Kadiķis (ar acenēm), J. Brikmanis, V. Treiguts, J. Daugavietis un P. Misokovets.

Foto: J. Līgers

S.O.S.

Genocīds Latvijā!

POPULATION OF LATVIA

1935

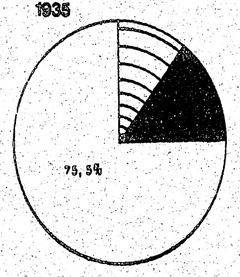

1966

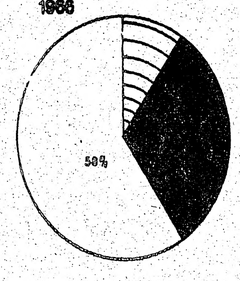

1975

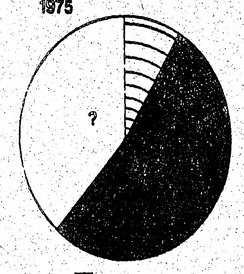

PARAKSTIET apsūdzību pret Padomju Savienību!

LNAK un DV organizē parakstu vākšanu Padomju Savienības apsūdzēšanai genocīda noziegumā Latvijā.

Tautieši, parakstieties apsūdzības lapās, kad Jums to lūgs!

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 14. GADA GAJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācijn. tāl. Toronto 261—4218

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue

Dievkalpojumi notiek rēgulāri katru svētdienu plkst. 11 dienā draudzes baznīcā.

Māc. A. Cops, 38 Balaby Cr. Don Mills. Tālr. 449-4087.

Sv. Andreja draudze, tel 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā. Toronto 9.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

7. jūnijā, plkst. 2 pēcp. iesvētīšanas dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

28. jūnijā, plkst. 11 dievkalpojums draudzes lauku īpašumā — Tālavā.

Dievkalpojums Tālavā 31. maijā, plkst. 11 priekšpusdienā.

BRAMPTONA

14. jūnijā, plkst. 1.30 pēcp. Aizvesto atceres dievkalpojums Grace United baznīcā. Soliste M. Ādama.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave., S. Māc. E. Pavasars

7. jūnijā, plkst. 11 dievkalpojums.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Avenue, Montreal 28 P. Q. Tel. HU 9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Avenue.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 864 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS

TORONTO

4. jūnijā — plkst. 8 vak. Latviešu namā Toronto latviešu koncertapvienības sarīkojums: komponista Alberta Jēruma referāts par tematu „Latviešu mūzika trimdā un dzimtenē". Sekos paneldiskusija, piedaloties komponistiem T. Ķeniņam, I. Saksam un A. Purvam.

6. un 7. jūnijā — DV, LNAK un LSAK jaunatnes un sporta svētki Sidrabenē.

27. jūnijā — Sidrabenē Jāņu uzvedums, deja un citas Jāņu izdarības Sidrabenes pārvaldes un „Nākotnes 70" sarīkojums.

No 27. jūnija — 6. jūlijam — Dziesmu svētku laikā Ģirts Tiltiņš rīko gleznu skati savā studijā, 567 Yonge Street.

SV. KATRĪNĀS

13. jūnijā — Zušu makšķerēšanas sacensības Niagaras upē. Sākums plkst. 3 dienā un beigas 12 naktī. Sacensību pieteikšanās vietā būs izlikti uzraksti. L.M.M. klubs — St. Catharines.

Meklējat labāk
šķiņķi — svaigu
tip-to
1727 Bloor St. West
Yorkdale Shopping
FAIRVIEW MA

KA
Veicam visādus t
(mēbeļu, būvmateriāl
LE 5-6619.

Atstājiet savas kr
attīstīš
DV Grāmatnīcā, 4

Kanadas DA
125 Broadview A
Piedāvā banketzāli
dzimšanas dienu
Pieprasiet
„JAU
DAUGA
Atvērts no
no plkst. 4 — 12. naktī.

MĒS
Laulību un ie
Vizītkartes
Dokume
Koncer
Sarī
Pl
Labs dar
PASŪTINĀJUM
AMBER PRINT
491 College
Tel. 92

Kanadas
Ja
1970.
SIDI
PROGRAMMA:
Basketbola
sacensības
Piedalīsies
SESTDIEN, 6. ji
Ugunsku
Vakarā no
SVĒTDIEN, 7. ji
DIEVKAL
VIEGLATI
SKRIEŠAN
LODES GŪ
BĒRNU N
SVĒT
N
Ieeja abām
jauniešiem
virs 16 gad
Par automa
nes pārvalc
Vis

Meklējat labākās eiropiešu stila desas -
šķiņķi — svaigu gaļu — importētas delikateses?
Tās atradīsit tikai

tip-top MEATS

delicatessen

1727 Bloor St. West (pretim Keele pazemes stacijai.)
Yorkdale Shopping Centre un, sākot ar augustu, arī
FAIRVIEW MALL (Don Mills and Sheppard)

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernāmi mašīnām
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā.
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas
attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 174, Ont.

Kanadas DAUGAVAS VANAGU nams
125 Broadview Ave., Toronto 250. tel. 465-5225
Piedāvā banketzāli sarīkojumiem, iesvētībām, kristībām,
dzimšanas dienu jubilejām par jaunām cenām.
Pieprasiet telefoniski 465—5225

„JAUTRAIS ODS"

DAUGAVAS VANAGU KLUBS
JŪS GAIDA CIEMOS
Atvērts no pirmdienas līdz ceturtdienai
no plkst. 4. — 12. naktī. Piektdienās un sestdienās atvērts no plkst. 12 dienā.
Uz redzēšanos JAUTRAJĀ ODĀ!

MĒS IESPIEŽAM

- *Laulību un iesvētību ielūgumu kartes*
- *Vizītkartes*
- *Dokumentus biedrību vajadzībām*
- *Koncertu programmas*
- *Sarīkojumu biletes*
- *Plakātus, dziesmu lapiņas*
- *Vēstuļu veidlapas, aploksnes*
- *Grāmatas, žurnālus*

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

AMBER PRINTERS & PUBLISHERS LTD.

491 College St., Toronto 174, Ont.
Canada
Tel. 921 7121 (Code 416)

Kanadas DV, LNJAK un LSAK

Jaunatnes un sporta svētki

1970. g. 6. un 7. jūnijā

SIDRABENĒ

PROGRAMMĀ:

Basketbola, volejbola, virves vilkšanas un šacha sacensības.
Piedalīsies Kanadas un ASV latviešu sporta klubi.

SESTDIEN, 6. jūnijā, plkst. 20.00

Ugunskurs un pēc tam DEJA

Vakarā notiks arī „MISS RĪGA" vēlēšanas

SVĒTDIEN, 7. jūnijā, plkst. 10.00

DIEVKALPOJUMS un pēc tam
VIEGLATLĒTIKAS sacensības.
SKRIEŠANA, AUGSTLĒKŠANA, TĀLLĒKŠANA, LODES GRŪŠANA, ŠĶĒPA MEŠANA UN CITAS BĒRNU NODARBĪBAS

SVĒTKU ATKLĀŠANA 6. jūnijā, pl. 13.00
NOBEIGUMS 7. jūnijā, pl. 15.00

Ieeja abām svētku dienām $2.—, vienai dienai $1.50, jauniešiem līdz 16 gadiem ieeja brīva, jauniešiem virs 16 gadiem puscena.

Par automašīnu novietošanu jāmaksā 75 ¢ Sidrabenes pārvaldei.

Visus laipni ielūdz
JAUNATNES UN SPORTA SVĒTKU
RĪCĪBAS KOMITEJA

---

apdrošināšana plus
VALD. BEBRIS
1658 VICTORIA PARK AVE. SCARB
tālr. 759-0266

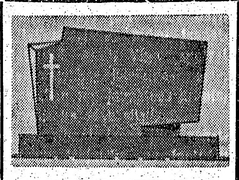

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7
(starp Eglinton un Davisville)
487-2147, vakaros 445-8955
Kvalitātes darbs un eiropiešu metu

AUSEKLIS
JANSONS
Pavasara speciāli piedāvājumi:
DĪVĀNI un AIZKARI
25% atlaide
House of Braemore, Cooper, Mueller. Superior, Huber, Interna u.c. Piegāde 4—6 nedēļu laikā
Zvaniet Toronto
425-1594

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

Tālr. 534-1403, Toronto

Baltic
PLASTERING
Izdaru visus nepieciešamos
māju remontus
iekšpusē un ārpusē.
Garantēts darbs. Mērenas cenas. Metro licence E 761.
Zvanīt katrā laikā Toronto
769-8280.

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

L. LUNSKY

OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30 — 6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos
470 College St., Toronto.
Tālr. WA 1-3924

Estd. 1874
Turner & Porter
APBEDIŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
York Chapel
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

SPECIĀLI UZ LATVIJU
ar samaksātu muitu.
Saņēmējam nekas nav jāmaksā

SPECIAL 1 US $ 38.50
10 mārc. cūku tauku, 10 m. balto kviešu miltu, 10 mārc. rīsu un 10 mārc. smalkā cukura.

10 GALVAS LAKATI $46.80
5 vilnas ar lielām vai mazām puķēm vai turku parauga, visās krāsās, un 5 zīda galvas lakati visās krāsās.

2 italiešu nailona lietusmēteļi $39.30
2 italiešu lietusmēteļi kungu vai dāmu, tumši zilā, tumši brūnā vai tumši zaļā krāsā.

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS
IMITĀCIJAS KAŽOKI, pagatavoti no Borgana materiāla — MINK — tumši brūns, vai persiešu melns, cena tikai $99.00.

PASŪTINIET TAGAD TIKAI

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street
NEW YORK, N. Y. 10010
Pieprasiet mūsu jauno bezmaksas cenrādi.
Mēs pieņemam pasūtinājumus automašīnām un dzīvokļiem.

High Park rajonā
IZĪRĒJAMAS
3 ISTABAS,
VIRTUVE un
GARĀŽA.
Piemērots nelielai ģimenei.
Zvanīt Toronto 763-7207

Vai esat nokārtojuši
abonementu?

JAUNĀKĀS SKAŅU PLATES

Žanis Zentiņš — Jūras vaidi $5.50
pie klavierēm Vera Leinvebers
I — Jūras vaidi. Pie pēdējā plāvuma. Mans namiņš. Dzimtene. Rudzu puķu vainadziņš. Jurka, puika. Madi ķēra. Bērnība. Brīnos es. Rudeņa ziedi. Balta bērza šūpolīte. II — Skatait, jaudis. Sīkie pirkstiņi. Zeltītās lapas. Aizsmaržoja baltās ievas. Tā ietu. Nakts tik skumja. Aizejot. Meži šalc. Kaŗavīri bēdājās.

Tautas dziesmas un dejas ..... Stereo $5.50
I — Līkumdeja. Āvu, āvu baltas kājas. Es uzkāpu kalniņā. Dzied, māsiņa, skaistu dziesmu. Dancot gāju ar meitām. Jautrais pāris. Ventiņu zvejnieku deju dziesma. Upe nesa ozoliņu. Plakanais dancis. II — Maģais dancis. Ziedēj' rozes, magonītes. Es mācēju danci vest. Es bij' maza meitenīte. Ekusēze. Sarabumbals. Kur tu teci, gailīti manu? Sidrabiņa upi bridu. Andžiņš. Man' bāliņi stipri vīri.

Junda $5.50
Lūk, rozes zied. Pie Baltijas jūras. Krīvu krivs. Mirdzi kā zvaigzne. Mežezers. Rudens noskaņas. Milētāja dziesma. Vareņiba. II—Tēvzeme runā. Aijā. Jāņu laiva. Jūras spožums. Mēness nakts. Kā linu druva šāka ziedēt. Vecie tēvi. Kad mēs jauni bijām.

LP 36 ..... $5.50
Stāsti man, ak Ģetzemanes. Drūms klusē Ģetzemanes dārzs. Kad Kristus krustam tuvojas. Mans brāli, uz Golgātu nāc. Kas ir Tas, kas gaida. Adoramus Te, Christe. II—Vētras viļņos nav neviena. Svētītie, nāciet. 91. psalms. Mieru atstāju. Izpilda Antonina Vaivode, kontralts.

Kalvis $6.00
I — Kad mēs jauni bijām. Krīvu krīvs. Nogrimusi pilsēta. Dzimtā puse. Kalnos. II — Jūras dziesma. Biķeris miroņu salā. Smilšainos ceļos. Jāņu laiva. Jāņu laiks. Aiz upītes sētiņā. Kas kaitēja man dzīvot. Iesim, puiši, lūkoties. Sniga sniegi, putināja.

Stereo 1003
Brālīts māsu dancināja $7.00
Saturā: Brālīts māsu dancināja, Pērkonītis, Mugurdancis, Plaukstinpolka, Metieniņš, Tūdalip, tagadip, Sudmalinas. II — Ritenītis, Zvejniecipš, Gailītis un vistiņa, Māte teica Jancīšam, Kur tu teci, gailīti? Brālītis un māsiņa un Gatves deja.

Stereo 1003
Tu sapnis esi $7.00
I — Drīz tiksimies mēs, Tu sapnis esi, Aizejošam, Aksta dziesma, Kavalieru gads; II — Brūnacīte, Pa to ceļu, Rītos, Vermlandes balāde, Maza maza meitenīt.

Latvian Music LP 32 ..... $5.50
I — Pēdējais plāvums, Lietutiņš līst, Diena beidzas, Šūpuļdziesma, Māte, Nakts; II — Mazs bij tēva novadiņš, Zaļas birzes audzīte, Krauklītis, Man ievipa, Spriguliši, Lauku kāzas, Zilās naktis.

Latvian Music LP 33 ..... $5.50
I — Laimiņai pavaicāju, Kur meitiņas godam auga, Ej, saulīte, drīz pie Dieva, Mēs devipi bālelipi, Kas tur kliedza, Upe nesa ozoliņu, Dzeltens mans kumeliņš; II — Jauni puiši danci veda, Pūt, vējipi, nostājies, Lieli vīri, mazi vīri, Dancija māsiņa plāniņa vidū, Kāzinieku deja, Skataities, jauni jaudis, Rucavietis.

Latvian Music LP 34 ..... $5.50
I — Lielais lācis, Minikleitiņa, Naktis, Kokteilis, Baltijas jūra; II — Mežrozīte, Sulu laikā, Ābeles zied, Es jums teikšu, Sniegputenī.

Latvian Music LP 35 ..... $5.50
I — Mēs visi sēdējām kokos, Jumi jumi, Cietumnieka dziesma, Redz, kur jāja div' bajāri, Kādu pie sevis, Parkā; II — Senā Rīga, Divatā ar sevi (uz jumta) 25 kronas (5 dolari), Tu vairs mani nepazīsti, Kauli deg, Vilciena.

Ontario provincē dzīvojošiem jāpieskaita 5% PST.
Pasta izdevumiem Kanadā jāpieskaita 50 centi, 75 c uz ASV.

Pieprasāmas DV GRĀMATNICĀ
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

LATVIJAS KORPORĀCIJU APVIENĪBA
publicējusi izdevumu
Sadarbība Baltijas problēmu pētījumos
56 lpp., bagātīgi ilustrēts, 20x30 cm formāts
Dabūjama: DV Grāmatnīcā — 491 College Street, Cena $1.50
Toronto 174, Ont.

Mūsu mīļā

Marta Freibergs

dzim. GRĀVELIS

dzimusi 1897. gada 8. decembrī Rīgā,
mirusi 1970. gada 27. maijā Berijā, Ont.

Jo šeitan mums nav
paliekama vieta,
bet to nākamo meklējam.

Par viņu sēro:
vīrs un dēls ar ģimeni Kanadā,
māsas Latvijā.

Jānis Ķeksis

dzimis 1900. gada 13. decembrī,
miris 1970. gada 27. maijā Kesvikā Ontario.

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

Fricis Pavasars

Dzimis 1909. gada 15. janvārī,
miris 1970. gada 22. maijā.

Sv. Andreja ev.-lut. latviešu draudzes
Toronto PALĪDZĪBAS FONDS

RICHARDU ZEMARĀJU MEKLĒ
ARNOLDS B.
no Rīgas.
Rakstīt J. Grāvītim,
24 Briscoe Street West,
London 63, Ontario,
Canada.

LATVIEŠU NAMS
491 College ielā, Toronto 4
izīrē telpas
sarīkojumiem ■ viesībām
■ Klāj viesību galdus ■
Tel. 922-2931

DV apgādā iznākusi

Prof. P. Jurcviča
refleksijas par latvisko eksistenci

DZĪVE UN LIKTENIS

Saturā:

Pilnvērtīga dzīve. Kāpēc mēs gribam palikt latvieši? Kultūra un tauta. Pie kā turēties? Mūsu nacionālo centienu pamati. Kā dzīvot un izturēt. Kas jāsaka cilvēkiem? Snobisms vārā. Jaunatnes veidošanās. Mūsu trimdas tautas pastāvēšanas nosacījums. Turēšanās pie tēvzemes. Eiropas šarma. Kultūras dienu nozīme. Kultūras bardzība. Pārdomas latvju tautas sēru dienā. Izlīgšana ar dzīvi.

158 lpp. Vāku zīmējis Alfreds Jaunsems.
Gluti lieseta maksā $4.26

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCA,
491 College Street, Toronto 174, Ont. Canada.

TEICAMA GRĀMATA DĀVANAI

Ingridas Vīksnas

UN GĀJIENS NEAPSTĀJAS

Dziļi personiska pārdomu dzeja, kas rāda mūsu nemitīgo mainīšanos līdzi laika plūsmai. Ar savu piekto grāmatu Ingrida Vīksna pierāda savu īpatnējo, atšķirīgo stilu un seju mūsu daudzo dzejnieku starpā.

Grāmatai apvalku zīmējis Ed. Dzenis.

GRĀMATAS CENA $4.20

Grāmata pasūtināma DV GRĀMATNĪCĀ —
491 College Street, Toronto 174, Ont.

Vērtīga kultūrvēsturiska grāmata
derīga dāvana skolu jaunatnei.

Angelikas Gailītes

RITAUSMĀ

Kultūrvēsturisks stāsts par Andreju Pumpuru un laika biedriem. Autore še rāda savu prasmi vienkārši un skaisti attēlot tā laika notikumus, zīmīgi raksturojot tajos iesaistītās personas.

Vāka apdare ED. DZEŅA

GRĀMATAS CENA $4.00
Pasūtināma DV grāmatnīcā
491 College St., Toronto 174, Ont.

...ŽU, KLAUSIETIES
...o Latviešu misijas radio
...nu 14. GADA GĀJUMĀ
...IDIS AR DIEVU
...u svētdienu, no pl.
... $ — 9.30
...aras WILD raidītājs
(vilnis 1270)
...mācija, tāl.: Toronto
261-4218

...DAS BAZNĪCĀS
TORONTO
...iskaps A. Lūsis, 5 Valley...d., Toronto 3, Ont., tālr.
Sv. Jāņa draudze, tel.
200 Balmoral Avenue
...lpojumi notiek regulāri
...vētdienu plkst. 11 dienā
baznīcā.
...Ā. Copsi—28 Balaby Cr.
...s, Tālr. 449-3087.
...ēja draudze, tel 924-1563.
...St. un Jarvis St. krustoju...nto 9.
...A. Briedis, 44 Marilyn Cr.,
...6, tel. 757-2738.
...o Austrumu ev.-lut. lat...audzes dievkalpojumi no...Barnaba baznīcā, 361
...Ave.
...ā, plkst. 2 pēcp. iesvēlī...evkalpojums St. Barnaba
...nijā, plkst. 11 dievkalpo...audzes lauku īpašumā —
...lpojums Tālavā 31. maijā,
priekšpusdienā.
BRAMPTONA
...ijā, plkst. 1.30 pēcp. Aiz...eres dievkalpojums Grace
...aznīcā. Soliste M. Ādama.
HAMILTONA
...onas latviešu ev.-lut. Kris...dze 18 Victoria Ave., S.
...E. Pavasars
...ijā, plkst. 11 dievkalpo...
MONTREALA
...A. Voitkus, 3438 Rosedale
Montreal 28 P. Q. Tel.
...4.
...alas latviešu ev.-lut. Trīs...draudze Sv. Jāņa baznīcā,
...rcil Avenue.
OTAVĀ
...Edg. Lange, 864 Pleasant
tel. 733-3906, Otavas latv.
...diera draudze Sv. Pētera
...ēcā 400 Sparks ielā.

...RĪKOJUMU
...ALENDĀRS
TORONTO
... — plkst. 8 vak. Latviešu
Toronto latviešu koncert...bas sarīkojums: komponis...erta Jēruma referāts par te...Latviešu mūzika trimdā un
...nē". Sekos paneļdiskusija,
...ties: komponistiem T. Ķe...I. Saksam un A. Purvam.
...jūnijā — DV, LNJAK un
jaunatnes un sporta svētki
...nē.
... — Sidrabenē Jāņu uzve...deja un citas Jāņu izdarī...rābenes pārvaldes un „Nā...70" sarīkojums.
...ūnija — 6. jūlijam —
...u svētku laikā Ģirts Til...ko-gleznu skati savā stu...7 Yonge Street.
SV. KATRĪNAS
...ā — Zušu makšķerēšanas
...as Niagaras upē. Sākums
...8 dienā un beigas 12 nak...censību pieteikšanās vietā
...kti uzraksti. L.M.M. klubs
Catharines.

...a un četrām lietuviešu au...matām latviešu valodā,
...rmeņu, tadžiku, turkme...žu un kazaku piesārņoju...šu grāmatniecībā nav ko
... Vienīgais mierinājums,
...arbi izdoti tikai 8000 —
...t lietuviešu — 30.000 eks.
latviski tulkotas bulgāru,
...cu, franču, spāņu, angļu,
...šu, amerikāņu, itāliešu,
...īslandiešu un arābu au...bi, lielais vairums no ōti...das. Folklorā bez latviešu
...izdotas arī īru leģendas
...kas, vietnamiešu pasakas
...s, pēdējās — pārspilētā
...netiena. Krievu valodā,
...eksemplāros iespiestas „Lat...tas pasakas", par ko laik...Laiks" parādījās diezgan
...kritika. Toties zinātniskā
...ar Baltijas tautu folkloru
...ai 1000 eksemplāros. Bēr...tūrā audzināšanai veltī...matas un 2 brošūras, ko...ienā — 258.000 eks. Liela
... ir tulkojumiem, 25 grā...5 brošūras, 928.000 eks.
...stes un O. Vācieša bērnu
... izdotas arī krievu valo...0 un 40.000 eksemplāros.
...s laukā izdotas 8 grāma...brošūras.
...mā būtu ieskats par pa...āda grāmatniecību okupē...ijā. Paldies Dievam, lat...ta pietiekami inteliģenta,
... lasīt starp rindām, lai
...tšķirtu no graudiem. Ne...im tagadējo grāmatnie...ētajā Latvijā ne ar brīvās
...nedz trimdas, jo grāmat...Latvijā tagad trūkst brī...ņi dara iespējamo, ko
...ims... L. R.

DV BASKETBOLA MEISTARS

Kanadas latviešu basketbola meistarības finālā sacentās DV Toronto sporta klubs un YMCAs vienības. Ar pārliecinošu 92:59 (45:26) rezultātu uzvarēja Kanadas latviešu basketbola meistarvienība — DV sporta klubs, izcīnot šo titulu jau sešpadsmito reizi šogad DV Toronto sporta kluba vienība trenera Rūdolfa Kadiķa vadībā izcīnīja trīs lielās balvas, t. i. visos turnīros, kuros vienība piedalījusies, gūtas pirmās vietas: Kanadas latviešu meistartituls, izcīnīta korporācijas Selonijas balva, uzvarot ASV latviešu meistar vienību Rakti un smagās cīņās iegūta pirmā vieta Toronto pilsētas svētdienas līgā, kurā piedalās dažādu tautību un universitāšu izcili basketbolisti. Tādā kārtā piepildījusies vienības vadītāja Rūdolfa Kadiķa ilgi lolotā iecere — izcīnīt svētdienas līgas balvu, kas smagajā konkurencē līdz šim latviešiem vēl nav bijis pa spēkam. Pēc Kanadas latv. meistarības fināla spēles abu vienību dalībnieki ieradās R. Kadiķa mājā, lai viņu un viņa dzīvesbiedri Mirdzu suminātu par šo vienreizējo sasniegumu. Attēlā fināla spēles dalībnieki. Pirmajā rindā no kreisās: V. Lucs, A. Ezers, V. Treiguts, kluba pr-ka vietnieks A. Alksnis, P. Misokovets, A. Richters, DV sporta kluba pr-ks R. Kadiķis ar ceļojošo A. Jurgena piemiņas balvu, J. Brikmanis, J. Bramanis un Toronto latv. YMCAs pr-ks Ž. Zentiņš. Aizmugurē D. Šeivers (bija DV vienībai papildspēks kanadiešu svētdienas līgas spēlēs), E. Pilskalnietis, A. Strīpnieks, V. Pālens, sacīkšu tiesneši R. Meijs, J. Sissons, I. Plampe, A. Liepa, J. Zentiņš un J. Daugavietis. Foto: J. Ligers

Maskava ceļā uz Tobruku

Stāvoklis Vidējos austrumos ne par mata tiesu nav uzlabojies. Pazīstamais amerikāņu žurnālists Borčs Grēvs, atgriezies Vašingtonā no Ēģiptes, apgalvo, ka līdz 1. septembrim Pad. savienība būs pārņēmusi visus Ēģiptes militārās aizsardzības uzdevumus. Maskava plānojot līdz rudenim Ēģiptē ierīkot bazes 480 raķešu ieročiem, kuŗas apkapošot 15.000 sarkanarmiešu.

Krieviem jau tagad Ēģiptē esot 22 raķešu bazes, kas koncentrētas Aleksandrijas, Kairo un Asvanas rajonos. Rietumos no Kairo krievi izbūvējuši milzu militāru lidlauku ar celtnēm un novietnēm nesen no Pad. savienības atsūtītās pretgaisa aizsardzības divīzijas štābam un personālam. Pēdējo nedēļu laikā Ēģiptē nolaidušās arī trīs jaunas MIG-21 iznīcinātāju eskadriļas, kuŗu apkalpē ietilpst 90 Maskavas gaisa spēku piloti. Komandējošam Maskavas ģenerālim tagad piederot pēdējais vārds visos Ēģiptes aizsardzības jautājumos. Kremļa spēki Ēģiptē ir jau izveidojuši savas sakaru līnijas un nodrošinājuši savu bažu aizsardzību ar sauszemes ieročiem un gaisa spēkiem.

Pagājušā nedēļā krievi esot prasījuši Ēģiptes prezidentam Naseram, lai viņš pierunā Lībijas valdību nodot sarkanās flotes rīcībā Tobrukas ostu un sarkanās aviācijas vajadzībām El Ademas militāros aerodromus. Kā zināms, tad no Tobrukas un El Ademas miltārām bazēm nesen evakuējās līdz šim tur stacionētie britu spēki.

Londonas laikraksts „Daily Express" no Telavivas ziņo, ka pēdējo nedēļu laikā Izraēlas bumbvežu uzlidojumos un žīdu armijas triecienvienību akciju rezultātā nogalināti vismaz 12 krievu Ēģiptes armijas „militārie padomdevēji". Šie pirmie krievu dzīvā spēka upuŗi pierakstāmi Izraēlas militārajām akcijām pāri Sarkanai jūrai.

Virs Suecas kanāļa pie Libanonas robežām un citā vietā no liela apmēra žīdu un arabu sadursmes turpinājās visu pagājušo nedēļu. Italiešu diplomātiskie novērotāji Ēģiptē norāda, ka nav izslēgta krievu atbalstīta Nasera akcija kontroles atgūšanai par Suecas kanāli. Tas nozīmētu reizē arī ceļa pavēršanu Vidusjūŗā stacionētai sarkanai flotei uz Indijas okeanu un tanī pašā laikā dotu iespēju Pad. savienībai stiprināt savas flotes vienības Vidusjūŗā, nosūtot caur Suecas kanāli citās pasaules jūŗās operējošās padomju flotes vienības. Reizē tas nozīmē arī jau tiešu draudu nevien Turcijai, Grieķijai, bet arī Italijai. Te jāatceras Izraēlas ārlietu ministra Ebāna izteiktais brīdinājums, ka krievu faktiskais mērķis ir no Vidējiem austrumiem ielenkt vārīgo Eiropas kontinenta dienvidu daļu un izdevīgā brīdī pakļaut savai varai visu Eiropu.

Neitrāli novērotāji apgalvo, ka tieši tagad, kad konstatējama jau neapšaubama Kremļa aktīvā militārā rīcība Vidējos austrumos, kā arabu, tā arī žīdu pusē var saklausīt balsis, kas prasa Ēģiptes un Izraēlas konfrontācijas izbeigšanu.

Prezidents Nasers pēdējā laikā ir deklarējis priekšnoteikumus arabu un žīdu problēmas atrisināšanai. Ēģiptes valdības galvas izteiktie priekšlikumi jau atbalsojušies arī Izraēlā. Tā nupat bijušais Izraēlas premjērs Dāvids Ben Gurions žurnālam „Times" sniegtajā intervijā norāda:

„Miera dēļ Izraēlai ir jāatdod arabiem visa tā teritorija, ko tā atņēma arabiem 1967. gadā. Jeruzaleme un Golānas augstiene tomēr būtu jāatstāj Izraēlai. Miers ir daudz svarīgāks par territorijām. Platība, kas Izraēlai piederēja līdz sešu dienu kaŗam ir pietiekami liela, lai tajā izmetinātu visus žīdus."

Izraēlas piedzīvojušais valstsvīrs Dāvids Ben Gurions nav vienīgais, kas ir pārliecināts, ka miera dēļ ir jāmeklē arī arabiem pieņemams kompromisa plāns.

Pašreizējā Izraēlas ministru prezidente Golda Meira un un aizsardzības ministrs Moiše Dajans tai pašā laikā ir izteikti „uzvarētāji diktē noteikumus" politikas aizstāvji.

No Ziemeļamerikas apmeklējuma Telavivā atgriezies Izraēlas ārlietu ministrs Ebans pirmdien izteicās, ka Savienoto valstu valdība vēl nav izšķīrusies par 100 jaunākā tipa lidmašīnu pārdošanu Izraēlai.

„Man norādīja", paskaidroja Ebans, „ka mūsu prasību rūpīgi apsveŗ un noraidošs lēmums nav pieņemts."

Šonedēļ Romā sākās arī NATO ministru kārtējā apspriede. Domājams, ka Romas apspriežu degpunktā būs tieši Vidējo austrumu telpā jaunradušās situācijas apspriešana.

A. K.

● Pad. savienības ārlietu ministrs Gromiko vēstulē Apvienoto nāciju ģenerālsekretāram Utantam ieteicis nākošajā AN sesijā ar svinīgu solījumu un lēmumu garantēt pastāvošās starptautiskās robežas. Svešu territoriju piesavināšanos, pārkāpjot Apvienoto nāciju chartu, ar šādu lēmumu jānosodot tikpat kategoriski kā okupācijas uzturēšanu svešās territorijās, nerespektējot Apvienoto nāciju drošības padomes lēmumus. Nav šaubu, ka pēdējais Gromiko ieteikuma punkts tēmēts pret Izraēlas joprojām pastāvošo okupāciju 1967. gada zibeņkaŗā iekaŗotajos arabu valstu apgabalos, bet — ko „taisnības un tiesību aizstāvis" Gromiko domā par Pad. savienības okupāciju Baltijas valstīs, kuŗa nu jau ilgst 30 gadu?

SPORTS

IZCĪNĪS RED. ALFRĒDA VINČELA CEĻOJOŠO BALVU

DV kopīgi rīkoto LNJAK un LSAK jaunatnes un sporta svētku vieglatlētikas sac. 7. jūn. Sidrabenē, blakus disciplīnām jaunatnes grupās, notiks arī red. Alfrēda Vinčela ceļojošās balvas otrā izcīņa sporta klubu vīriešu vienībām. Šo balvu, lai veicinātu mūsu vieglatlētikas attīstību, pagājušā gadā trīs vienību (Vieglatlētikas klubs, Toronto LSK, Toronto latv. YMCA) konkurencē izcīnīja LVK — Latviešu vieglatlētikas kluba — vienība. Šāgada sacensību programmā — 100 m skrējiens, augstlēkšana, tāllēkšana un šķēpa mešana. Katrā disciplīnā no ik kluba varēs startēt neierobežots dalībnieku skaits, balvas izcīņā novērtējot divus labākos.

AMERIKĀŅI BRAUC

Piektdien, 3. jūlijā, plkst. 17.30 Toronto centrālās YMCAs vingrotavās sacentīsies ASV un Kanadas latviešu izlases vīriešu un sieviešu volejbolā un vīriešu basketbolā: Abas volejbola izlases satikās pagājušā gada oktobrī Čikagā, kur abas cīņas uzvarēja mājinieki, un vīriešu sešnieku sacensība bija viena no saistošākām, kāda jebkad redzēta sacenšoties divām mūsu vienībām. 3. jūlijā vietējie sporta draugi gaida revanšu, kau gan amerikāņi, kā jau uz dziesmu svētkiem braukdami, solas ierasties ar nepieredzēti skaļu „bļāvēju komandu", kas nozīmē, ka savējo uzmudināšanai Kanadas latviešu sporta draugiem būs jāmobilizē visi spēki.

Abu izlašu sacensības dziesmu svētku laikā Kanadā jau kļuvušas par jauku tradiciju, jo sākušās ar 1. dziesmu svētkiem un vienmēr saistījušas kuplu atsaucīgu skatītāju pulku.

Vīriešu volejbola vienības šajās sacensībās spēkojas par studentu vienības „Līdums" dāvāto ceļojošo balvu.

JAUNA SPORTA GRĀMATA

ALAs Sporta un fiziskās kultūras biroja izdevumā iznākusi V. Čikas un G. Gubiņa sarakstītā „Latvijas sporta vēsture". Grāmatai 380 lappuses, vairāk nekā 100 foto attēlu un tā aptveŗ laiku no 1918. — 1944. gadam.

Uzticība prezidentam

SPECIĀLRAKSTS „LATVIJAI AMERIKĀ" NO VAŠINGTONAS

Ir dzirdēts apgalvojums, ka pasaulē bez divām lielvarām — Savienotajām valstīm un Pad. savienības eksistējot vēl citas divas varas, kas darbojoties bez liela trokšņa, pasaules preses slejās nepieminētas. Šo apgalvojumu autori norāda, ka Padomju savienības un ASV konfrontācija esot tikai īslaicīgs pasaules polītiskās skatuves drāmas epizods. Pieminētās divas citas varas esot iecerējušas daudz tālākus un svarīgākus plānus. Šīs ietekmīgās varas esot Vatikāns un brīvmūrnieku organizācijas visaugstākās pakāpes loža.

Nav dzirdēts, ka Vatikāns būtu deklarējis mērķi papildināt ar laicīgas polītikas varas akumulēšanu savu valdīšanu pāratoļticīgo miljonu dvēselēm.

Brīvmūrnieku organizācija, tāpat kā katoļu baznīca, aptveŗ gandrīz visu pasauli. Brīvmūrnieku ložas laiku pa laikam ar ievērojamiem līdzekļiem atbalsta daudzus labdarības iestādījumus, bet nav izslēgta iespēja, ka tik spēcīgai, lielai un slēgtai organizācijai, kāda ir brīvmūrniecība, ir arī savi polītiski mērķi.

Ir nepšaubāma patiesība, ka gandrīz visu demokratiju polītiskie vadoņi ir vienmēr atzinuši par labu lietu piederēt pie kādas brīvmūrnieku ložas. Bieži vien vienā un tai pašā ložā satiekoties divu pretējo partiju vadošie polītiķi, satiekoties tie, kuŗu rokās jau ir valsts vadība un polītiķi, kas atrodas šīs pašas valdības opozicijā.

Interesanti atzīmēt, ka, izņemot prezidentu Džonu Kenediju, kas bija katolis un tādēļ brīvmūrniekiem bij nepieņemams, it visi ASV prezidenti piederējuši kādai brīvmūrnieku ložai. Kad Eiropas valstu laicīgā vara vēl atradās karaļu rokās, arī tad bieži vien nedraudzīgu karalistu valdnieki itin draudzīgi satikās savās brīvmūrnieku sanāksmēs.

Lai gan bieži dzirdēts apgalvojums, ka aiz filantropijas un humānitārām deklarācijām brīvmūrnieki kaldinot plānus par varas iegūšanu visā pasaulē, šādai teorijai jāpieiet ar uzmanīgu kritiku, jo apgalvojumu autori pa lielākai daļai ir brīvmūrniecībai naidīgi.

Vienu lietu tomēr nevar noliegt — daudzi ievērojami brīvmūrnieki ir vairākkārt izteikušies par nacionālo un polītisko robežu nojaukšanu. Tie apgalvo, ka mūsu planētas sarežģītās saimnieciskās, polītiskās un visas citas problēmas vislabāk varētu atrisināt tikai viena „globāla valdība".

Brīvmūrnieku kritizētāji arī apgalvo, ka prezidents Rūzvelts esot bijis pārliecināts, ka Apvienoto nāciju iestādījums kalpos kā pirmais solis uz vēlāk reālizējamu pasaules valdības institūtu.

Interesanti atzīmēt, ka pagājušā nedēļā kāda maz pazīstama fonda atbalstā Apvienotajās nācijās trīs dienu konferencē pulcējās 18 gudri vīri, kas bijušā Kanadas ministru prezidenta un cienījama brīvmūrnieka Lestera Pīrsona vadībā apsprieda pasaules nākotnes problēmas.

Pieminēto 18 domātāju konferences atzinumi tiks nodoti Apvienoto nāciju ģenerālsekretāram Utantam. Gudrie vīri atzinuši, ka „. . . Apvienotās nācijas vēl nav izveidojušās par organizāciju ar pietiekamu varu, lai radītu pasaulē stabilitāti un drošību un darītu galu bruņošanās sacensībai." Šie gudrie arī norāda, ka „. . . Apvienotās nācijas pagaidām ir pielaidušas daudz kļūdu, bet Apvienotās nācijas tomēr ir centrāls globāls iestādījums. Šis iestādījums ir jāstiprina un jāatbalsta, jo tas ir vienīgais, kas varēs īstenot nepieciešamās pārmaiņas visā pasaulē."

Pieskaŗoties pasaules daudzajām problēmām, Lestera Pīrsona vadītā domātāju konference atzinusi, ka „. . . Cilvēces spēkos pie labas gribas būs iespējams šīs problēmas pozitīvi atrisināt."

Citiem vārdiem, Lestera Pīrsona gudrie vīri, tieši neuzsveŗot pasaules valdības nepieciešamību, ar vienu aci skatās uz nākamo pasaules valdību un viņu skats nākotnē ir gandrīz optimistisks.

Pasaules valdības ideja resp. vēlēšanās valdīt pār visām tautām un valstīm tuvu pie sirds arī citiem gudriem vīriem, jo komūnisti, neskatoties uz visām ķibelēm, Kremlī nebūt vēl nav atmetuši plānus par sava polītiskā iestādījuma un sistēmas uzspiešanu visai pasaulei, kuŗā ne Apvienotajām nācijām, ne Vatikānam, ne arī brīvmūrniekiem būtu paredzēta kāda teikšana.

Stāvoklis Vidējos austrumos ar katru dienu pieņem draudošākas dimensijas. Faktiski tur jau ir jākonstatē gluži nopietna polītiskas un militāras informācijas krize. Šajā konfliktā līdz šim Maskava ir bīdījusi visas figūfas. Rietumvalstīm agri vai vēlu būs jāsāk reaģēt. Domājams, ka Vašingtona jau šonedēļ labvēlīgi apsvērs Izraēlas prasību pēc lidmašīnām, jo pagājušās nedēļas nogalē noskaidrojās, ka Izraēlai labvēlīga lēmuma pieņemšanai arī senātā ir nepieciešamais balsu vairākums.

NATO ministru konference Briselē pagājušā nedēļā noritēja Vidējo austrumu krizes zīmē, jo Kremļa aktīvitāte pie Nīlas var apdraudēt, ja ne vēl visas pasaules mieru, tad neapšaubāmi tā ir jau tiešs drauds Vidusjūŗas telpas valstīm un, vēršot skatienu vēl tālāk, drauds arī visai Eiropai.

Briseles sapulces nobeiguma bālais komūnikē neliecina par NATO valstu saslēgšanos vienībā. NATO ministru valoda bija it piesardzīga, jo droši vien tie izvairījās nokaitināt Maskavu. Eiropas vienība, kopā ar ģenerāļa Degolla aiziešanu no skatuves, ir palikusi ļoti problēmātiska. Ļoti interesanti atzīmēt tagadējā Francijas prezidenta Pompidū pagājušajā nedēļā izteiktās domas par Eiropas vienību.

„Eiropas koptirgus ideālistu pieņēmums, ka no šī iestādījuma radīsies Eiropas savienotās valstis, ir tikai joks — vienkāršs joks", apgalvoja ģenerāļa Degolla pēctecis.

„Katram eiropietim ir sava valoda, savi likumi, sava tauta un savi tikumi", norādīja Pompidū, turpinot: „Manā uztverē šīsdienas Eiropa varbūt ir sešu vai desmit valstu laulība, bet šīs laulības partneŗu līgumu pamatā nekādā gadījumā nav mīlestība. Eiropas vienība ir vēl ilga laika jautājums. Ja kāds iedomājas apvienot Eiropu, iznīcinot nacionālismu un nojaucot nacionālās robežas, tad tas ir nelga. Šāda veida Eiropas apvienošanu es uzskatu par sliktu joku."

Ja ne Eiropas savienotās valstis, tad pašu eiropiešu ciešāka sadarbība un draudzīgas attieksmes ar eiropiešiem jau labu laiku cenšas panākt Eiropas lielais aizbildnis — Vašingtona.

Tūliņ pēc iesēšanās ASV prezidenta krēslā, Niksons steidzās uz Eiropu uzmudināt un stiprināt amerikāņu sabiedrotos Londonā, Briselē, Bonnā, Rietumberlīnē, Romā un Parīzē.

Baltais nams paziņojis, ka prezidents jau nākamajā mēnesī atkal dosies uz Eiropu. Jūlijā prezidents Niksons apmeklēs Skandinavijas valstis un Spāniju. Niksona jūlija Eiropas ceļojuma galīgie plāni vēl nav izstrādāti, bet Vašingtonā runā, ka nav izslēgta iespēja, ka prezidents Skandinavijas valstu apmeklējumā ignorēs Stokholmu.

Vašingtonas un Stokholmas attieksmes zviedru pretamerikāniskās aktīvitātes dēļ ir ievērojami atsalušas un Baltajam namam tuvu stāvošās aprindās vēl pagājušajā nedēļā cirkulēja valodas, ka Vašingtona plāno atsaukt savu sūtni Stokholmā Džemu Holandu. Nākamajā nedēļā gan Vašingtonā viesosies Zviedrijas ministru prezidents Olafs Palme un varbūt ka viņam izdosies zviedru-amerikāņu attieksmes salāpīt.

Pagājušajā nedēļā prezidents Niksons varēja konstatēt iekšpolītikas krizes izteiktu tālāku saplakšanu. Prezidenta apspriedei ar ievērojamākajiem saimnieciskajiem darbiniekiem bija negaidītas un ātras sekas. Iepriekšējās nedēļas zemu noslīdējušie vērtspapīru kursi biržās sāka strauji kāpt un tie kāpj vēl šodien. Amerikāņi biržu kursus uzskata par sava veida uzticības barometru savai valdībai. Negaidītais pagrieziens vērtspapīru tirgū ir ļoti raksturīgs. Tas nozīmē reizē arī prezidenta Niksona popularitātes akciju strauju kāpšanu. Acīmredzot nevien amerikāņu strādnieki, bet arī amerikāņu darba devēji — rūpniecības, tirdzniecības un finanču vadītāji ir atzinuši, ka prezidents rīkojies pareizi, ir pieņēmis īstos lēmumus īstā laikā.

Uzticība prezidentam ir tas, kas ASV šodien ir visvairāk nepieciešams. Šī uzticība ir pamatā sekmīgai Vašingtonas ārpolītikas īstenošanai, Indoķīnas konflikta izbeigšanai, Vidējo austrumu krizes likvidēšanai un miera, kārtības un labklājības īstenošanai pašu mājās.

Aleksandrs Ķegumnieks

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Saskaņā ar nule īstenotu vienošanos, Air France gaisa satiksmes sabiedrība noteikusi studentiem samazinātu cenu braucieniem starp Kvebeku un Franciju. Minētais domāts kultūras izmaiņas plāna veicināšanai. Līdzšinējā abu virzienu brauciena maksa 300 dol. pazemināta uz 200 dol. ikvienam studentam 16—30 gadu vecumā. Nolīgums spēkā vienīgi ar Kvebekas provinci un tikai braucieniem no Montrealas uz Parīzi un atpakaļ.

☆ Ontario ministru prezidents Robarts drīzumā tiksies ar Kvebekas premjēru Burasu, lai iepazītos, kā arī stiprinātu vēsturisko Ontario-Kvebekas aliansi darīšanās ar federālo valdību. Burasa norādījis, ka vēlas pārrunāt arī eventuālu kopīgu prasību pārņemt ģimenes piemaksu programmu provinces jurisdikcijā.

☆ Mēģinājumā aizstāt fosfātus ziepju pulveŗos, rūpnīcas pievērsušās NTA — nitrilo triacetātam. Tomēr nesena pētījuma rezultātā atklāts, ka NTA, ievadīts ūdenī, tajā iznīcina skābekli vēl lielākā daudzumā nekā fosfāti. Tas arī bojātu mazgājamās mašīnas. Šo produktu lieto Zviedrijā un ASV, un tas atrodams arī divos mazgāšanas līdzekļos Kanadā.

☆ Pagājušajā nedēļā Dānijas zvejniecības ministrs C. Normans ieradās Otavā īsā apmeklējumā, lai atbildētu uz Kanadas valdības ierosinājumiem lašu zvejas ierobežošanai. Normans pastāvēja, ka Dānijai nav iespējams piekrist 3 gadu zvejas atsaukšanai Kanadas piekrastes ūdeņos, bet piedāvāja ierobežot lomu nākošajiem 2 gadiem līdzšinējā apmērā. Satikšanās ar zvejniecības ministru Dēvisu tā beidzās bez vienošanās. Normans cer, ka 14 nāciju Starptautiskā Ziemeļatlantijas zvejniecības komisija atbalstīs dāņu pieāvājumu. Dēviss savukārt domā, ka Kanadai nāksies iedzīvināt saimnieciskas sankcijas pret Dāniju, ja neizbeigsies lašu izzvejošana austrumpiekrastes līčos. Normans aizbildināja Dānijas valdības nostāju ar zvejniecībā ieguldīto privāto kapitālu, kā arī precedenta nevēlamību. Ja Kanadas vēlēšanās īstenotos, Dāniju varētu piespiest pārtraukt zveju arī Norvēģijas piekrastē un Baltijas jūrā. —ns

Pēc Kaseles sarunām

(Pārnesums no 1. lpp.)

pilnīgi neiespējamu. Austrumvācijas uzliktie ceļojumu ierobežojumi ir ļoti bargi, bet kas šādas ceļojuma atļaujas saņem, tiem vēl jāiziet grūtais un gaŗais birokratisko reglamentu ceļš. Pašlaik vienīgi Austrumvācijas pensionāri var ciemoties bez liekiem apgrūtinājumiem, un arī šī iespēja viņiem piešķirta tikai vienreiz gadā; rietumberlīniešiem mūŗa šķērsošana pilnīgi izslēgta.

Pastāv teorētiski ieteikumi, ka par spīti sociāli-kultūrālo kontaktu minimam, saimnieciskie sakari ir tik spēcīgi un tālejoši, ka tie vien nodrošina pietiekamu sakaru uzturēšanu starp abām Vācijām. Pašlaik preču izmaiņa pāri robežai turpina augt, bet noteikti ne vairāk, kā abu Vāciju ārzemju tirdzniecība vispār. Austrumvācijas tirdzniecība ar Rietumvāciju taču uzrāda tikai 8,5% no kopējās tirdzniecības, salīdzinājumā ar 43% tirdzniecības sakariem ar Pad. savienību un vairāk kā 10% ar Čechoslovakiju, Rietumvācijas tirdzniecība ar Austrumvāciju ir vēl mazāka un sastāda tikai 2% no kopējās ārzemju tirdzniecības apgrozības.

Pēc Kaseles sarunām ir taisnība tiem pesimistiem Vācijā un ārzemēs, ka kanclera Branta un Štofa sarunas Austrumvācijai bijis tikai līdzeklis, lai Brants oficiāli atzītu Austrumvāciju kā atsevišķu un suverēnu valsti. Šāda de jure atzīšana Austrumvācijai liekas vērtīga pat vēl tagad, kad tā ieguvusi Branta de fakto atzīšanu līdzvērtībā un suverēnitātē, kas nekad nebūtu noticis Branta priekšteču laikā. No otras puses, nav sagaidāms, ka Brants varētu iet vēl tālāk iepretim Austrumvācijas internacionālai atzīšanai, kas būtu pretēji viņa pašreizējai par vienu vācu tautu divās atsevišķās vācu valstīs.

Austrumvācijas kontrolētā prese šo 2 mēnešu sarunu starplaikā dedzīgi uzbrukusi Rietumvācijai un pieprasījusi Bonnai atmaksāt 100 biljonu vācu marku, jeb 30 milj. dolaru ar pieaugušajiem augļiem par reparācijām, ko Austrumvācija izmaksājusi it kā par visu Vāciju un arī „saimnieciskajiem zaudējumiem", kādi cēlušies ar daudzu kvalificētu darboinieku pārbēgšanu uz Rietumvāciju kopš Berlīnes mūŗa uzcelšanas. . . Pasniedzot šo lēsi, Austrumvācijas vadoņi apzinās, ka Brants uz to pat nepaskatīsies. Pašreizējā laikā tādēļ tas ir atgādinājums, kāda ir Austrumvācijas patiesā pieeja Branta-Štofa sarunām un abu valstu sadarbībai vispār.

Ja Branta austrumpolītika sabruks un ja Austrumberlīne un Maskava nemainīs savus pašreizējos uzskatus, tad kristīgie demokrati varēs sacīt: „Vai mēs to neteicām?" No otras puses vēl joprojām paliek iespēja uzturēt domu, ka Austrumvācija neeksistē kā valsts un ka Brants vēl arvien runā visu vāciešu vārdā.

Kanadas ministru prezidents Trudo pasaules izstādē Osako, Japānā.
Ed. Keiša karikatūra